

KRR.430.004.2022

Nr ewid. 100/2022/P/22/001/KRR

Informacja o wynikach kontroli

Wykonanie w 2021 r. planów finansowych
Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa
i Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa,
realizacja zadań finansowanych z udziałem
środków z budżetu Unii Europejskiej

MISJA

Najwyższej Izby Kontroli jest niezależna, profesjonalna kontrola zadań publicznych w interesie obywateli i państwa

p.o. Dyrektor Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi

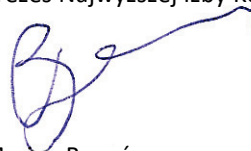
Marek Adamiak

Akceptuję:
Wiceprezes Najwyższej Izby Kontroli

Małgorzata Motylow

Zatwierdzam:
Prezes Najwyższej Izby Kontroli

Marian Banaś

Warszawa, dnia 06.06.2022

Najwyższa Izba Kontroli
Ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
T/F +48 22 444 50 00

www.nik.gov.pl

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	5
2. OCENA OGÓLNA	7
3. UWAGI I WNIOSKI	9
4. WYNIKI KONTROLI WYKONANIA PLANÓW FINANSOWYCH KRAJOWEGO OŚRODKA WSPARCIA ROLNICTWA I ZASOBU WŁASNOŚCI ROLNEJ SKARBU PAŃSTWA ORAZ REALIZACJI ZADAŃ FINANSOWANYCH Z UDZIAŁEM ŚRODKÓW Z BUDŻETU UNII EUROPEJSKIEJ	10
4.1. WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO KRAJOWEGO OŚRODKA WSPARCIA ROLNICTWA ORAZ REALIZACJA ZADAŃ FINANSOWANYCH Z UDZIAŁEM ŚRODKÓW Z BUDŻETU UNII EUROPEJSKIEJ	10
4.2. WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO ZASOBU WŁASNOŚCI ROLNEJ SKARBU PAŃSTWA	18
4.3. GOSPODAROWANIE WOLNYMI ŚRODKAMI KOWR I ZASOBU WRSP	26
4.4. EFEKTY PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI	26
4.5. SPRAWOZDANIA.....	34
5. USTALENIA INNYCH KONTROLI	35
6. INFORMACJE DODATKOWE	39
7. ZAŁĄCZNIKI	40
7.1. KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ	40
7.2. WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO KOWR.....	42
7.3. WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO ZASOBU WRSP	49
7.4. REALIZACJA NIEKTÓRYCH ZADAŃ KOWR.....	52
7.5. WYKAZ PODMIOTÓW, KTÓRYM PRZEKAZANO INFORMACJĘ O WYNIKACH KONTROLI	60

Wykaz stosowanych skrótów i pojęć

ARiMR	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
KOWR <i>lub Krajowy Ośrodek</i>	Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa
MRiPS	Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej
MRiRW	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
MUS	(ang.: <i>Monetary Unit Sampling</i>) – jest to metoda losowania wydatków z prawdopodobieństwem proporcjonalnym do wartości
NIK	Najwyższa Izba Kontroli
Operacja I	Zakup żywności w procedurze zamówień publicznych w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014–2020
Operacja II	Dystrybucja żywności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014–2020
OT KOWR	Oddział Terenowy KOWR
PFRON	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
PO IR 2014–2020	Program Operacyjny Inteligentny Rozwój na lata 2014–2020, finansowany z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
POLOWOC	Krajowa Spółka Owocowo-Warzywna POLOWOC sp. z o.o.
PO PŻ 2014–2020	Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa na lata 2014–2020, finansowany z udziałem Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym, o którym mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 223/2014 z dnia 11 marca 2014 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (Dz. Urz. UE L 72 z 12.03.2014, str. 1 ze zm.)
PROW 2014–2020	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, finansowany z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich
UE	Unia Europejska
ufp	Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305, ze zm.)
ugnr	Ustawa z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 514)
ukur	Ustawa z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 461)
ustawa o COVID-19	Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2021 poz. 2095, ze zm.)
ustawa o KOWR	Ustawa z dnia 10 lutego 2017 r. o Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 481)
nupzp	Ustawa z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1129, ze zm.)
WPR	Wspólna Polityka Rolna
Zasób WRSP, ZWRSP	Zasób Własności Rolnej Skarbu Państwa

1. WPROWADZENIE

Cel kontroli

Ocena wykonania w 2021 r. planu finansowego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa oraz planu finansowego Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, a także realizacji zadań finansowanych z udziałem środków z budżetu Unii Europejskiej, pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności podejmowanych działań.

Zakres kontroli

- planowanie i realizacja przychodów, w tym działania związane z egzekucją należności,
- planowanie i wykonanie kosztów bieżących i wydatków majątkowych oraz efekty realizowanych zadań, w tym stopień ich realizacji,
- wykorzystanie otrzymanych dotacji z budżetu państwa, w tym otrzymanych na realizację programów i mechanizmów finansowanych z budżetu Unii Europejskiej,
- gospodarowanie wolnymi środkami,
- sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2021 r. w zakresie operacji finansowych,
- system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań.

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa jest agencją wykonawczą w rozumieniu art. 18 ufp i działa na podstawie ustawy o KOWR oraz statutu¹. Nadzór nad Krajowym Ośrodkiem sprawuje minister właściwy do spraw rozwoju wsi.

Stosownie do art. 4 ust. 1 ustawy o KOWR, organem Krajowego Ośrodka jest Dyrektor Generalny, który kieruje działalnością KOWR i reprezentuje go na zewnątrz. Zgodnie ze statutem w strukturze organizacyjnej KOWR wyodrębniono centralę oraz 17 oddziałów terenowych.

Krajowy Ośrodek prowadzi samodzielną gospodarkę finansową (art. 11 ust. 1 ustawy o KOWR).

W 2021 r. Krajowy Ośrodek, zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o KOWR, realizował zadania wynikające z polityki państwa, w szczególności w zakresie wdrażania i stosowania instrumentów wsparcia rolnictwa, aktywnej polityki rolnej oraz rozwoju obszarów wiejskich. Zadaniem KOWR (w tym realizowanymi na podstawie art. 9 ust. 2–3 ustawy o KOWR) były m.in.:

- gospodarowanie Zasobem Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz realizacja zadań wynikająca z ukur,
- wykonywanie praw z udziałów i akcji oraz sprawowanie nadzoru właścicielskiego nad działalnością m.in. spółek hodowli roślin uprawnych oraz hodowli zwierząt gospodarskich o szczególnym znaczeniu dla gospodarki narodowej,
- prowadzenie działań promocyjnych i informacyjnych dotyczących produktów rolnych i żywnościowych, metod ich produkcji, a także systemów jakości produktów rolnych i żywnościowych,
- wsparcie działań innowacyjnych i rozwojowych w sektorze rolno-spożywczym oraz wspieranie rozwoju współpracy handlowej sektora rolno-spożywczego z zagranicą,
- wsparcie działań na rzecz odnawialnych źródeł energii, w szczególności w rolnictwie,
- obsługa funduszy promocji produktów rolno-spożywczych,
- uczestnictwo, jako instytucja pośrednicząca i beneficjent, w realizacji PO PŻ 2014–2020²,
- restrukturyzacja zadłużenia podmiotów prowadzących gospodarstwa rolne, w tym udzielanie pomocy w formie przejęcia długu podmiotu prowadzącego gospodarstwo rolne powstałego w związku z prowadzeniem działalności rolniczej pod warunkiem przeniesienia własności całości albo części nieruchomości rolnej na rzecz Skarbu Państwa.

Zadania delegowane³ z ARiMR w ramach Wspólnej Polityki Rolnej obejmowały m.in.:

- realizację dwóch poddziałań w ramach działania 3. „Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych” w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020,
- wspieranie realizacji branżowych i międzybranżowych programów promocyjnych lub informacyjnych w ramach mechanizmu WPR („Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych”),
- realizowanie „Programu dla szkół”,
- wspieranie rynku produktów pszczelich,

¹ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 kwietnia 2017 r. w sprawie nadania statutu Krajowemu Ośrodkowi Wsparcia Rolnictwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 408).

² Zgodnie z art. 9 ust. 2 pkt 20 ustawy o KOWR oraz z art. 134b ust. 1, 2 i 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268, ze zm.), Krajowy Ośrodek pełni funkcję instytucji pośredniczącej i beneficjenta. Instytucją zarządzającą programem jest Minister Rodziny i Polityki Społecznej.

³ Zadania, które ARiMR deleguje KOWR zostały określone w art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. z 2019 r. poz. 1505, ze zm.) i są realizowane na podstawie umów zadań delegowanych zawartych 28 maja 2015 r. oraz 1 września 2017 r.

- prowadzenie interwencyjnych zakupów i sprzedaży wybranych towarów rolno-spożywczych,
- realizowanie dopłat do prywatnego przechowywania towarów rolno-spożywczych.

Krajowy Ośrodek jako partner Ministra Rozwoju i Technologii⁴ realizował poddziałanie 3.3.2. „Promocja gospodarki w oparciu o polskie marki produktowe – Marka Polskiej Gospodarki – Brand” w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój na lata 2014–2020 wspierając mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa w działaniach promocyjnych⁵.

Roczny plan finansowy KOWR na 2021 r. określony w załączniku nr 11 (tabela nr 8) do ustawy budżetowej na rok 2021 z dnia 20 stycznia 2021 r.⁶ (dalej ustawa budżetowa na rok 2021) obejmował koszty funkcjonowania KOWR oraz koszty związane z realizacją zadań. Koszty KOWR finansowane były ze środków pochodzących z Zasobu WRSP, a także dotacji celowych, przekazywanych KOWR przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z części 33 – Rozwój wsi oraz przez Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z części 44 – Zabezpieczenie społeczne.

W ramach planu finansowego na 2021 r. KOWR zrealizował przychody w wysokości 816 259 tys. zł, tj. 99,6% kwoty ujętej w planie po zmianach wynoszącej 819 577 tys. zł i poniósł koszty w wysokości 738 444,4 tys. zł, tj. 93,6% kwoty ujętej w planie po zmianach (788 828 tys. zł)⁷.

Przepis art. 20 ust. 5 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa umożliwił finansowanie środkami Zasobu WRSP kosztów funkcjonowania Centrali i oddziałów terenowych KOWR, a także wydatków na realizację zadań KOWR określonych w art. 9 ust. 2 ustawy o KOWR.

Roczny plan finansowy Zasobu WRSP określony w załączniku nr 11 (tabela 8) do ustawy budżetowej na rok 2021 obejmował koszty funkcjonowania KOWR, koszty gospodarowania mieniem Zasobu WRSP oraz koszty zasilenia Funduszu Rekompensacyjnego.

Zrealizowane w ramach planu finansowego Zasobu WRSP przychody wyniosły 1 748 105,2, tj. 126,4% planu po zmianach (1 382 850 tys. zł), a koszty – 1 644 987,8 tys. zł, tj. 116,5% planu po zmianach (1 411 588 tys. zł)⁸.

Zgodnie z założeniami kontroli wykonania budżetu państwa w 2021 r. odstąpiono od badania systemu rachunkowości i ksiąg rachunkowych KOWR oraz Zasobu WRSP.

Kontrola wykonania w 2021 r. planów finansowych KOWR i Zasobu WRSP oraz realizacji przez KOWR zadań finansowanych z udziałem środków budżetu Unii Europejskiej została przeprowadzona na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁹.

⁴ Ministerstwo Rozwoju i Technologii zostało utworzone rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 sierpnia 2021 r. w drodze przekształcenia dotychczasowego Ministerstwa Rozwoju, Pracy i Technologii (Dz. U. poz. 1470). Z dniem 12 sierpnia 2021 r. utraciło moc rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 października 2020 r. w sprawie utworzenia Ministerstwa Rozwoju, Pracy i Technologii (Dz. U. poz. 1736).

⁵ Na podstawie umowy (nr II /558/P/50005/200/DPE/16) z dnia 15 września 2016 r. zawartej przez KOWR z Ministerstwem Rozwoju o partnerstwie przy wspólnej realizacji projektu pozakonkursowego pn. Promocja gospodarki w oparciu o polskie marki produktowe – Marka Polskiej Gospodarki – Brand poddziałanie 3.3.2 Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020. Umowa obowiązywała do 30 czerwca 2019 r. Aneks nr 3 do ww. umowy przedłużono jej obowiązywanie do 31 stycznia 2020 r., a aneksem nr 4 – do 31 stycznia 2023 r.

⁶ Dz. U. poz. 190, ze zm.

⁷ Według skorygowanych sprawozdań Rb-35 i Rb-40 za IV kwartał 2021 r., sporządzonych 21 kwietnia 2022 r. przychody ogółem KOWR wyniosły 821 454,9 tys. zł, a koszty ogółem 738 910,6 tys. zł.

⁸ Według skorygowanych sprawozdań Rb-35 i Rb-40 za IV kwartał 2021 r., sporządzonych 21 kwietnia 2022 r., przychody ogółem ZWRSP wyniosły 1 749 166,3 tys. zł, a koszty ogółem 1 634 326,5 tys. zł.

⁹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623.

2. OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia opisowo wykonanie planów finansowych KOWR i ZWRSP w 2021 r. oraz pozytywnie realizację zadań finansowanych z udziałem środków z budżetu Unii Europejskiej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia opisowo wykonanie w 2021 r. planów finansowych Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa oraz Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia realizację w 2021 r. zadań finansowanych z udziałem środków z budżetu Unii Europejskiej.

W 2021 r. realizowane przychody w planie finansowym KOWR i ZWRSP umożliwiły realizację zadań związanych z funkcjonowaniem KOWR. Badanie próby należności przeterminowanych KOWR i ZWRSP oraz wybranych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego nie wykazało nieprawidłowości. W 2021 r. prawidłowo gospodarowano wolnymi środkami w ramach planów finansowych KOWR i ZWRSP. W wyniku szczegółowej kontroli 12,8% zrealizowanych przez KOWR wydatków na zadania finansowane z udziałem środków z budżetu Unii Europejskiej stwierdzono, że w rezultacie ich wydatkowania osiągnięto cele prowadzonej działalności i uzyskano planowane efekty rzeczowe w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014–2020.

Sprawozdania budżetowe (roczne i za IV kwartał 2021 r.) oraz sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2021 r. KOWR i Zasobu WRSP zostały sporządzone prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Jednostkowe sprawozdania KOWR i Zasobu WRSP sporządzone zostały przez Centralę KOWR na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej. Sprawozdania zostały sporządzone terminowo, stosownie do przepisów rozporządzeń Ministra Finansów w sprawie: sprawozdawczości budżetowej, sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych, a także sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym¹⁰.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia opisowo wykonanie planu finansowego KOWR na 2021 r. ze względu na stwierdzone nieprawidłowości, które dotyczyły:

- przekroczenia planu wydatków po zmianach w 2021 r. w pozycji B. III. 3.8 – PO PŻ Operacja I i II na koniec II kwartału 2021 r. o kwotę 52 293,8 tys. zł (plan 144 336 tys. zł, wykonanie 196 629,8 tys. zł) i na koniec III kwartału 2021 r. o kwotę 164 443,2 tys. zł (plan 144 336 tys. zł, wykonanie 308 779,2 tys. zł), co stanowiło naruszenie przepisu art. 44 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹¹, zgodnie z którym wydatki publiczne mogą być ponoszone na cele i w wysokościach ustalonych w planie finansowym jednostki sektora finansów publicznych;
- niecelowych wydatków na kwotę 42,6 tys. zł w związku ze zleceniem podmiotom zewnętrznym (w ramach pięciu umów), zadań określonych w regulaminie organizacyjnym KOWR dla Departamentu Nadzoru nad Spółkami, bez uprzedniej rzetelnej i udokumentowanej analizy potrzeb i korzyści w tym zakresie;
- niedochowania rzetelności przy zawieraniu trzech umów, wobec nieokreślenia w nich szczegółowych warunków wykonania zlecenia, co skutkowało wypłatą pełnego wynagrodzenia bez względu na zakres wykonanych prac.

¹⁰ Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1564, ze zm.) zastąpione rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2022 r. poz. 144), rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 2396), rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 704, ze zm.).

¹¹ Dz. U. z 2021 r. poz. 305, ze zm.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia opisowo wykonanie planu finansowego Zasobu WRSP w 2021 r. ze względu na stwierdzone nieprawidłowości, które dotyczyły:

- przekroczenia planu wydatków po zmianach w 2021 r. w pozycji B. III 1.1.1
 - wpłata za rok poprzedni - na koniec II kwartału 2021 r. o kwotę 158 709,3 tys. zł (plan 10 000 tys. zł, wykonanie 168 709,3 tys. zł) i na koniec III kwartału 2021 r. o kwotę 158 709,3 tys. zł (plan 10 000 tys. zł, wykonanie 168 709,3 tys. zł), w pozycji B. III. 3.5.2 - wpłaty do US z tytułu VAT - na koniec III kwartału 2021 r. o kwotę 9415 tys. zł (plan 70 000 tys. zł, wykonanie 79 415 tys. zł) i na koniec IV kwartału 2021 r. o kwotę 4831,1 tys. zł (plan 115 000 tys. zł, wykonanie 119 831,1 tys. zł), co stanowiło naruszenie przepisu art. 44 ust. 1 pkt 3 ufp, zgodnie z którym wydatki publiczne mogą być ponoszone na cele i w wysokościach ustalonych w planie finansowym jednostki sektora finansów publicznych;
- przekazania bez podstawy prawnej Polskiemu Klubowi Wyścigów Konnych łącznej kwoty 2509,6 tys. zł w ramach pomocy bezzwrotnej na sfinansowanie 42 oraz 43 Narodowego Czempionatu Koni Arabskich Czystej Krwi.

Kalkulacja oceny ogólnej wykonania planu finansowego KOWR i planu finansowego Zasobu WRSP stanowi załącznik nr 7.1. do niniejszej Informacji.

3. UWAGI I WNIOSKI

Dyrektor Generalny KOWR

Wobec wystąpienia nieprawidłowości dotyczących przekroczenia planu wydatków bez dokonywania zmiany planu finansowego KOWR i planu finansowego ZWRSP, Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że podstawowa zasada dokonywania wydatków przez jednostki sektora finansów publicznych, w tym agencję wykonawczą, określona w art. 44 ust. 1 pkt 3 ufp wskazuje, że plan finansowy stanowi podstawę gospodarki finansowej jednostki, a zatem wyznacza zakres upoważnienia do wydatkowania środków publicznych. Ta sama zasada dotyczy wydatkowania w ramach planu finansowego ZWRSP. Najwyższa Izba Kontroli zwraca również uwagę, na konieczność istnienia podstawy prawnej do dokonania wydatku, uwzględniając zasadę określoną w art. 44 ust. 2 ufp, aby jednostki sektora finansów publicznych dokonywały wydatków zgodnie z przepisami dotyczącymi poszczególnych rodzajów wydatków. W związku z powyższym, Najwyższa Izba Kontroli wskazuje na potrzebę:

1. Poprzedzania zlecenia usług podmiotom zewnętrznym rzetelną i udokumentowaną analizą potrzeb i korzyści.
2. Dochowywania rzetelności przy zawieraniu umów zleceń, poprzez szczegółowe określanie warunków realizacji przedmiotu umowy.
3. Dokonywania wydatków w wysokości określonej planem finansowym KOWR i Zasobu WRSP.
4. Udzielania pomocy bezzwrotnej z zachowaniem obowiązujących w tym zakresie zasad wydatkowania środków.

4. WYNIKI KONTROLI WYKONANIA PLANÓW FINANSOWYCH KRAJOWEGO OŚRODKA WSPARCIA ROLNICTWA I ZASOBU WŁASNOŚCI ROLNEJ SKARBU PAŃSTWA ORAZ REALIZACJI ZADAŃ FINANSOWANYCH Z UDZIAŁEM ŚRODKÓW Z BUDŻETU UNII EUROPEJSKIEJ

4.1. WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO KRAJOWEGO OŚRODKA WSPARCIA ROLNICTWA ORAZ REALIZACJA ZADAŃ FINANSOWANYCH Z UDZIAŁEM ŚRODKÓW Z BUDŻETU UNII EUROPEJSKIEJ

W planie finansowym KOWR określonym w załączniku nr 11 (tabela nr 8) do ustawy budżetowej przychody ustalone zostały w kwocie 617 700 tys. zł, a koszty w kwocie 609 966 tys. zł. W dniu 9 grudnia 2021 r. dokonano zmiany planu finansowego KOWR po otrzymaniu zgody Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz pozytywnej opinii sejmowej komisji właściwej do spraw finansów publicznych, tj. z zachowaniem zasad określonych w art. 21 ust. 5 ufp.

Plan finansowy KOWR po zmianach w zakresie przychodów wyniósł 819 577 tys. zł, a w zakresie kosztów – 788 828 tys. zł.

4.1.1. WYKONANIE PLANU PRZYCHODÓW

Przychody KOWR zrealizowane w 2021 r. wyniosły łącznie 816 259 tys. zł i były niższe o 3318 tys. zł (tj. o 0,4%) od kwoty ujętej w planie po zmianach (819 577 tys. zł) oraz niższe o 74 474,3 tys. zł (tj. o 8,4 %) od przychodów wykonanych w 2020 r. (890 733,3 tys. zł).

Głównym źródłem zrealizowanych przychodów były w 55,7% środki finansowe z ZWRSP na funkcjonowanie KOWR ujęte w planie finansowym w ramach pozycji „Pozostałe przychody” oraz dotacje z budżetu państwa (42,5%).

Pozycję „Pozostałe przychody” zrealizowano w kwocie 454 303,3 tys. zł (tj. w 99,7% planu po zmianach i w 88,6% wykonania w 2020 r.), w tym środki finansowe z Zasobu WRSP na funkcjonowanie KOWR wyniosły 452 488 tys. zł (100% kwoty ujętej w planie po zmianach). Zrealizowane przychody na funkcjonowanie KOWR były o 54 912 tys. zł (tj. o 10,8%) niższe w stosunku do wykonania w 2020 r. Przychody z tytułu dotacji otrzymanych w 2021 r. z budżetu państwa stanowiły dotacje celowe przyznane w łącznej kwocie 347 063,2 tys. zł, tj. prawie 100% planu po zmianach (350 515 tys. zł), które były o 5,8% niższe (tj. o 21 518 tys. zł) od przychodów z tego tytułu uzyskanych w 2020 r. (368 581,2 tys. zł). Dotacje celowe przyznane zostały w ramach:

- części 44 – Zabezpieczenie społeczne – przez Ministra Rodziny i Polityki Społecznej na realizację projektu pn. „Realizacja przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa Operacji I – zakup żywności w procedurze zamówień publicznych w Podprogramie 2020” i Operację II – płatności z tytułu kosztów administracyjnych, transportu i magazynowania oraz z tytułu kosztów środków towarzyszących w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa na lata 2014–2020, w kwocie 338 332,4 tys. zł;
- części 44 – Zabezpieczenie społeczne – przez Ministra Rodziny i Polityki Społecznej na pomoc techniczną związaną z realizacją zadań w ramach PO PŻ 2014–2020, w kwocie 5862,8 tys. zł;
- części 33 – Rozwój wsi – przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi na pomoc techniczną związaną z realizacją Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, w kwocie 2868 tys. zł.

W 2021 r. zadania realizowane przez KOWR w ramach mechanizmów krajowych pn.: „Działania w zakresie promocji produktów rolnych i rolno-spożywczych”, „Wspieranie rozwoju współpracy handlowej sektora rolno-spożywczego z zagranicą”, „Wsparcie działań na rzecz odnawialnych źródeł energii, w szczególności w rolnictwie”, finansowane były ze środków KOWR pochodzących z Zasobu WRSP. W 2021 r. KOWR nie otrzymał od Ministra RiRW dotacji celowej na finansowanie zadań realizowanych w ramach ww. mechanizmów.

Uzyskane przychody z prowadzonej działalności KOWR w kwocie 14 876,5 tys. zł były wyższe o 14% od kwoty ujętej w planie po zmianach (13 051 tys. zł) i o 172,2% od przychodów uzyskanych w 2020 r. (5465,9 tys. zł). Wyższe wykonanie przychodów w stosunku do 2020 r. wynikało głównie z likwidacji Krajowej Spółki Owocowo-Warzywnej POLOWOC sp. z o.o., w której KOWR posiadał udziały.

W 2021 r. KOWR otrzymał z Federacji Polskich Banków Żywnościowych środki finansowe w wysokości 187 tys. zł na realizację projektu pt. „Opracowanie systemu monitorowania marnowanej żywności i efektywnego programu racjonalizacji strat i ograniczania marnotrawstwa żywności” (PROM)¹², które zostały ujęte w planie finansowym KOWR jako środki od innych jednostek sektora finansów publicznych. Z otrzymanych w 2021 r. środków KOWR rozliczył kwotę 16 tys. zł, a pozostałe środki w wysokości 171 tys. zł zwrócił 30 listopada 2021 r. na rachunek bankowy Federacji Polskich Banków Żywnościowych. Realizacja przychodów uzyskanych w 2021 r. na poziomie 0,4% była wynikiem końcowego rozliczenia w 2021 r. projektu PROM i związaną z tym koniecznością rozliczenia kwoty 156 tys. zł stanowiącej środki niewykorzystane w ubiegłych latach budżetowych. Zgodnie z zawartą z Narodowym Centrum Badań i Rozwoju umową nr Gospostrateg 1/385735/1/NCBR/2018 z 10 października 2018 r. na realizację w latach 2018–2021 tego projektu niewykorzystane środki podlegają zwrotowi w terminie 30 dni od daty zakończenia projektu.

Według danych wskazanych w sprawozdaniu Rb-35 za IV kwartał 2021 r., należności netto (pomniejszone o odpisy aktualizujące) wyniosły 5931,7 tys. zł i były o 25,9% wyższe od należności na koniec 2020 r. (4710 tys. zł).

Należności krótkoterminowe (netto) na koniec 2021 r. wyniosły 3919 tys. zł i głównie dotyczyły: nienależnie lub nadmiernie pobranych środków przez organizacje partnerskie dotyczących PO PŻ 2014–2020 powstałych w związku z wydaniem artykułów spożywczych osobom nieuprawnionym, sprzedażą używanych mebli biurowych, naliczeniem wykonawcom kar umownych, zwrotem kosztów zastępstwa procesowego oraz zwrotem do Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi środków z budżetu państwa otrzymanych na wyprzedzające finansowanie w ramach PROW 2014–2020. Należności na koniec 2021 r. były wyższe o 45,1% od należności krótkoterminowych na koniec 2020 r. (2701,6 tys. zł). Wynikało to głównie ze wzrostu należności z tytułu nienależnie lub nadmiernie pobranych środków przez organizacje partnerskie w ramach PO PŻ 2014–2020.

Należności długoterminowe (netto) na koniec 2021 r. wyniosły 2012,7 tys. zł, były wyższe o 4,3 tys. zł (tj. o 0,2%) od należności długoterminowych na koniec 2020 r. (2008,4 tys. zł), a głównymi tytułami tych należności były m.in. kaucje wpłacone kontrahentom z tytułu najmu powierzchni biurowych.

Uwzględniając odpisy aktualizujące należności dokonane w 2021 r. w wysokości 11 694,7 tys. zł, kwota należności brutto stanowiła wartość 17 626,4 tys. zł.

Badaniem szczegółowym należności objęto 15 spraw dobranych w sposób celowy¹³ o łącznej wartości należności w kwocie 2485,8 tys. zł, stanowiącej 21,7% zaległości ogółem Centrali KOWR (11 458,8 tys. zł). Badanie wykazało, że KOWR prowadził działania w celu wyegzekwowania należności lub ich zabezpieczenia, stosując w tym zakresie przepisy ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji¹⁴ lub ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego. W wyniku podejmowanych działań w 2021 r. odzyskano kwotę 8,2 tys. zł łącznej kwoty należności objętych badaniem.

W 2021 r. Dyrektor Generalny KOWR nie podejmował decyzji o umorzeniu, odroczeniu lub rozłożeniu na raty spłaty należności.

Dane dotyczące wykonania przychodów i dochodów KOWR przedstawiono w załączniku nr 7.2. do niniejszej Informacji.

4.1.2. WYKONANIE PLANU KOSZTÓW

Koszty KOWR w 2021 r. wyniosły 738 444,4 tys. zł i były niższe o 50 383,6 tys. zł (tj. o 6,4%) od kwoty określonej w planie po zmianach (788 828 tys. zł). W porównaniu do 2020 r. (699 708,6 tys. zł) koszty ogółem były o 38 735,8 tys. zł wyższe (tj. o 5,5%). Koszty ogółem KOWR na przestrzeni dwóch ostatnich lat, wzrosły.

¹² Projekt pt. „Opracowanie systemu monitorowania marnowanej żywności i efektywnego programu racjonalizacji strat i ograniczania marnotrawstwa żywności” (dalej PROM) realizowany był w okresie od 1 września 2018 r. do 30 listopada 2021 r. na podstawie umowy nr Gospostrateg 1/385735/1/NCBR/2018 z 10 października 2018 r. Liderem projektu była Federacja Polskich Banków Żywności, a Partnerami projektu: KOWR, Instytut Ochrony Środowiska PIB, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie oraz Polskie Towarzystwo Technologów Żywności. Projekt był finansowany przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w ramach programu Gospostrateg.

¹³ Przy doborze próby kierowano się zakresem dokonanych czynności windykacyjnych w powiązaniu z okresem przeterminowania i kwotą zaległości.

¹⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 479.

Wynikało to z ujęcia w planie finansowym KOWR na 2020 r. kosztów dotacji celowej na realizację Operacji I i II w ramach PO PŻ 2014–2020. W porównaniu do roku 2019, koszty ogółem wzrosły w 2021 r. o 123,5% (tj. o 408 099,1 tys. zł), a koszty realizacji zadań o 2064,8% (tj. o 376 033,9 tys. zł).

W strukturze zrealizowanych kosztów ogółem udział miały: koszty realizacji zadań (53,4%), koszty funkcjonowania (46,6%) oraz pozostałe koszty (0,004%).

Koszty realizacji zadań wyniosły 394 245,6 tys. zł i były o 11 072,4 tys. zł (tj. o 2,7%) niższe od kwoty ujętej w planie po zmianach (405 318 tys. zł) oraz wyższe o 2 713,7 tys. zł (tj. o 0,7%) od poniesionych w 2020 r. (391 531,9 tys. zł). Koszty realizacji zadań zostały poniesione na: zakup i dostawę artykułów spożywczych w ramach PO PŻ 2014–2020 Podprogram 2020 (338 639,6 tys. zł), restrukturyzację zadłużenia podmiotów prowadzących gospodarstwa rolne (39 786,1 tys. zł), wspieranie rozwoju współpracy handlowej sektora rolno-spożywczego za granicą (8737,7 tys. zł), działania w zakresie promocji produktów rolnych i rolno-spożywczych (6586,1 tys. zł) oraz wsparcie działań na rzecz odnawialnych źródeł energii, szczególnie w rolnictwie (496,1 tys. zł).

Koszty funkcjonowania w kwocie 344 169,7 tys. zł były o 37 264,3 tys. zł (tj. o 9,8%) niższe od kwoty ujętej w planie po zmianach i wyższe o 37 082,4 tys. zł (tj. o 12,1%) od poniesionych w 2020 r. Koszty funkcjonowania stanowiły głównie wynagrodzenia osobowe 197 134,2 tys. zł (57,3% kosztów funkcjonowania), usługi obce – 62 323 tys. zł (18,1% kosztów funkcjonowania) i pozostałe koszty funkcjonowania – 23 373,7 tys. zł (6,8% kosztów funkcjonowania).

W 2021 r. niższe koszty funkcjonowania – w stosunku do planu po zmianach – poniesiono m.in. na: zakup materiałów i energii – 11 489,6 tys. zł, co stanowiło 75,9% kwoty planu po zmianach (15 136 tys. zł); amortyzację – 9647,2 tys. zł, co stanowiło 61,1% kwoty ujętej w planie po zmianach (15 800 tys. zł); świadczenia na rzecz osób fizycznych – 997,8 tys. zł, co stanowiło 20% planu po zmianach (5000 tys. zł).

Wydatki majątkowe (inwestycyjne i zakupy inwestycyjne) zostały zrealizowane w kwocie 15 714,3 tys. zł i były o 1 146,7 tys. zł (tj. o 6,8%) niższe od kwoty ujętej w planie po zmianach (16 861 tys. zł) oraz niższe o 18 184,5 tys. zł (tj. o 53,6%) od wydatków poniesionych w 2020 r. (33 898,8 tys. zł). W efekcie poniesionych w 2021 r. wydatków majątkowych sfinansowano m.in. zakup urządzeń i sprzętu zabezpieczenia technicznego, teleinformatycznego, a także licencji i oprogramowania oraz samochodów. Wydatki przeznaczone zostały również na wykonanie termoizolacji, klimatyzacji i wentylacji w budynkach oddziałów terenowych KOWR oraz na dostosowanie infrastruktury jednego z OT KOWR do wymogów określonych w przepisach prawa dotyczących bezpieczeństwa pożarowego.

Niższe wykonanie, w stosunku do 2020 r., było związane m.in. z zakończeniem budowy nowej siedziby OT KOWR w Szczecinie oraz objęciem w 2020 r. udziałów w Krajowej Spółce Owocowo-Warzywnej POŁOWOC Spółka z o.o. i w Terminal Intermodalny Bydgoszcz Emilianowo Spółka z o.o.

Przeciętne zatrudnienie w KOWR w 2021 r., w przeliczeniu na etaty, wyniosło 1993 osób, co stanowiło 94,4% planowanego poziomu zatrudnienia (2110 etatów). Przeciętne wynagrodzenie w 2021 r. wyniosło 8148,5 zł i wzrosło o 873,6 zł (tj. o 12%) w stosunku do przeciętnego wynagrodzenia w 2020 r. (7274,9 zł). Koszty wynagrodzeń osobowych zostały zrealizowane w wysokości 199 839,8 tys. zł, tj. w 97,5% planu po zmianach (200 421 tys. zł) i były wyższe o 22 745,1 tys. zł (tj. o 13,2%) od kosztów tego rodzaju poniesionych w 2020 r. (172 094,7 tys. zł). W 2021 r. zatrudnienie w KOWR wzrosło o 18,9 etatów.

W związku z optymalizacją zatrudnienia przeprowadzoną w ramach reformy administracji rolnej polegającej na zniesieniu Agencji Rynku Rolnego i Agencji Nieruchomości Rolnych, w miejsce których utworzono KOWR – w 2021 r. z tytułu niezgodnego z prawem wygaszenia stosunków pracy 59 byłym pracownikom zniesionych agencji, KOWR wypłacił odszkodowania w łącznej kwocie 3000,3 tys. zł, a za naruszenie zasad równego traktowania siedmiu byłym pracownikom wypłacił – 32,5 tys. zł.

Łączny koszt utrzymania w 2021 r. najmowanych powierzchni w Warszawie przez Centralę KOWR wyniósł 19 288,9 tys. zł, z tego w budynku przy ul. Karolkowej 30 – 11 892,1 tys. zł i ul. Inflanckiej 4 – 7396,8 tys. zł. Prawidłowość zabezpieczenia interesów państwowej osoby prawnej jako jednostki sektora finansów publicznych w ramach umowy najmu pomieszczeń biurowych przez KOWR przy Inflanckiej 4 podlegała kontroli doraźnej I/20/003 pn. Najem pomieszczeń biurowych przy ul. Inflanckiej 4 w Warszawie przez Centralę Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, której ustalenia zaprezentowano w rozdziale 5. niniejszej Informacji.

Szczegółowym badaniem objęto koszty i odpowiadające im wydatki w łącznej wysokości 18 937,4 tys. zł, z tego koszty bieżące w kwocie 17 317,7 tys. zł oraz wydatki majątkowe w kwocie

1619,7 tys. zł. Próba kosztów bieżących¹⁵ stanowiła 25,6% kosztów bieżących podlegających badaniu, a próba wydatków majątkowych – 10,3% podlegających badaniu wydatków majątkowych.

Zgodnie z założeniami kontroli budżetu państwa w 2021 r., ze szczegółowego badania wydatków wyłączono grupę wydatków na świadczenia na rzecz osób fizycznych, wynagrodzenia osobowe wraz z pochodnymi, wpłaty na PFRON, odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych, amortyzację oraz koszty jednostkowe poniżej 1 tys. zł.

Próba wylosowana za pomocą metody monetarnej MUS odpowiadała 47 zapisom księgowym, z tego w grupie kosztów bieżących – 43 zapisom księgowym na łączną kwotę 15 668,6 tys. zł oraz w grupie wydatków majątkowych – czterem zapisom na łączną kwotę 1619,7 tys. zł. W doborze celowym uwzględniono w wydatki na zadania, w przypadku których w kontroli wykonania budżetu państwa za 2020 r. stwierdzono nieprawidłowości oraz wydatki poniesione na usługi wykonane przez osoby niebędące pracownikami KOWR. Próba wydatków dobranych celowo obejmowała 24 dowody księgowe na kwotę 1453,5 tys. zł oraz wydatki z tytułu 12 umów zleceń na kwotę 195,4 tys. zł.

W wyniku przeprowadzonego badania stwierdzono, że za wyjątkiem opisanych poniżej nieprawidłowości, skontrolowane koszty i odpowiadające im wydatki w łącznej kwocie 18 937 tys. zł zostały rzetelnie skalkulowane oraz dokonano ich zgodnie z planem finansowym, na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Zawarcie pięciu umów zlecenia nie zostało poprzedzone udokumentowaną analizą potrzeb i korzyści, co doprowadziło do niecelowego wydatkowania 42,6 tys. zł ze środków publicznych:

- W 2021 r. KOWR zlecił, w ramach dwóch umów zlecenia¹⁶, świadczenie usług i wykonywanie czynności w zakresie promocji osiągnięć spółek nadzorowanych przez KOWR w mediach społecznościowych, współorganizacji stoisk podczas targów i wystaw promujących osiągnięcia tych spółek, a także osobistego udziału w tych wydarzeniach. W tym samym okresie, zgodnie z § 15 ust. 5 pkt 2 Regulaminu organizacyjnego KOWR¹⁷ wykonywanie tych zadań należało do Wydziału Wsparcia i Promocji Hodowli¹⁸ Departamentu Nadzoru nad Spółkami (dalej DNS). Z wyjaśnień p.o. Zastępcy Dyrektora Departamentu Nadzoru nad Spółkami wynika, że czynności które wykonywał zleceniobiorca w ramach umowy zlecenia byłyby realizowane w DNS, a ich wykonywanie przez zleceniobiorcę odciążała innych pracowników Departamentu. Poinformował również, że z uwagi na długotrwałą absencję pracownika Wydziału Wsparcia i Promocji Hodowli nie można było w pełni zaplanować pracy w Wydziale i w celu zapewnienia realizacji zadań konieczne było zlecenie zadań.

Zdaniem NIK, podnoszone przez KOWR argumenty udzielania tych zleceń niewystarczającą obsadą personalną w DNS nie znajdują uzasadnienia, bowiem według stanu zatrudnienia na 15 czerwca 2021 r. absencja dotyczyła jedynie dwóch spośród 27 pracowników DNS. Należy przy tym zwrócić uwagę, że w uzasadnieniu *Wniosku o zawarcie umowy cywilnoprawnej* z 22 czerwca 2021 r.¹⁹ ograniczono się wyłącznie do stwierdzenia „pilna potrzeba wsparcia Departamentu Nadzoru nad Spółkami w powyższym zakresie”. Braki kadrowe w DNS nie mogły również stanowić uzasadnienia dla zlecenia działań promocyjnych określonych aneksem z 22 lutego 2021 r. do umowy z 4 stycznia 2021 r., bowiem według stanu zatrudnienia na 20 lutego 2021 r., absencja w tym departamencie dotyczyła jednej spośród 26 zatrudnionych w nim osób.

- Zakres prac zlecony trzema umowami zlecenia²⁰ obejmował wykonanie czynności oraz świadczenia usług polegających na opracowaniu wytycznych dla spółek hodowlanych nadzorowanych przez

¹⁵ Bez uwzględniania środków europejskich ujętych w planie finansowym KOWR.

¹⁶ Umowa zlecenie nr 08-113/2021 z 4 stycznia 2021 r. aneksowana 22 lutego 2021 r. oraz umowa zlecenie nr 135-113/2021 z 1 lipca 2021 r.

¹⁷ Załącznik do zarządzenia nr 145/2018/W Dyrektora Generalnego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa z 13 września 2018 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa ze zmianami.

¹⁸ Do zadań Wydziału Wsparcia i Promocji Hodowli należało m.in. upowszechnianie osiągnięć spółek strategicznych w zakresie hodowli roślin i zwierząt oraz współpraca ze spółkami w zakresie organizacji stoisk targów i wystaw promujących osiągnięcia spółek strategicznych w zakresie hodowli.

¹⁹ W punkcie 3 pn. „Uzasadnienie celowości zawarcia umowy” zawartego we *Wniosku komórki organizacyjnej KOWR o zawarcie umowy cywilnoprawnej* w ramach środków Bezosobowego Funduszu Wynagrodzeń (BFW) z dnia 22 czerwca 2021 r. sporządzonego według wzoru stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia nr 83/2020/W Dyrektora Generalnego KOWR z 29 czerwca 2020 r.

²⁰ Umowa zlecenie nr 70-113/2021 z 2 marca 2021 r., umowa zlecenie nr 148-113/2021 z 30 czerwca 2021 r. i umowa zlecenie nr 205-113/2021 z 1 października 2021 r.

KOWR, określonych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi²¹, pod kątem ich znaczenia dla rolnictwa i gospodarki narodowej w zakresie utrzymania i poprawy dobrostanu zwierząt. W tym samym okresie, nadzór nad przestrzeganiem zasad dobrostanu zwierząt w spółkach strategicznych KOWR był zadaniem Wydziału Nadzoru Weterynaryjnego DNS, zgodnie z § 15 ust. 7 pkt 2 Regulaminu organizacyjnego KOWR, a także został wskazany w zakresie obowiązków kierownika tego Wydziału. Jak wyjaśnił p.o. Zastępca Dyrektora DNS kierownik i jedyny pracownik Wydziału Nadzoru Weterynaryjnego, z wykształcenia lekarz weterynarii, posiadał kwalifikacje oraz adekwatną wiedzę i umiejętności do wykonania przedmiotu zlecenia. Jednak ze względu na fakt pozostawiania w ciągłym sporze z pracodawcą nie zaproponowano mu sporządzania przedmiotowych wytycznych.

W uzasadnieniach *Wniosków o zawarcie umowy cywilnoprawnej* sporządzonych 24 lutego i 23 czerwca 2021 r., jako powód zlecenia prac podano: „Z uwagi na pilną potrzebę wsparcia Departamentu Nadzoru nad Spółkami w zakresie opracowania powyższej analizy, istnieje konieczność skorzystania z usługi i wiedzy specjalistycznej w powyższym zakresie”. Zawarcie ww. umów zlecenia, zdaniem NIK, nie zostało poprzedzone udokumentowaną analizą wskazującą na niemożność wykonania przedmiotu zlecenia własnymi zasobami, co potwierdzają wyjaśnienia p.o. Zastępcy Dyrektora DNS oraz uzasadnienia zawarte we *Wnioskach o zawarcie umowy cywilnoprawnej*.

Zdaniem NIK, ustalenie mechanizmu kontrolnego w postaci wzoru dokumentów (tj. „Wniosek o zawarcie umowy cywilnoprawnej” i „Umowa zlecenie”) nie gwarantuje zapewnienia prawidłowości zawierania umów zlecenie i tym samym nie stanowi wystarczającej odpowiedzi na ryzyko wystąpienia nieprawidłowości i wyeliminowania zakupu zbędnych usług. Zawieranie umów bez rzetelnej udokumentowanej analizy potrzeb i korzyści, doprowadziło do niecelowego zlecenia zadań podmiotom zewnętrznym.

2. Zawarcie trzech umów zlecenia²², bez rzetelnego określenia w tych umowach warunków realizacji przedmiotu umowy, ograniczyło możliwość weryfikacji przez KOWR prawidłowości wykonania zadań.

Przedmiotem zlecenia było opracowanie wytycznych dla spółek hodowlanych nadzorowanych przez KOWR, określonych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, pod kątem ich znaczenia dla rolnictwa i gospodarki narodowej w zakresie utrzymania i poprawy dobrostanu zwierząt. Zlecenie zostało zrealizowane w formie dziewięciu dokumentów pn. *Analiza dobrostanu zwierząt i wytyczne w sprawie hodowli zwierząt gospodarskich o szczególnym znaczeniu dla gospodarki narodowej*. Zleceniobiorcy wypłacono wynagrodzenie w wysokościach wynikających z umów, bez względu na zakres i jakość opracowanych i przedłożonych DNS materiałów. Pełniący obowiązki Zastępcy Dyrektora DNS wyjaśnił m.in., że szczegółowy wykaz spółek, którym należy objąć przedmiot zlecenia był określany na bieżąco, bezpośrednio po podpisaniu umowy.

Zdaniem NIK, powyższe wyjaśnienia potwierdzają, że szczegóły dotyczące zakresu przedmiotu zlecenia były ustalane w trybie roboczym, po podpisaniu umowy, przy czym nie były one dokumentowane. Powyższe stanowi ryzyko uznaniowości i nieweryfikowalności zakresu realizowanych prac w kontekście rozliczenia umowy. Przyjęty sposób określenia przedmiotu umów, zdaniem NIK, nie zapewnił wystarczającej kontroli nad prawidłowością jego wykonania oraz nie stanowił optymalnego zabezpieczenia interesów KOWR.

Umową nr 135-113/2021 z dnia 1 lipca 2021 r. zlecono realizację działań w zakresie promocji w mediach społecznościowych oraz współorganizacji stoisk podczas targów i wystaw w okresie od 1 do 31 lipca 2021 r. W dniu 11 października 2021 r. została sporządzona notatka podpisana przez Dyrektora i p.o. Zastępcę Dyrektora DNS oraz zaakceptowana przez Zastępcę Dyrektora Generalnego KOWR, z której wynika, że „pod koniec lipca 2021 r.” powzięto od zleceniobiorcy informację o zakończeniu współpracy i rozwiązaniu umowy z dniem 31 lipca 2021 r.

Otrzymana 30 lipca 2021 r. informacja o zakończeniu przez zleceniodawcę współpracy z Krajowym Ośrodkiem spowodowała, że Kierownictwo DNS ustnie porozumiało się w sprawie rozwiązania umowy.

Nie kwestionując sposobu rozwiązania umowy, za nierzetelne należy uznać nieudokumentowanie na piśmie oświadczeń stron dotyczących rozwiązania umowy, tym bardziej wobec zastrzeżonej w umowie formy pisemnej dla wszelkich jej zmian. Funkcjonująca w jednostkach sektora finansów

²¹ Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 lipca 2018 r. w sprawie wykazu jednoosobowych spółek roślin uprawnych lub hodowli zwierząt gospodarskich o szczególnym znaczeniu dla rolnictwa i gospodarki narodowej (Dz. U. poz. 1525, ze zm.).

²² Umowy zlecenie: nr 70-113/2021 z 2 marca 2021 r., nr 148-113/2021 z 30 czerwca 2021 r. oraz nr 205-113/2021 z 1 października 2021 r.

publicznych zasada transparentności działania wymaga dokumentowania czynności służących jawności postępowania.

Badanie prawidłowości realizacji wydatków z budżetu środków europejskich przeprowadzono na podstawie 20 operacji finansowych dokonanych w dniu 27 maja 2021 r. na łączną kwotę 39 378,3 tys. zł²³, stanowiących 12,8% wydatków poniesionych z budżetu środków europejskich w 2021 r. w ramach Operacji I PO PŻ 2014–2020 (307 595 tys. zł). Badanie potwierdziło, że wydatki zostały dokonane terminowo i na cele określone w umowie dotacji o dofinansowanie projektu „Realizacja przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa Operacji I – zakup żywności w procedurze zamówień publicznych w Podprogramie 2020”.

W 2021 r. poniesiono wydatki w ramach Operacji I PO PŻ 2014–2020 Podprogram 2020, z przekroczeniem limitu określonego na ten cel w planie finansowym KOWR. W sprawozdaniach Rb-40 za II i III kwartał 2021 r. wykazano przekroczenie wydatków na koniec:

- czerwca 2021 r. – w części B. III poz. 3.8 PO PŻ Operacja I II – o kwotę 52 293,7 tys. zł (plan 144 336 tys. zł, wykonanie 196 629,7 tys. zł),
- września 2021 r. – w części B. III poz. 3.8 PO PŻ Operacja I II – o kwotę 164 443,1 tys. zł (plan 144 336 tys. zł, wykonanie 308 779,1 tys. zł).

Przekroczenia te stanowią naruszenie przepisów art. 44 ust. 1 pkt 3 upf, zgodnie z którym wydatki mogą być dokonywane na cele oraz w wysokościach określonych w planie finansowym jednostki sektora finansów publicznych.

Na okoliczność przekroczenia planowanych wydatków p.o. Główny Księgowy KOWR wyjaśnił, że w planie finansowym KOWR wykazane są środki przeznaczone na realizację zadań w ramach PO PŻ 2014–2020. Specyfika tego zadania oraz umowa zawarta w tym zakresie z Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej pozwala na uruchamianie środków finansowych pochodzących z rezerwy celowej. Harmonogram uruchamiania tych środków powoduje, że składana w danym dniu zmiana planu finansowego KOWR, zgodnie z reżimem jej sporządzania, tj. brakiem możliwości wykazywania w planie finansowym jedynie uruchomionych rezerw, może być już nieaktualna. Dokument uzyskany po procesie zatwierdzenia w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz na Sejmowej Komisji Finansów Publicznych, byłby po zmianie planu nadal niedoszacowany, co do wartości z wykonania. Jednocześnie wyjaśnił, że korekta planu finansowego KOWR złożona w listopadzie 2021 r. pozwoliła na jednorazowy proces zmiany planu finansowego w momencie uruchomienia ostatnich środków z rezerwy celowej.

Wniosek o zmianę planu finansowego KOWR w zakresie Operacji I został skierowany przez p.o. Dyrektora Generalnego KOWR do MRiRW w dniu 29 listopada 2021 r., podczas gdy przekroczenia ustalonego planu finansowego na 2021 r. wystąpiły już na koniec II i III kwartału 2021 r. Występując o zmianę planu finansowego wniesiono m.in. o ujęcie w nim środków finansowych na ww. cel pochodzących z rezerwy celowej uruchomionej na podstawie decyzji Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z 16 lipca i 18 października 2021 r. Zgodę Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi na zmianę planu finansowego polegającą na zwiększeniu planowanych wydatków w części B. III poz. 3.8 PO PŻ Operacja I II, na przedsięwzięcia realizowane w ramach Operacji I – o kwotę 194 019 tys. zł do kwoty 338 355 tys. zł – KOWR otrzymał 9 grudnia 2021 r.

Jak wyjaśnił p.o. Główny Księgowy KOWR zapisy załącznika do noty budżetowej oraz projektu ustawy budżetowej w zakresie wypełniania załącznika PF-OSPR w pkt 50 ppkt 13 wskazują m.in. że w przypadku ARiMR dane zawierane w formularzu PF-OSPR nie obejmują środków otrzymywanych od dysponenta I-go stopnia i przekazywanych przez Agencję na finansowanie i współfinansowanie projektów realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA. W formularzu PF-OSPR ujmowane są środki na finansowanie projektów realizowanych przez ARiMR jako beneficjenta w ramach pomocy technicznej. Stwierdził również, że powyższy zapis jednoznacznie wskazuje, że mandat do realizacji wydatków z udziałem środków pochodzących z budżetu UE, do których zaliczane są również środki w ramach PO PŻ, za wyjątkiem wydatków przeznaczonych na pomoc techniczną, nie wynika jedynie z formularza PF-OSPR, a również z innych dokumentów delegujących takie uprawnienia dla agencji wykonawczej. Krajowy Ośrodek posiadał bowiem uprawnienia do wydatkowania środków finansowych ujętych w ustawie budżetowej, które w trakcie roku zaktualizowano poprzez zmiany dokonane przez Ministra Finansów oraz Ministra Rodziny i Polityki

²³ Wybranych spośród wydatków, które nie były dotychczas badane przez inne instytucje (np. Instytucja Zarządzająca, Pośrednicząca czy Instytucja Audytująca).

Spółecznej za pośrednictwem decyzji, które wprost wprowadzały jako ich dysponenta KOWR poprzez stosowanie nomenklatury rozdziałowej 01024.

Ponadto p.o. Główny Księgowy KOWR wyjaśnił, że zgodnie z treścią art. 184 ufp, środki wydatkowane z budżetu środków europejskich, są realizowane w zgodności z procedurami określonymi w umowach międzynarodowych lub innymi procedurami obowiązującymi przy ich wykorzystaniu. Ustawa o finansach publicznych, w tym zakresie rozróżnia dwie formy dofinansowania, tj. płatności i dotacji celowej. Płatności obejmują budżet środków europejskich i nie podlegają zasadom rozliczania, o których mowa w przypadku dofinansowania, m.in. roczności budżetu, czy reżimów wynikających z art. 44 ust. 1 pkt 3 ustawy o finansach publicznych.

Najwyższa Izba Kontroli nie kwestionuje zasadności wydatkowania przez KOWR środków na PO PŻ 2014–2020 określonych w ustawie budżetowej i decyzjach Ministra Finansów oraz Ministra Rodziny i Polityki Społecznej, a także zasadności rozliczania i wydatkowania środków europejskich na zadania realizowane w ramach PO PŻ 2014–2020 zgodnie z przepisem art. 184 ufp. Niemniej jednak, wobec objęcia środków na PO PŻ 2014–2020 planem finansowym KOWR, ich wydatkowanie podlega przepisom art. 44 ust. 1 pkt 3 ufp. Najwyższa Izba Kontroli nie podziela również stanowiska wyrażonego w wyjaśnieniach, że przepis art. 184 ufp wyklucza stosowanie przepisów art. 44 ust. 1 pkt 3 ufp.

Ponadto trudności z uruchamianiem rezerw celowych nie mogą stanowić usprawiedliwienia dla niestosowania przepisów art. 44 ust. 1 pkt 3 ufp, wbrew wyjaśnieniom p.o. Głównego Księgowego KOWR. Krajowy Ośrodek powinien na bieżąco analizować potrzeby w zakresie wydatków i odpowiednio wcześniej występować o zmianę planu finansowego, tak aby środki na PO PŻ 2014–2020 były zabezpieczone w planie finansowym KOWR w racjonalnej wysokości i aby nie dochodziło do przekroczeń planu finansowego wydatków.

Analizie poddano dokumentację trzech postępowań o udzielenie zamówienia, na łączną kwotę wydatków poniesionych w 2021 r. w wysokości 1746,2 tys. zł, dotyczących:

- zakupu i dostawy oprogramowania dla KOWR, tj. zamówienia udzielonego w trybie podstawowym na podstawie art. 275 pkt 2 ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych²⁴, w wyniku realizacji którego poniesiono w 2021 r. wydatki w kwocie 557,5 tys. zł;
- zakupu i dostawy środków ochrony osobistej (tj. jednorazowych rękawiczek i maseczek oraz płynów do dezynfekcji) dla organizacji partnerskich realizujących proces dystrybucji żywności w ramach PO PŻ 2014–2020, tj. zamówienia wyłączonego ze stosowania nupzp w związku z art. 6 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, w wyniku realizacji którego poniesiono w 2021 r. wydatki w kwocie 1037,8 tys. zł;
- najmu 90 m² powierzchni targowo-wystawienniczej wraz z opłatami powiązаныmi na potrzeby organizacji polskiego stoiska informacyjno-promocyjnego podczas targów Nordic Organic Food Fair (Noff) 2021, tj. zamówienia wyłączonego ze stosowania nupzp na podstawie art. 11 ust. 1 pkt 6 ustawy, w wyniku realizacji którego poniesiono w 2021 r. wydatki w kwocie 74,6 tys. zł;
- zakupu usług promocyjno-informacyjnych w ramach projektów dot. kampanii „Produkt Ekologiczny” obejmujących publikację Raportu Rolniczego „Polskie Produkty Ekologiczne” oraz Gala „Złota 100 Polskiego Rolnictwa”, tj. zamówienia wyłączonego ze stosowania nupzp na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy, w wyniku realizacji którego poniesiono w 2021 r. wydatki na kwotę 76,3 tys. zł.

W wyniku badania postępowań nie stwierdzono naruszeń przepisów nupzp, a wyłączenia stosowania przepisów tej ustawy były prawidłowe. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stosowania procedur wewnętrznych KOWR w zakresie zamówień publicznych.

Nie stwierdzono naruszenia zasady uczciwej konkurencji oraz równego traktowania wykonawców. W przypadku zamówień, do których nie stosowano nupzp, wszystkie zapytania ofertowe spełniały wymagania udzielania zamówień, zawierając opis przedmiotu zamówienia opracowany przez właściwe merytorycznie komórki organizacyjne Centrali KOWR, wykaz dokumentów wymaganych od wykonawców, kryteria wyboru oferty, opis sposobu złożenia oferty i wzór umowy. W przypadku postępowania na zakup i dostawę oprogramowania dla KOWR, zgodnie z postanowieniami nupzp opublikowano ogłoszenia w określonych ustawowo miejscach i terminach, a ocenę oferty przeprowadzono w oparciu o kryteria i zasady zawarte w specyfikacji warunków zamówienia. Opisu przedmiotu zamówienia w każdym postępowaniu dokonano w sposób jednoznaczny i wyczerpujący.

²⁴ Dz. U. z 2021 r. poz. 1129, ze zm.

Nie stwierdzono poniesienia wydatków niezgodnie z obowiązującymi przepisami, niegospodarnych lub niesłużących realizacji celów jednostki. We wszystkich zamówieniach zawarto pisemne umowy z podmiotami, które złożyły najkorzystniejsze oferty. Treści umów przygotowywano z uwzględnieniem specyfiki konkretnego zamówienia. We wszystkich przypadkach wydatki zostały poniesione w terminie oraz w wysokości wskazanej w dowodach księgowych.

„Plan postępowań o zamówienie publiczne na rok 2021”, opracowany dla KOWR i ZWRSP, był aktualizowany i udostępniony na stronie internetowej KOWR oraz zamieszczony na Platformie e-Zamówienia, prowadzonej przez Urząd Zamówień Publicznych.

Roczne sprawozdanie o udzielonych w 2021 r. zamówieniach, terminowo przekazane Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych, było zamieszczone na Platformie e-Zamówienia.

W 2021 r. otrzymane przez KOWR dotacje celowe na finansowanie projektów z udziałem środków z budżetu środków europejskich zostały wykorzystane w wysokości 347 063,2 tys. zł – środki z budżetu środków europejskich 294 390,9 tys. zł i z budżetu państwa – 52 672,3 tys. zł, tj. 99% kwoty ujętej w planie po zmianach (350 515 tys. zł) – na:

- zakup artykułów spożywczych w ramach Operacji I PO PŻ 2014–2020 Podprogram 2020 i Operację II w kwocie 338 332,5 tys. zł (287 582,6 tys. zł sfinansowano ze środków budżetu środków europejskich i 50 749,9 tys. zł z budżetu państwa), co stanowiło 100% kwoty ujętej w planie po zmianach (338 335 tys. zł); na ten cel KOWR otrzymał z części 44 – Zabezpieczenie społeczne dotację w wysokości 340 711,4 tys. zł, a niewykorzystane środki (2 378,9 tys. zł) zwrócił terminowo (tj. na rachunek bankowy Ministerstwa Finansów kwotę 2022,1 tys. zł i Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej kwotę 356,8 tys. zł); program ten był finansowany z udziałem środków Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym;
- pomoc techniczną w ramach PO PŻ 2014–2020 w kwocie 5862,8 tys. zł finansowaną z budżetu państwa (wkład środków europejskich stanowił 4983,4 tys. zł, a środki krajowe 879,4 tys. zł), tj. 97% zaplanowanych i otrzymanych z części 44 – Zabezpieczenie społeczne środków dotacji (6042 tys. zł); niewykorzystane środki w kwocie 179,2 tys. zł KOWR zwrócił terminowo na rachunek bankowy Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej; dotacja finansowana z udziałem środków Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym;
- pomoc techniczną na realizację części zadań wynikających z art. 3 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach PROW na lata 2014-2020²⁵, w celu wsparcia działania „System jakości produktów rolnych i środków spożywczych” w kwocie 2867,9 tys. zł finansowaną z budżetu państwa części 33 – Rozwój wsi (wkład środków europejskich 1824,9 tys. zł i środki krajowe 1043 tys. zł), co stanowiło 94,5% zaplanowanych i otrzymanych środków (3036 tys. zł); niewykorzystane środki w kwocie 168,1 tys. zł terminowo zwrócono na rachunek bankowy Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Rozliczenia dotacji przedłożone w terminie przez KOWR zostały zatwierdzone przez właściwych ministrów.

Zgodnie z danymi ujętymi w sprawozdaniach Rb-35 i Rb-40 na dzień 31 grudnia 2021 r. stan zobowiązań KOWR wyniósł 88 297,4 tys. zł i był niższy o 48,9% od zobowiązań na koniec 2020 r. (84 414,4 tys. zł). Były to zobowiązania krótkoterminowe, w tym nadwyżka środków finansowych w kwocie 80 456,5 tys. zł i środki z tytułu nienależnie lub nadmiernie pobranych środków przez organizacje partnerskie dotyczących PO PŻ 2014–2020 w wyniku wydania artykułów spożywczych osobom nieuprawnionym w kwocie 3241,9 tys. zł. W 2021 r. nie wystąpiły zobowiązania wymagalne. KOWR nie zaciągnął w 2021 r. kredytów bankowych i pożyczek.

Dane dotyczące wykonania kosztów i wydatków KOWR przedstawiono w załączniku nr 7.2. do niniejszej Informacji.

²⁵ Dz. U. z 2021 r. poz. 2137, ze zm.

4.2. WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO ZASOBU WŁASNOŚCI ROLNEJ SKARBU PAŃSTWA

Plan finansowy Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, określony w tabeli nr 8 załącznika nr 11 do ustawy budżetowej na rok 2021 został, po uprzednim uzyskaniu pozytywnych opinii Komisji Finansów Publicznych, zmieniony na podstawie zgody Ministra RiRW z 9 grudnia 2021 r. Zmiany planu dokonano w związku z uzyskaniem większej od planowanej kwoty przychodów z tytułu sprzedaży nieruchomości oraz w związku ze zwiększeniem kosztów, głównie w pozycji pozostałe koszty.

Plan po zmianach Zasobu WRSP na 2021 r. w zakresie przychodów wyniósł 1 382 850 tys. zł, a w zakresie kosztów – 1 411 588 tys. zł.

4.2.1. WYKONANIE PLANU PRZYCHODÓW

W 2021 r. przychody ogółem Zasobu WRSP, stanowiące przychody własne, zrealizowane w wysokości 1 748 105,2 tys. zł były wyższe o 26,4% (tj. o 365 255,2 tys. zł) od kwoty ujętej w planie po zmianach (1 382 850 tys. zł) oraz były wyższe o 32,1% od przychodów uzyskanych w 2020 r. (1 323 043 tys. zł).

W 2021 r. przychody w kwocie 1 529 351 tys. zł, tj. 87,5% przychodów ogółem (1 748 105,2 tys. zł) pochodziły z odpłatnego korzystania z mienia Zasobu WRSP oraz jego sprzedaży.

Zrealizowane w 2021 r. przychody z odpłatnego korzystania z mienia Zasobu WRSP²⁶ wyniosły 777 938,5 tys. zł i były o 33,3% wyższe od kwoty planu po zmianach (583 399 tys. zł). Było to spowodowane zrealizowaniem wyższych przychodów wynikających z wyższej ceny pszenicy niż cena przyjęta do planu finansowego, która stanowiła podstawę do naliczania wysokości czynszu dzierżawnego w I i II półroczu 2021 r.

Przychody z odpłatnego korzystania z mienia Zasobu WRSP zwiększyły się w okresie 2018–2021 o 300 666,3 tys. zł. Udział przychodów z odpłatnego korzystania z mienia w przychodach ogółem Zasobu WRSP wzrósł z 40,7% w 2018 r. do 44,5% w 2021 r. Tendencja wzrostowa była spowodowana w szczególności wzrostem średniej ceny skupu pszenicy stanowiącej podstawę naliczania wysokości czynszu dzierżawnego, średniego czynszu dzierżawnego oraz wzrostem naliczeń z tytułu bezumownego użytkowania nieruchomości Zasobu WRSP.

Przychody ze sprzedaży mienia Zasobu WRSP w 2021 r. wyniosły 751 412,5 tys. zł i były wyższe o 173 071,5 tys. zł, tj. o 29,9% od planu po zmianach (578 341 tys. zł). Wynikało to ze sprzedaży większej liczby nieruchomości nierolnych (inwestycyjnych) oraz osiągnięcia wyższej ceny ze sprzedaży nieruchomości rolnych i nierolnych.

Przychody ze sprzedaży mienia Zasobu WRSP zwiększyły się w okresie 2018–2021 o 334 138 tys. zł. Udział przychodów ze sprzedaży mienia w przychodach ogółem Zasobu WRSP wzrósł z 35,6% w 2018 r. do 43% w 2021 r. Na wzrost przychodów ze sprzedaży mienia w ww. przedziale czasowym miała wpływ m.in. liczba sprzedanych gruntów rolnych i nierolnych, struktura sprzedaży gruntów i uzyskane ceny z ich sprzedaży oraz dobra koniunktura na rynku nieruchomości inwestycyjnych, tj. zwiększone zainteresowanie potencjalnych inwestorów oraz utworzenie specjalnych stref ekonomicznych.

W 2021 r. Zasób WRSP uzyskał przychody finansowe w kwocie 173 135,7 tys. zł, tj. 87,4% kwoty ujętej w planie po zmianach (198 000 tys. zł), w szczególności z tytułu odsetek i oprocentowania należności ze sprzedaży mienia Zasobu WRSP oraz odsetek od środków zgromadzonych na rachunkach bieżących i lokowanych w depozytach terminowych u Ministra Finansów, innych przychodów (m.in.: przychodów z przeszacowania należności, rozwiązania odpisów aktualizujących należności finansowe, rozwiązania niewykorzystanych rezerw utworzonych w ciężar kosztów finansowych oraz prowizji od udzielonych pożyczek).

Inne przychody z gospodarowania mieniem Zasobu WRSP wyniosły 45 618,5 tys. zł i były wyższe o 22 499,5 tys. zł (tj. o 97,3%) od kwoty ujętej w planie po zmianach (23 119 tys. zł). Wyższe niż planowano były przychody z tytułu naliczonych odszkodowań (m.in. tytułu niewłaściwego użytkowania przekazanego nieodpłatnie mienia), przepadek wadiów, zasądzonych wysokich kosztów sądowych, rozwiązania odpisów aktualizujących należności oraz rozwiązania części rezerw na sprawy sądowe wytoczone przeciwko KOWR z powództwa kontrahentów w związku z ich zakończeniem.

²⁶ Przychody z tytułu odpłatnego korzystania z mienia Zasobu WRSP stanowiły m.in. przychody z umów dzierżawy i najmu, z tytułu przekazania mienia w zarząd i użytkowanie wieczyste, a także z tytułu bezumownego użytkowania nieruchomości oraz ustanowienia służebności

Należności netto Zasobu WRSP na koniec 2021 r., według sprawozdania Rb-35, wyniosły 3 382 397,8 tys. zł i były niższe o 13,2% (tj. o 514 674,1 tys. zł) od stanu należności na koniec 2020 r. (3 897 071,9 tys. zł). Zgodnie z ww. sprawozdaniem odpisy aktualizujące należności na koniec 2021 r. wynosiły 2 693 682,5 tys. zł.

W 2021 r. odroczone spłatę należności z tytułu dzierżawy i sprzedaży mienia, użytkownika bezumownego oraz użytkownika wieczystego nieruchomości Zasobu WRSP – w łącznej kwocie 9614,3 tys. zł. Kwota należności rozłożonych na raty wyniosła 19 186,6 tys. zł.

Łączna kwota umorzeń należności z tytułu dzierżawy, sprzedaży nieruchomości, ruchomych środków trwałych i majątku obrotowego, bezumownego użytkownika nieruchomości i wieczystego użytkownika w 2021 r. wyniosła 6115,2 tys. zł, z tego należności w kwocie 3592,3 tys. zł umorzono w ramach uprawnień dyrektorów OT KOWR, a kwotę 2522,9 tys. zł – za zgodą Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Należności z tytułu rozdysponowania mienia Zasobu WRSP w formie dzierżawy, sprzedaży nieruchomości rolnych, ruchomych środków trwałych i majątku obrotowego oraz z tytułu wieczystego użytkownika i bezumownego użytkownika nieruchomości nie uległy przedawnieniu.

Należności przeterminowane Zasobu WRSP na koniec 2021 r. wyniosły 861 889,1 tys. zł.

W 2021 r. KOWR prowadził działania w celu dochodzenia należności i ich zabezpieczenia. Głównymi formami zabezpieczenia należności, były ustanowienie hipoteki na sprzedawanej nieruchomości oraz weksel własny in blanco. Zaległości dochodzone były zarówno w postępowaniach egzekucyjnych prowadzonych przez komorników sądowych z majątku dłużnika oraz złożonych przy zawieraniu umów zabezpieczeń, w postępowaniach likwidacyjnych i upadłościowych, jak i w postępowaniach restrukturyzacyjnych. Ponadto KOWR podejmował działania mające na celu spłatę zaległości przez dłużników poprzez zawieranie porozumień i ugód w sprawie ratalnej spłaty zobowiązań zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 31 października 2017 r. w sprawie szczegółowych przesłanek odroczenia, rozłożenia na raty lub umorzenia należności KOWR oraz trybu postępowania w tych sprawach²⁷.

Zbadano 100% umorzeń dotyczących należności Zasobu WRSP w kwotach powyżej 100 tys. zł dokonanych w 2021 r. Badaniem objęto sześć postępowań na kwotę 2522,9 tys. zł. Umorzenia należności dotyczyły dzierżawy (575,9 tys. zł), ruchomych środków trwałych oraz majątku obrotowego (483,2 tys. zł), bezumownego użytkownika nieruchomości (12,2 tys. zł) oraz wieczystego użytkownika – 252,3 tys. zł, dostaw robót i usług 312,6 tys. zł, odszkodowania za przejętą nieruchomość 886,6 tys. zł. Umorzenia należności były skutkiem braku możliwości ich odzyskania od dłużników i dokonywano ich m.in. po tym, jak egzekucja z majątku dłużnika, która okazała się bezskuteczna (§ 2 ust. 1 pkt 5 ww. rozporządzenia) bądź po wykreśleniu dłużnika będącego osobą prawną z właściwego rejestru osób prawnych przy jednoczesnym braku majątku, z którego można by egzekwować należność (§ 2 ust. 1 pkt 2 ww. rozporządzenia).

W okresie objętym kontrolą OT KOWR prowadziły działania w celu odzyskiwania należności przeterminowanych Zasobu WRSP. Weryfikacja 15 postępowań dobranych do badania w sposób celowy ze względu na najwyższą kwotę należności przeterminowanych Zasobu WRSP prowadzonych przez OT KOWR nie wykazała nieprawidłowości. Badane postępowania, na kwotę 330 794,3 tys. zł, z tego: kwota 126 422,1 tys. zł dotyczyła należności z tytułu kar i odszkodowań, 93 000,8 tys. zł – użytkownika wieczystego, 79 341,9 tys. zł – bezumownego użytkownika, 23 101,8 tys. zł – sprzedaży nieruchomości i 8 927,6 tys. zł – sprzedaży ruchomych środków trwałych i majątku obrotowego.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2021 r. należności Spółdzielni Mleczarskiej Bielmlek wobec Zasobu WRSP wyniosły 32 322,1 tys. zł, z tego: 30 000 tys. zł – stanowiło należność z tytułu udzielonej w 2019 r. gwarancji spłaty kredytu bankowego, 203,8 tys. zł – należność z tytułu prowizji od umowy gwarancji oraz 2118,2 tys. zł – odsetki ustawowe za opóźnienie od powyższych zobowiązań. W roku 2021, podobnie jak w 2020 r., KOWR nie odzyskał żadnych środków od Spółdzielni Mleczarskiej Bielmlek. Dyrektor Biura Finansowo-Księgowego KOWR poinformował, że w celu odzyskania wierzytelności ww. Spółdzielni – Rada wierzycieli m.in. podjęła uchwały dotyczące wyrażenia zgody na sprzedaż zorganizowanej części przedsiębiorstwa przeznaczonej do przetwórstwa drzewnego w Hajnówce oraz na sprzedaż z wolnej ręki zorganizowanej części przedsiębiorstwa „Bielmlek” SM w upadłości. Skuteczne działania Syndyka oraz Rady wierzycieli zostały utrudnione w wyniku pożaru, który wybuchł w budynku Spółdzielni Mleczarskiej, a to skomplikowało stosunki z obecnym

²⁷ Dz. U. poz. 2116.

dzierżawcą Spółdzielni – spółką PPHU Laktopol sp. z o.o. (umowa dzierżawy została wypowiedziana) i doprowadziło do trudności związanych m.in. ze sprzedażą majątku”.

Na koniec 2021 r. należności Eskimos S.A. wobec Zasobu WRSP wynosiły 48 719,4 tys. zł. Ustalenia w zakresie dochodzenia należności od Eskimos S.A. były przedmiotem kontroli I/22/001/KRR „Zagospodarowanie przejętego przedmiotu zastawu rejestrowego przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa stanowiącego zabezpieczenie udzielonego poręczenia spółce Eskimos S.A.” przeprowadzonej w Centrali KOWR w 2022 r., której wyniki przedstawiono w rozdziale 5. niniejszej Informacji.

Dane dotyczące wykonania przychodów i wpływów Zasobu WRSP przedstawiono w załączniku nr 7.3. do niniejszej Informacji.

4.2.2. WYKONANIE PLANU KOSZTÓW

Koszty ogółem Zasobu WRSP w 2021 r. wyniosły 1 644 987,8 tys. zł i były wyższe o 233 399,8 tys. zł (tj. o 16,5%) od określonych w planie po zmianach (1 411 588 tys. zł). W porównaniu do 2020 r. (1 562 378,9 tys. zł) koszty w 2021 r. były wyższe o 82 608,9 tys. zł (tj. o 5,3 %). Wyższe wykonanie kosztów ogółem w stosunku do kwoty ich wykonania w 2020 r. spowodowane było w szczególności wyższym zasileniem Funduszu Rekompensacyjnego.

Koszty gospodarowania mieniem Zasobu WRSP, które w 2021 r. stanowiły 32,2% łącznych kosztów Zasobu WRSP, poniesione zostały w wysokości 528 936,6 tys. zł i były niższe o 38 263,4 tys. zł (tj. o 6,7%) od kwoty ujętej w planie po zmianach. Koszty gospodarowania mieniem stanowiły głównie:

- pozostałe koszty Zasobu WRSP – 367 975,6 tys. zł (103,7% kwoty ujętej w planie po zmianach), których znaczną część, tj. 160 004,1 tys. zł, stanowiły odpisy aktualizujące wartość należności (z wyjątkiem należności zaliczanych do aktywów finansowych) oraz pozycja pozostałe koszty (109 563,4 tys. zł), na które składały się m.in. wpłata 65 000 tys. zł do Funduszu Składkowego Ubezpieczenia Społecznego Rolników (na podst. art. 77c ustawy z dnia 19 listopada 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2021²⁸) oraz nieodpłatne przekazanie towarów na cele związane ze zwalczaniem zakażenia, zapobieganiem rozprzestrzeniania się, profilaktyką oraz zwalczaniem skutków choroby zakaźnej wywołanej wirusem SARS-CoV-2 na rzecz Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych (40 830,2 tys. zł), a także koszty finansowe (głównie odpisy aktualizujące wartość naliczonych odsetek i oprocentowania od należności) w kwocie 57 330,8 tys. zł;
- usługi obce – 66 502,1 tys. zł (67,9% kwoty ujętej w planie po zmianach); niższe wykonanie spowodowane było w szczególności: brakiem wyłonienia wykonawców w ramach postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, przeniesieniem części zadań do realizacji w 2022 r., różnicą pomiędzy szacowaną wartością zamówienia określoną na podstawie kosztorysu a wartością z rozstrzygniętych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego oraz niższymi kosztami m.in. usług wycen wartości rynkowej nieruchomości oraz usług geodezyjnych;
- amortyzacja – 38 034,8 tys. zł (90,6% kwoty ujętej w planie po zmianach);
- materiały i energia – 2273,6 tys. zł (54,1% kwoty planu po zmianach); niższe wykonanie planu było przede wszystkim wynikiem rezygnacji z dostawy energii elektrycznej, ciepłej i wody w związku z rozdysonowaniem nieruchomości;
- podatki i opłaty – 34 601,1 tys. zł (86,5% kwoty ujętej w planie po zmianach);
- bezzwrotna pomoc finansowa – 19 549,4 tys. zł (69,8% kwoty ujętej w planie po zmianach); na niższe wykonanie tych kosztów wpłynął m.in. brak wniosków od beneficjentów zainteresowanych taką formą pomocy, zawarcie przez beneficjentów umów na wykonanie zadań inwestycyjnych na niższe kwoty niż wynikało to z umów o przyznanie bezzwrotnej pomocy finansowej.

Koszty gospodarowania mieniem Zasobu były niższe o 44,4% (tj. o 422 585,2 tys. zł) od kwoty wykonania tych kosztów w 2020 r. Wynikało to z przekazania w 2020 r. do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa kwoty 400 000 tys. zł na podstawie art. 40 ust. 1 pkt 2 ustawy z 13 lutego 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2020²⁹ oraz

²⁸ Dz. U. poz. 2400, ze zm.

²⁹ Dz. U. poz. 278.

udzielenia zakładom ubezpieczeń dopłat do składek z tytułu zawarcia umów ubezpieczenia w kwocie ponad 48 331,2 tys. zł w związku z art. 42 ww. ustawy (koszty te nie były ponoszone w 2021 r.).

W 2021 r. koszty poniesione na funkcjonowanie KOWR wyniosły 452 488 tys. zł i stanowiły 100% kwoty ujętej w planie po zmianach oraz 89,2% kosztów 2020 r. (507 400 tys. zł).

Koszty Zasobu WRSP dotyczące zasilenia Funduszu Rekompensacyjnego zostały zrealizowane w 2021 r. w kwocie 663 563,2 tys. zł, tj. w 169,3% planu po zmianach i były wyższe o 560 106,1 tys. zł, tj. o 541,4% od wykonania w 2020 r. (103 457,1 tys. zł). Było to spowodowane wzrostem rocznego zobowiązania wobec Funduszu Rekompensacyjnego, które wynikało ze wzrostu powierzchni gruntów sprzedanych w danym roku w trybie przetargowym i współczynnika powierzchni gruntów sprzedanych w przetargach (w 2020 r. wyniósł 23%, a w 2021 r. – 70%), wzrostu średniej ceny za 1 ha gruntów sprzedanych w trybie przetargowym, realizacji wyższych wpływów z odpłatnego korzystania oraz zmiany współczynników naliczonych od wpływów z odpłatnego korzystania w poszczególnych latach (w 2020 r. – 5% wpływów, w 2021 r. – 35% wpływów).

Wydatki na inwestycje i remonty dotyczące mienia Zasobu WRSP wyniosły 40 939,2 tys. zł i stanowiły 35,6% kwoty ujętej w planie po zmianach (115 000 tys. zł). Na niższe wykonanie wpływ miały przede wszystkim: przesunięcia terminu zakończenia realizacji części zadań ujętych w planie finansowym na kolejny rok, różnice pomiędzy szacowaną wartością zamówienia określoną na podstawie kosztorysu a wartością z rozstrzygniętych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, brakiem ofert od wykonawców wynikających ze wzrostu cen usług w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego, co skutkowało brakiem zainteresowania postępowaniami i składaniem ofert na wykonanie remontów i inwestycji oraz powodowało konieczność kilkukrotnego powtarzania procedur.

Wydatki na realizację zadań określonych w ustawie z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego zrealizowano w wysokości 112 442,8 tys. zł, tj. 51,1% kwoty ujętej w planie po zmianach (220 000 tys. zł). Niższe niż w planie po zmianach wykonanie wydatków wynikało głównie z faktu, że KOWR nie ustala planu rzeczowego dotyczącego powierzchni nieruchomości rolnych nabywanych w ramach realizacji ukur. Wiedza o tym, że ma nastąpić lub nastąpił na rynku prywatnym obrót nieruchomościami rolnymi, w stosunku do których KOWR przysługuje prawo pierwokupu lub prawo nabycia, pozyskiwana jest przede wszystkim z aktów notarialnych powiadomień i zawiadomień, które wpływają do KOWR. W okresie 2018-2021 występowały wahania wysokości wydatków na realizację ww. celu, które uzależnione były od nieruchomości, które pojawiły się na rynku i w stosunku do których KOWR skorzystał z przysługującego mu prawa pierwokupu.

Szczegółowym badaniem objęto próbę w kwocie 9423,6 tys. zł, w tym wylosowaną z zastosowaniem MUS dotyczącą kosztów i wydatków bieżących w kwocie 3603 tys. zł oraz dobranych w sposób celowy: kosztów bieżących w kwocie 64,5 tys. zł, wydatków majątkowych Zasobu WRSP realizowanych w Centrali KOWR w 2021 r. w kwocie 5718,5 tys. zł oraz wydatków realizowanych w ramach zamówień publicznych w kwocie 37,5 tys. zł. Badana próba kosztów bieżących wylosowana za pomocą metody MUS w kwocie 3603 tys. zł, odpowiadała 15 zapisom księgowym i stanowiła 36,2% podlegających badaniu kosztów bieżących, a próba wydatków majątkowych stanowiła 100% tych wydatków i odpowiadała 21 zapisom księgowym. Ze szczegółowego badania wyłączono koszty: amortyzacji, podatków i opłat od nieruchomości Zasobu WRSP, koszty poniżej 1 tys. zł, koszty finansowe oraz koszty objęte odrębną kontrolą dotyczące zagospodarowania towaru przejętego w ramach zastawu rejestrowego od Eskimos S.A.

W ramach badanej, z zastosowaniem MUS, próby kosztów bieżących – 86,5% stanowiły koszty pomocy bezzwrotnej (3115,8 tys. zł). Wydatki majątkowe dotyczyły zakupu akcji, tj. zadania określonego w ukur, realizowanego w ramach planu finansowego ZWRSP, pozycja „inwestycje i emonty”. W wyniku badania stwierdzono, że skontrolowane koszty bieżące i wydatki majątkowe w łącznej wysokości 6613,3 tys. zł były celowe, rzetelnie skalkulowane, dokonane zgodnie z planem finansowym w wysokości i terminach wynikających z zaciągniętych zobowiązań. Ustalenia w zakresie pozostałej kwoty w wysokości 2509,6 tys. zł opisano poniżej.

Zobowiązania Zasobu WRSP na koniec 2021 r. wyniosły 3 936 066,5 tys. zł i były wyższe o 7,7% (tj. o 280 737,5 tys. zł) od zobowiązań na koniec 2020 r. (3 655 329 tys. zł). Na koniec 2021 r. zobowiązania krótkoterminowe wyniosły 3 936 029,7 tys. zł i stanowiły 99,9% wszystkich zobowiązań. Główną pozycję tych zobowiązań stanowiły zobowiązania wewnątrzzakładowe w kwocie 2 759 233,6 tys. zł (w tym m.in. rozliczenie wyniku finansowego pomiędzy Centralą a OT KOWR – 2 756 526,3 tys. zł oraz z tytułu VAT – 2706 tys. zł) oraz zobowiązania z tytułu pozostałych zobowiązań – 1 138 787,8 tys. zł (w tym m.in. nadwyżka środków finansowych w kwocie

574 658,6 tys. zł, zobowiązania z tytułu zasilenia Funduszu Rekompensacyjnego w kwocie 485 923,7 tys. zł, wadia i kauce w kwocie 68 705,9 tys. zł).

Kwota zobowiązań długoterminowych Zasobu WRSP wyniosła 36,8 tys. zł i była niższa o 8 tys. zł, tj. o 17,9%, w stosunku do stanu na koniec 2020 r. (44,8 tys. zł). Zmniejszenie kwoty zobowiązań długoterminowych wynikało z przekwalifikowania zobowiązań długoterminowych na krótkoterminowe.

Na koniec 2021 r. nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

Krajowy Ośrodek w sprawozdaniach Rb-40 za II, III i IV kwartał 2021 r. wykazał przekroczenie planowanych wydatków Zasobu WRSP w następujących pozycjach:

- B. III 1.1.1 – wpłata za rok poprzedni – na koniec II kwartału 2021 r. o kwotę 158 709,3 tys. zł (plan 10 000 tys. zł, wykonanie 168 709,3 tys. zł) i na koniec III kwartału 2021 r. o kwotę 158 709,3 tys. zł (plan 10 000 tys. zł, wykonanie 168 709,3 tys. zł),
- B. III. 3.5.2 – wpłaty do US z tytułu VAT – na koniec III kwartału 2021 r. o kwotę 9415 tys. zł (plan 70 000 tys. zł, wykonanie 79 415 tys. zł) i na koniec IV kwartału 2021 r. o kwotę 4831,1 tys. zł (plan 115 000 tys. zł, wykonanie 119 831,1 tys. zł).

Powyższe przekroczenia stanowią naruszenie przepisu art. 44 ust. 1 pkt 3 ufp, zgodnie z którym wydatki publiczne mogą być ponoszone na cele i w wysokościach ustalonych w planie finansowym jednostki sektora finansów publicznych.

W związku z przekroczeniem planowanych wydatków w poz. B. III 1.1.1 – wpłata za rok poprzedni w II i III kwartale 2021 r., p.o. Dyrektor Generalny wyjaśniła m.in., że KOWR przekazuje na dochody budżetu państwa nadwyżkę środków finansowych Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa w oparciu o przepisy prawa (art. 20 ust 5c ugrn) oraz że stoi na stanowisku, poprawności dokonywanych zmian planu finansowego w zakresie aktualizacji wysokości nadwyżki środków finansowych w części stanowiącej roczne rozliczenie przekazanych za poprzedni rok, po zrealizowaniu tego wydatku.

Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że dokonywanie zmian planu finansowego wydatków, po ich wykonaniu, było działaniem nieprawidłowym, gdyż doprowadziło do przekroczenia planowanych wydatków w tej pozycji i naruszenia przepisu art. 44 ust. 1 pkt 3 ufp.

Krajowy Ośrodek wystąpił do MRiRW o dokonanie zmian w planie finansowym ZWRSP w dniu 29 listopada 2021 r., podczas gdy przekroczenia ustalonego planu ZWRSP po zmianach wystąpiły na koniec II i III kwartału 2021 r.

W powyższej sprawie p.o. Dyrektor Generalny wyjaśniła m.in., że KOWR ma ograniczenia w zakresie szybkości zmiany planu finansowego, tj. zmiana planu finansowego ZWRSP w obecnej strukturze, wymaga analizy danych pobieranych analogowo z rozproszonych baz danych za pośrednictwem aplikacji excel. Rozpoczęty proces zmiany planu finansowego pismem z dnia 3 września 2021 r. został zakończony w listopadzie 2021 r. Każde przygotowanie zmiany planu finansowego, z uwagi na wielowątkowość procesu, jak również na dynamikę zmiany danych wytwarzanych w procesie ciągłym, powoduje, że przygotowana zmiana planu finansowego może być nieaktualna na dzień jego sporządzenia i wymaga kolejnej powtarzania procesu. Zmiana planu finansowego ZWRSP przedłożona do MRiRW 20 grudnia 2021 r. pozostała bez rozpatrzenia do końca 2021 r.

Ponadto p.o. Dyrektor Generalny wyjaśniła, że celem zniwelowania zagrożeń skutkujących przekroczeniami wartości planowanych w obszarach, gdzie KOWR może sprawować bezpośrednią kontrolę nad wydatkami w 2021 r. został uruchomiony system informatyczny „limity on-line”, który pozwalał na szybkie przydzielanie limitów wydatków dla Oddziałów Terenowych i Biur oraz Departamentów Centrali.

Najwyższa Izba Kontroli nie kwestionuje czasochłonności procedowania zmian planu finansowego ani celowości funkcjonowania systemu informatycznego wspomagającego kontrolę wydatków, jednak KOWR powinien dokładać staranności, aby zmiany planu były przeprowadzane sprawnie i na bieżąco, w celu niedopuszczenia do przekroczenia planowanych wydatków, tj. naruszenia przepisów art. 44 ust. 1 pkt 3 ufp.

Pełniący obowiązki Główny Księgowy KOWR wyjaśnił m.in., że przekazanie nadwyżki środków finansowych na dochody budżetu państwa, nie stanowi wydatku KOWR, a wykazywane jest w sprawozdaniach i w planie finansowym jedynie dla czystości obrazu. Ponadto p.o. Główny Księgowy KOWR wyjaśnił, że przekroczenie planu z tytułu podatku VAT stanowiącego dochód budżetu państwa, z tytułu wzrostu przychodów ze sprzedaży nie narusza istoty art. 44 ust. 1 pkt 3 ufp.

Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że plan finansowy ZWRSP jest planem rocznym realizacji zadań Zasobu, a wykonanie planu odzwierciedla sprawozdanie budżetowe Rb-40. Każda pozycja planu

finansowego wykazywana w tym sprawozdaniu, jest zatem jego częścią. Pozycja planu finansowego B.III.1.1.1 – wpłata za rok poprzedni, w której wystąpiły przekroczenia planu wydatków w II i III kwartale 2021 r. składa się na kwotę wydatków ogółem ZWRSP wykazaną w poz. B.III. Najwyższa Izba Kontroli nie podziela zatem wyjaśnienia, że przekazanie nadwyżki środków finansowych na dochody budżetu państwa nie stanowi wydatku, a jedynie wykazywane jest dla „czystości obrazu”.

Krajowy Ośrodek nie wystąpił do MRiRW o zmianę planu finansowego ZWRSP w zakresie pozycji B. III. 3.5.2 – wpłaty do US z tytułu VAT tego planu, pomimo, że zmiana planu ZWRSP dokonana na podstawie wcześniejszego pisma KOWR (znak: CEN.BFK.WPK.311.3.2021.MI.34 z dnia 29 listopada 2021 r.) była niewystarczająca, co skutkowało przekroczeniem ww. pozycji planu wydatków po zmianach w IV kwartale 2021 r.

W związku z przekroczeniem w ww. pozycji planu finansowego w IV kwartale 2021 r., p.o. Dyrektor Generalny wyjaśniła m.in. że naruszenie art. 44 ust.1 pkt 3 upf nie może mieć miejsca z uwagi na art. 3 ustawy o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, zgodnie którym przepisów ustawy nie stosuje się do określenia, ustalenia, poboru lub wpłaty należności celnych i należności z tytułu podatków i opłat, o których mowa w art. 2 § 1 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa.

Najwyższa Izba Kontroli nie kwestionując przedstawionego stanowiska dotyczącego wyłączenia odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych w przypadku przekroczenia planu finansowego w pozycji – wpłaty do US z tytułu VAT, wskazuje, że przekroczenie planu w ww. pozycji stanowi naruszenie art. 44 ust. 1 pkt 3 upf, z tym, że nie skutkujące odpowiedzialnością na gruncie ustawy o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

W sprawie przekroczenia planu finansowego wydatków po zmianach w poz. wpłaty do US z tytułu VAT, Główny Księgowy KOWR wyjaśnił m.in. że ilość dokumentów wytwarzanych dotyczących podatku VAT, świadczy o masowym charakterze, tym samym możliwość zgłaszania zagrożeń, np. przekroczenia wysokości uzyskanych dochodów budżetu państwa z tytułu sprzedaży towarów i usług, wymaga ich identyfikacji za pośrednictwem systemu informatycznego. Obecne rozwiązania systemowe nie pozwalają na realizację takich mechanizmów i m.in. z tego powodu w 2021 r. został wznowiony projekt uruchomienia systemu informatycznego klasy ERP (*enterprise resource planning*), który zastąpi obecnie stosowane, czego następstwem będzie centralizacja ksiąg rachunkowych.

Należy zauważyć, że działania wskazane przez Głównego Księgowego winny być wdrożone bez zbędnej zwłoki, tak aby prawidłowo monitorować wykonanie planu finansowego ZWRSP.

Wydatek w kwocie 153 tys. zł dla Polskiego Klubu Wyścigów Konnych (dalej PKWK) na sfinansowanie 42 Narodowego Czempionatu Koni Arabskich Czystej Krwi, tj. imprezy mającej miejsce w Janowie Podlaskim dniach 7–9 sierpnia 2020 r.) w ramach pomocy bezzwrotnej KOWR, nastąpił bez podstawy prawnej. Powyższe zadanie nie mieściło się bowiem w katalogu zadań ustawowych KOWR, które mogły być sfinansowane w formie pomocy bezzwrotnej na podstawie art. 24 ust. 12 ugrn. Ponadto bezzwrotna pomoc finansowa została wypłacona PKWK, mimo że był podmiotem nieuprawnionym do uzyskania tej pomocy.

Działanie to stanowiło naruszenie art. 44 ust. 2 upf, zgodnie z którym jednostki sektora finansów publicznych dokonują wydatków zgodnie z przepisami dotyczącymi poszczególnych rodzajów wydatków.

Powyższa pomoc została udzielona przez KOWR na podstawie umowy zawartej z PKWK w dniu 19 lutego 2021 r., na wniosek PKWK z 9 lutego 2021 r.

Pełniąca obowiązki Dyrektor Generalny wyjaśniła m.in., że ocena możliwości zawarcia przedmiotowej umowy w kontekście regulacji ugrn została dokonana przed jej zawarciem, a samo przedsięwzięcie zostało zakwalifikowane jako działanie wypełniające przesłanki z art. 24 ust. 12 pkt 2 ugrn. Przedsięwzięcie pod nazwą 42. Narodowy Czempionat Koni Arabskich Czystej Krwi (Czempionat) objęte ww. umową spełniało, w ocenie KOWR, przesłanki przedmiotowe wynikające z art. 24 ust. 10 i ust. 12 pkt 2 i 4 ugrn. Powyższe warunkowało udzielenie wnioskowanej przez PKWK bezzwrotnej pomocy finansowej, ponieważ: 1. Czempionat można kwalifikować jako konkurs z zakresu zadań KOWR., a zgodnie z art. 5 ust. 5 i 6 ugrn KOWR wykonuje prawa z akcji lub udziałów w spółkach hodowli roślin i zwierząt o szczególnym znaczeniu dla gospodarki narodowej, biorąc pod uwagę strategiczne znaczenie spółek w postępie biologicznym w rolnictwie w zakresie hodowli roślin uprawnych oraz hodowli zwierząt gospodarskich. 2. Przedsięwzięcie zostało zorganizowane na terenie wiejskim, zaś jego ranga i zasięg oddziaływania niewątpliwie przyczyniają się do rozwoju tego obszaru. Możliwość uzyskania nagrody finansowej spowodowała zwiększenie zainteresowania hodowlami koni czystej krwi arabskiej z podwyższonym stopniem staranności o wyniki hodowlane, co dodatkowo przyczynia się do rozwoju obszarów wiejskich – hodowcy zwiększający stado koni powiększają bowiem areał gospodarstw, celem

zapewnienia zwierzętom odpowiednich warunków hodowlanych i żywieniowych. 3. Czempionat był wydarzeniem kulturalnym realizowanym na obszarze wiejskim. Sam charakter imprezy, stanowiącej w istocie pokaz (konkurs) „piękności” koni miał rangę kulturalną z uwagi m.in. na to, że jego organizacja jest kultywowaniem wieloletniej tradycji, zaś Czempionat to w istocie konkurs, w którym oceniane są cechy szlachetne koni arabskich przy udziale szerokiej publiczności oraz wielbicieli hodowli koni z całego świata. Konkurs miał przyciągać widzów z całego świata, co niewątpliwie pozytywnie miało wpływać na rozwój obszaru wiejskiego również wymiarze turystycznym.

Ponadto wyjaśniła, że zadania KOWR nie są uregulowane wyłącznie w ustawie o KOWR – są one przewidziane w ustawach szczególnych, takich jak z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa, ustawie z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego, a nawet takich aktach prawnych jak ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o Centralnym Porcie Komunikacyjnym. Zadania KOWR w obszarze zakreślonym w art. 9 ust. 1 ustawy o KOWR są zatem rekonstruowane na podstawie całości omawianych regulacji prawnych, a nie wyłącznie na podstawie wyizolowanych ich fragmentów. Nie ma bowiem wątpliwości, że skoro KOWR może wykonywać prawa z akcji i udziałów oraz tworzyć spółki hodowlane, rozwijające hodowlę i wpływające poprzez zabezpieczenie dziedzictwa kulturowego oraz puli genetycznej koni, to zadanie to mieści się w obszarze polityki państwa w zakresie rozwoju wsi.

We wniosku o udzielenie pomocy, PKWK podał jako podstawę udzielenia pomocy art. 24 ust. 12 pkt 2 i 4 ugrn. Krajowy Ośrodek udzielił pomocy bezzwrotnej na podstawie art. 24 ust. 12 pkt 2 ugrn, o czym świadczy ocena celowości udzielenia ww. pomocy zaakceptowana przez p.o. Dyrektora Generalnego 18 lutego 2021 r., tj. przed podpisaniem umowy z PKWK.

Zdaniem NIK, art. 24 ust. 12 pkt 2 nie stanowił podstawy udzielenia ww. pomocy, podstawa ta nie wynika również z art. 24 ust. 12 pkt 4 ugrn.

Zgodnie z art. 24 ust. 12 pkt 2 ugrn bezzwrotna pomoc finansowa może dotyczyć działalności wydawniczej, prowadzenia badań naukowych, szkoleń, konferencji, seminariów i konkursów w zakresie zadań Krajowego Ośrodka. Należy zauważyć, że o ile można uznać, że przedsięwzięcie realizowane w ramach ww. umowy było konkursem, to konkurs ten nie mieścił się w zakresie zadań Krajowego Ośrodka. Katalog tych zadań jest zamknięty, na co wskazuje jednoznacznie treść art. 9 ust. 2 i 3 ustawy o KOWR. Przepisy te określają enumeratywny katalog zadań KOWR, natomiast art. 9 ust. 1 ustawy o KOWR, wbrew twierdzeniom zawartym w wyjaśnieniach p.o. Dyrektora Generalnego KOWR, jest normą o charakterze ogólnym wskazującą kierunek rekonstruowania tych zadań.

Zgodnie z kolei z art. 24 ust. 12 pkt 4 ugrn – wskazanym przez KOWR jako podstawa udzielania pomocy bezzwrotnej na etapie udzielania wyjaśnień w trakcie niniejszej kontroli - bezzwrotna pomoc finansowa może dotyczyć przedsięwzięć edukacyjnych, kulturalnych i turystycznych realizowanych na obszarach wiejskich. Zdaniem NIK, Narodowy Czempionat Koni Arabskich Czystej Krwi jest wydarzeniem sportowym, a nie edukacyjnym, kulturalnym i turystycznym.

W kwestii udzielenia bezzwrotnej pomocy finansowej podmiotowi nieuprawnionemu, NIK zwraca uwagę, że katalog podmiotów uprawnionych z tytułu tej pomocy został określony przepisami Zarządzenia Nr 114/2020/W Dyrektora Generalnego KOWR z dnia 23 lipca 2020 r. w sprawie wprowadzenia „Warunków i zasad udzielania bezzwrotnej pomocy finansowej przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa ze środków finansowych uzyskanych z gospodarowania mieniem Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa” (dalej zarządzenie Nr 114/2020/W). PKWK posiada status państwowej osoby prawnej. Państwowa osoba prawna nie została ujęta w katalogu beneficjentów tej formy pomocy.

Krajowy Ośrodek po złożeniu przez PKWK wniosku o udzielenie bezzwrotnej pomocy zastosował odstępstwo od zarządzenia Nr 114/2020/W w zakresie podmiotowym w trybie zarządzenia Nr 93/2019/KP Dyrektora Generalnego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa z dnia 9 sierpnia 2019 r. w sprawie wprowadzenia księgi procedur „Zarządzanie dokumentami systemu zarządzania jakością”.

Zdaniem NIK, brak było podstaw do zastosowania odstępstwa w powyższym zakresie, bowiem zarządzenie Nr 93/2019/KP przewiduje możliwość zastosowania odstępstw od przyjętych w systemie zarządzania jakością wymagań, jednak dotyczy jedynie odstępstw mających charakter czasowy, a nie jednostkowy (jednorazowy). Tymczasem odstępstwo od wymagań podmiotowych miało charakter jednorazowy (dotyczyło konkretnej sprawy, w stosunku do konkretnego podmiotu).

W związku ze złożonym wnioskiem PKWK o udzielenie pomocy bezzwrotnej, KOWR dokonał 18 lutego 2021 r. oceny celowości udzielenia bezzwrotnej pomocy finansowej PKWK w kwocie 153 tys. zł. Z treści oceny wynika ustalenie, że pomoc nie stanowi pomocy publicznej w rozumieniu przepisów art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), ponieważ nie grozi zakłóceniem konkurencji i nie wpływa na wymianę handlową między Państwami Członkowskim UE.

W umowie z PKWK z 19 lutego 2021 r. nie rozstrzygnięto o charakterze pomocy. Z kolei w aneksie z 16 czerwca 2021 r. do ww. umowy wskazano, że pomoc ta stanowi pomoc de minimis.

Pełniąca obowiązki Dyrektor Generalny KOWR w wyjaśnieniach przytoczyła uzasadnienie PKWK w których wskazał on m.in., że:

- w celu realizacji Narodowego Pokazu Koni Arabskich PKWK zawierał i zawiera szereg umów sponsorskich związanych z ww. wydarzeniem, zaś jedną z form usług świadczonych przez PKWK na rzecz sponsorów (jako ekwiwalent otrzymywanego wsparcia) jest reklama w magazynie „Koń Polski”;
- udział w Narodowym Pokazie Koni Arabskich ma charakter odpłatny, zaś w ramach realizacji wskazanego wydarzenia PKWK udostępnia powierzchnię wystawienniczą w zamian za usługi barterowe oraz prowadzi sprzedaż biletów na wydarzenie dla publiczności”.

Ponadto wyjaśniła, że analiza stanu faktycznego sprawy oraz okoliczności przedstawionych przez PKWK w ww. piśmie wykazała, że Czempionat organizowany w 2020 roku miał jednak charakter gospodarczy, zaś ww. przesłanki były spełnione kumulatywnie, wobec czego należało uznać, że pomoc udzielana PKWK ma charakter pomocy de minimis w świetle art. 24 ust. 13 u.g.n.r. KOWR konsultował to zagadnienie także z przedstawicielami UOKiK.

Wydatek w kwocie 2356,6 tys. zł dla PKWK na sfinansowanie 43 Narodowego Czempionatu Koni Arabskich Czystej Krwi, tj. imprezy mającej miejsce w Janowie Podlaskim dniach 13-15 sierpnia 2021 r., w ramach pomocy bezzwrotnej KOWR, nastąpił bez podstawy prawnej. Powyższe zadanie nie mieściło się bowiem w katalogu zadań ustawowych KOWR, które mogły być sfinansowane w formie pomocy bezzwrotnej na podstawie art. 24 ust. 12 ugnr. Ponadto bezzwrotna pomoc finansowa została wypłacona PKWK, mimo że był podmiotem nieuprawnionym do uzyskania tej pomocy.

Działanie to stanowiło naruszenie art. 44 ust. 2 ufp, zgodnie z którym jednostki sektora finansów publicznych dokonują wydatków zgodnie z przepisami dotyczącymi poszczególnych rodzajów wydatków.

Powyższa pomoc została udzielona przez KOWR na podstawie umowy zawartej z PKWK w dniu 18 czerwca 2021 r., na podstawie wniosku o udzielenie pomocy z 27 maja 2021 r.

W wyjaśnieniach p.o. Dyrektor Generalny KOWR podkreśliła, że ocena możliwości zawarcia przedmiotowej umowy w kontekście regulacji ugnr została dokonana przed jej zawarciem, a samo przedsięwzięcie zostało zakwalifikowane jako działanie wypełniające przesłanki z art. 24 ust. 12 pkt 2 ugnr, co wynika m.in. ze skierowanego do Dyrektora Generalnego KOWR pisma o z dnia 31 maja 2021 r., zawierającego ocenę celowości udzielenia bezzwrotnej pomocy finansowej.

We wniosku o udzielenie pomocy, PKWK podał jako podstawę udzielenia pomocy art. 24 ust. 12 pkt 2 i 4 ugnr. Krajowy Ośrodek udzielił pomocy bezzwrotnej na podstawie art. 24 ust. 12 pkt 2 ugnr, o czym świadczy ocena celowości udzielenia ww. pomocy zaakceptowana przez p.o. Dyrektora Generalnego 31 maja 2021 r., tj. przed podpisaniem umowy z PKWK.

Zdaniem NIK, art. 24 ust. 12 pkt 2 nie stanowił podstawy udzielenia ww. pomocy, podstawa ta nie wynika również z art. 24 ust. 12 pkt 4 ugnr.

Zgodnie z art. 24 ust. 12 pkt 2 ugnr bezzwrotna pomoc finansowa może dotyczyć działalności wydawniczej, prowadzenia badań naukowych, szkoleń, konferencji, seminariów i konkursów w zakresie zadań Krajowego Ośrodka. Należy zauważyć, że o ile można uznać, że przedsięwzięcie realizowane w ramach ww. umowy było konkursem, to konkurs ten nie mieścił się w zakresie zadań Krajowego Ośrodka. Katalog tych zadań jest zamknięty, na co wskazuje jednoznacznie treść art. 9 ust. 2 i 3 ustawy o KOWR. Przepisy te określają enumeratywny katalog zadań KOWR, natomiast art. 9 ust. 1 ustawy o KOWR, jest normą o charakterze ogólnym wskazującą kierunek rekonstruowania tych zadań. Zgodnie z kolei z art. 24 ust. 12 pkt 4 ugnr bezzwrotna pomoc finansowa może dotyczyć przedsięwzięć edukacyjnych, kulturalnych i turystycznych realizowanych na obszarach wiejskich. Zdaniem NIK, Narodowy Czempionat Koni Arabskich Czystej Krwi jest wydarzeniem sportowym, a nie edukacyjnym, kulturalnym i turystycznym.

W kwestii udzielenia bezzwrotnej pomocy finansowej podmiotowi nieuprawnionemu, NIK zwraca uwagę, że katalog podmiotów uprawnionych z tytułu tej pomocy został określony przepisami zarządzenia Nr 114/2020/W Dyrektora Generalnego KOWR z dnia 23 lipca 2020 r. w sprawie wprowadzenia „Warunków i zasad udzielania bezzwrotnej pomocy finansowej przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa ze środków finansowych uzyskanych z gospodarowania mieniem Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa” (dalej zarządzenie Nr 114/2020/W). PKWK posiada status państwowej osoby prawnej. Państwowa osoba prawna nie została ujęta w katalogu beneficjentów tej formy pomocy.

Krajowy Ośrodek po złożeniu przez PKWK wniosku o udzielenie bezzwrotnej pomocy zastosował odstępstwo od zarządzenia Nr 114/2020/W w zakresie podmiotowym w trybie zarządzenia Nr 93/2019/KP Dyrektora Generalnego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa z dnia 9 sierpnia 2019 r. w sprawie wprowadzenia księgi procedur „Zarządzanie dokumentami systemu zarządzania jakością”.

Zdaniem NIK, brak było podstaw do zastosowania odstępstwa w powyższym zakresie, bowiem ww. zarządzenie Nr 93/2019/KP przewiduje możliwość zastosowania odstępstw od przyjętych w systemie zarządzania jakością wymagań, jednak dotyczy jedynie odstępstw mających charakter czasowy, a nie jednostkowy (jednorazowy). Tymczasem odstępstwo od wymagań podmiotowych miało charakter jednorazowy (miało miejsce w konkretnej sprawie, w stosunku do konkretnego podmiotu).

Dane dotyczące wykonania kosztów i wydatków Zasobu WRSP przedstawiono w załączniku nr 7.3. do niniejszej Informacji.

4.3. GOSPODAROWANIE WOLNYMI ŚRODKAMI KOWR I ZASOBU WRSP

Stan środków pieniężnych KOWR na dzień 31 grudnia 2021 r. wyniósł 83 524,5 tys. zł i był o 86 588,9 tys. zł (tj. o 50,9%) niższy w porównaniu do stanu na koniec 2020 r. (170 113,4 tys. zł).

Z tytułu gospodarowania wolnymi środkami KOWR uzyskał przychody z tytułu odsetek w wysokości 86,4 tys. zł. Powyższe przychody pochodziły z lokat *overnight* zakładanych automatycznie w ramach prowadzonych rachunków. W KOWR, 31 grudnia 2021 r. przekazano w zarządzanie *overnight* u Ministra Finansów kwotę wolnych środków zgromadzonych na rachunkach bankowych w wysokości 82 854 tys. zł.

Stan środków pieniężnych Zasobu WRSP na dzień 31 grudnia 2021 r. wyniósł 1 103 599,5 tys. zł i był wyższy o 782 700,4 tys. zł (tj. o 243,9%) w stosunku do stanu na koniec 2020 r. (320 899,1 tys. zł).

Łącznie w 2021 r. Zasób WRSP uzyskał przychody z odsetek z tytułu lokowania wolnych środków w kwocie 1859,9 tys. zł. Wolne środki zgromadzone na rachunku Zasobu WRSP w 2021 r. lokowano w postaci 14 depozytów terminowych na okres od 12 do 51 dni. Najniższa kwota lokowanych wolnych środków w 2021 r. to 10 000 tys. zł, najwyższa – 500 000 tys. zł, średnia kwota lokowanych środków wyniosła 203 000 tys. zł. Ponadto każdego dnia kwotę wolnych środków zgromadzonych na rachunkach bankowych, które nie zostały przekazane w depozyt terminowy i nie zostały wydatkowane w danym dniu, przekazywano w zarządzanie *overnight* u Ministra Finansów. W ZWRSP, 31 grudnia 2021 r. kwotę wolnych środków w wysokości 1 102 956, tys. zł zgromadzonych na rachunkach bankowych przekazano w zarządzanie *overnight*.

Analiza dyspozycji przekazywania wolnych środków w zarządzanie terminowe w wybranych miesiącach nie wykazała zagrożeń dla terminowej realizacji zadań oraz przypadków nieefektywnego przetrzymywania wolnych środków na rachunkach KOWR i ZWRSP.

4.4. EFEKTY PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI

Według planu finansowego w układzie zadaniowym KOWR był odpowiedzialny w 2021 r. za realizację: zadania, podzadania i działania w ramach funkcji 4. *Zarządzanie finansami państwa i mieniem państwowym* oraz dwóch zadań, czterech podzadań i 11 działań w ramach funkcji 21. Polityka rolna i rybacka. Przyjęte dla tych zadań mierniki zostały określone zgodnie z wymogami noty budżetowej³⁰, a monitoring mierników prowadzony był w trybie półrocznym i rocznym przez właściwą komórkę organizacyjną Centrali KOWR m.in. na podstawie informacji komórek organizacyjnych właściwych dla realizacji działań objętych miernikami. Stopień osiągnięcia celów poszczególnych zadań przedstawiał się następująco:

- miernik pn. *udział powierzchni rozdysponowanej w powierzchni gruntów pozostających w Zasobie (w %)* osiągnął wartość 86,8% wobec planowanej 86,85%³¹;

³⁰ Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 stycznia 2019 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 740).

³¹ W sprawozdaniu ujęto wydatki poniesione na administrowanie Zasobem Własności Rolnej Skarbu Państwa w tym m. in. wynagrodzenia pracowników KOWR, którzy wykonują lub obsługują procesy i mechanizmy związane z gospodarowaniem i rozporządzaniem mieniem Zasobu WRSP.

- miernik pn. *udział eksportu produktów rolno-spożywczych w eksporcie ogółem (w %)* osiągnął wartość 14,1% wobec planowanej 13,6%; na wyższe wykonanie wpływ miały głównie czynniki oddziałujące na wzrost eksportu produktów rolno-spożywczych za granicę, w tym wzmożony popyt na polskie produkty rolno-spożywcze, wzrost dywersyfikacji kierunków eksportu, deprecjacja złotego do euro i dolara amerykańskiego w stosunku do roku 2020, wzrost cen większości produktów żywnościowych oraz aktywne wsparcie promocji polskiej żywności w kraju i na rynkach zagranicznych;
- miernik pn. *„wskaźnik ważony bezwzględnych zmian cen skupu podstawowych produktów rolnych (w %)”* osiągnął wartość 11,9% wobec planowanej 6,9%; czynnikami wpływającymi na wartość tego miernika były m.in. sytuacja podażowo-popytowa na rynku zbożowym i produktów mlecznych, wzrost cen zbóż (zwłaszcza pszenicy), wzrost ceny skupu mleka oraz ceny skupu żywca wieprzowego w pierwszej połowie 2021 r.

W rocznym sprawozdaniu Rb-BZ2 z wykonania planu finansowego KOWR w układzie zadaniowym za 2021 r.³² wykazano zrealizowane wydatki w kwocie 390 202,6 tys. zł, tj. 90,76% kwoty ujętej w planie po zmianach (429 905 tys. zł).

W 2021 r. w ramach planu finansowego Zasobu WRSP w układzie zadaniowym w ramach zadania 4.4. „Zarządzanie mieniem państwowym i ochrona interesów Skarbu Państwa” przewidziano realizację jednego działania: 4.4.1.5. „Gospodarowanie mieniem Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa”, którego miernik, tj. *udział powierzchni rozdysponowanej w powierzchni gruntów pozostających w Zasobie (w %)*, wyniósł 86,80% i był niższy od wielkości planowanej (86,85%).

W rocznym sprawozdaniu Rb-BZ2 z wykonania planu finansowego Zasobu WRSP w układzie zadaniowym za 2021 r.³³ wykazano zrealizowane wydatki w kwocie 384 151,9 tys. zł, co stanowiło 64,2% kwoty wydatków ujętej w planie po zmianach ZWRSP (598 000 tys. zł), prezentowane w sprawozdaniu Rb-40 Zasobu WRSP za IV kwartał 2021 r. w pozycji III.3 Wydatki w zakresie gospodarowania mieniem Zasobu WRSP.

Realizacja zadań finansowanych w ramach planu finansowego KOWR

Zrealizowane na kwotę 54 193,1 tys. zł zadania w zakresie pomocy krajowej, sfinansowane ze środków na funkcjonowanie KOWR uzyskanych z gospodarowania Zasobem WRSP, obejmowały:

- wspieranie rozwoju współpracy handlowej sektora rolno-spożywczego z zagranicą; na realizację 46 przedsięwzięć promocyjnych (tj. o 11 więcej niż w 2020 r.) wypłacono 7005,8 tys. zł; zrealizowane działania promocyjno-informacyjne obejmowały m.in. organizację dla polskich przedsiębiorców stoisk narodowych na targach międzynarodowych w: Niemczech, Zjednoczonych Emiratach Arabskich (ZEA), Chinach, Japonii, Korei Południowej, Szwecji, Egipcie, Serbii oraz Polsce. Ponadto KOWR zaangażował się m.in. w realizację wirtualnych wydarzeń biznesowych, szkoleń, webinarów i szeregu innych działań informacyjno-promocyjnych dotyczących rozwoju współpracy handlowej. Ze względu na utrzymujące się obostrzenia spowodowane trwającą pandemią choroby COVID-19 zrealizowane wydatki stanowiły 76% kwoty ujętej w planie po zmianach (9215 tys. zł);
- działania w zakresie promocji produktów rolnych i rolno-spożywczych realizowane na poziomie ogólnopolskim, regionalnym i lokalnym w celu popularyzacji żywności wysokiej jakości wytwarzanej w ramach systemów jakości i oznaczeń promocji; na realizację 213 przedsięwzięć, tj. o 114 więcej niż w 2020 r., wypłacono 6905,1 tys. zł (o 34,3% więcej w stosunku do 2020 r.). Działania promocyjne realizowano w 2021 r. w oparciu o „Strategię promocji żywności Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi” oraz znak graficzny „Polska smakuje”, a ich głównym celem było promowanie patriotyzmu konsumenckiego pod hasłem „Kupuj świadomie”, oznaczenia „Produkt polski” i certyfikatu „Produkt ekologiczny”; wydatkowana kwota stanowiła 98,6% kwoty ujętej w planie po zmianach (7000 tys. zł);
- działania związane z przejęciem przez KOWR długu w zamian za przeniesienie własności nieruchomości rolnej na rzecz Skarbu Państwa na podstawie ustawy z dnia 9 listopada 2018 r. o restrukturyzacji zadłużenia podmiotów prowadzących gospodarstwa rolne³⁴; w 2021 r. KOWR

³² W sprawozdaniu zostały wykazane wyłącznie wydatki z części 33 – Rozwój wsi. W sprawozdaniu nie wykazano wydatków poniesionych w ramach PO PŻ 2014–2020 w kwocie 345 024,8 tys. zł, POIR – 392,8 tys. zł, PROM – 172,3 tys. zł oraz kwoty nadwyżki w wysokości 165 662,5 tys. zł oraz przelewów redystrybucyjnych – 877,67 zł.

³³ W sprawozdaniu wykazano wydatki prezentowane w sprawozdaniu Rb-40 Zasobu WRSP za IV kwartał 2021 r. w pozycji III.3 Wydatki w zakresie gospodarowania mieniem Zasobu WRSP.

³⁴ Dz. U. z 2019 r. poz. 33.

- rozpatrując wnioski złożone od 2019 r. wydał ogółem 38 decyzji, z tego 27 decyzji dotyczących pozostawienia wniosków bez rozpatrzenia lub odmownych (z uwagi na niespełnienie wymogów ustawowych), trzy decyzje o przejęciu długu, a osiem decyzji było podstawą do przejęcia długu w łącznej kwocie 39 950,6 tys. zł; na koniec 2021 w trakcie rozpatrywania było 11 wniosków o przejęcie długu w zamian za przeniesienie własności nieruchomości rolnej na rzecz Skarbu Państwa; w 2021 r., po uwzględnieniu dokonanych przez wierzycieli umorzeń, KOWR dokonał spłaty przejętych zobowiązań w kwocie 39 786,1 tys. zł i nabył 653,628 ha do Zasobu WRSP;
- poziom wykonania powyższego zadania był uzależniony od spełnienia przez wnioskodawców, nałożonych ustawą z dnia 9 listopada 2018 r. o restrukturyzacji zadłużenia podmiotów prowadzących gospodarstwa rolne, wymagań dotyczących samego wniosku, a także wymaganych dokumentów. Na ten cel w planie po zmianach przewidziano kwotę 50 000 tys. zł;
 - wsparcie działań na rzecz odnawialnych źródeł energii, w szczególności w rolnictwie; na ten cel wydatkowano 496,1 tys. zł; w 2021 r. KOWR zrealizował m.in. projekt polegający na wykonaniu trzech filmów edukacyjnych promujących biogazownie rolnicze, których celem było przedstawienie korzyści jakie może przynieść lokalnej społeczności powstanie na jej obszarze biogazowni rolniczej (np. dostęp do tańszej energii cieplnej, wpływ dodatkowych środków finansowych do budżetu gminy); KOWR prowadził również kampanie informacyjne dotyczące możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii w rolnictwie podczas wydarzeń i konferencji poświęconych tematyce związanej z rolnictwem, ochroną klimatu na obszarach wiejskich oraz wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii; wydatkowana kwota stanowiła 49,6% kwoty ujętej w planie po zmianach (1000 tys. zł); z uwagi na utrzymującą się niekorzystną sytuację epidemiczną w kraju, m.in. zrezygnowano z przeprowadzenia cyklu szkoleń w zakresie mikrobiogazowni rolniczych, a szkolenia dotyczące zakładania i funkcjonowania spółdzielni energetycznych przeprowadzono wyłącznie w trybie *on-line*.

W 2021 r. KOWR nie udzielał pomocy zadłużonym podmiotom prowadzącym gospodarstwa rolne w formie gwarancji zabezpieczających spłatę kredytu restrukturyzacyjnego na podstawie przepisów ustawy z 9 listopada 2018 r. o restrukturyzacji zadłużenia podmiotów prowadzących gospodarstwa rolne (brak wniosków).

Krajowy Ośrodek, w 2021 r., nie zrealizował planowanych wydatków w kwocie:

- 15 000 tys. zł na wsparcie działań rozwojowych i inwestycyjnych w zakresie innowacyjności w sektorze rolno-spożywczym;
- 30 tys. zł na dopłaty z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany w ramach wniosków złożonych w 2017 r.

W 2021 r. KOWR realizował także inne zadania krajowe w zakresie: monitorowania rynku biokomponentów i biopaliw ciekłych, produkcji biopłynów, produkcji biogazu rolniczego, prowadzenia ewidencji mikroinstalacji biogazu rolniczego, monitorowania działalności spółdzielni energetycznych, a także monitorowania i nadzoru nad uprawą tytoniu oraz produkcją i zbytem surowca tytoniowego.

Ustawowym zadaniem KOWR było również gromadzenie, analizowanie i udostępnianie informacji dotyczących sytuacji na podstawowych rynkach rolnych, a także opracowywanie i upowszechnianie informacji związanych z realizacją mechanizmów aktywnej polityki rolnej. Sporządzane były m.in. cykliczne raporty, opracowania, analizy i informacje.

Realizacja zadań w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014–2020

Krajowy Ośrodek, będąc Instytucją Pośredniczącą i beneficjentem w PO PŻ 2014–2020, o którym mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 223/2014 z dnia 11 marca 2014 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym³⁵ prowadził m.in.: postępowania o udzielenie zamówienia publicznego i zawierał umowy na dostawy artykułów spożywczych do magazynów organizacji partnerskich, przeprowadzał kontrole dostaw artykułów spożywczych, rozpatrywał wnioski o płatność i realizował płatności. Instytucją Zarządzającą PO PŻ 2014–2020 był Minister Rodziny i Polityki Społecznej.

³⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 223/2014 z dnia 11 marca 2014 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (Dz. U. UE L z 2014 r. Nr 72, str. 1, ze zm.).

W ramach realizacji PO PŻ 2014–2020 (Operacji I i II) Krajowy Ośrodek wypłacił 338 332,5 tys. zł (287 582,6 tys. zł sfinansowano ze środków budżetu środków europejskich i 50 749,9 tys. zł z budżetu państwa), z tego:

- 307 595,1 tys. zł wykonawcom za artykuły spożywcze (62,59 tys. ton 21 rodzajów artykułów spożywczych) dostarczone do magazynów organizacji partnerskich o zasięgu ogólnopolskim lub ponadregionalnym (OPO) – w ramach Operacji I,
- 30 737,4 tys. zł na rzecz OPO (tj. 15 368,7 tys. zł z tytułu kosztów administracyjnych, transportu i magazynowania i 15 368,7 tys. zł z tytułu kosztów środków towarzyszących – w ramach Operacji II.

Dodatkowo ze środków na pomoc techniczną (Operacja III) w ramach PO PŻ 2014–2020 KOWR zakupił na rzecz pracowników i wolontariuszy organizacji partnerskich, środki ochrony osobistej (tj. płyn do dezynfekcji rąk i powierzchni w opakowaniach 5 l; maseczki ochronne jednorazowe medyczne i rękawiczki ochronne jednorazowe) na łączną kwotę 1037,8 tys. zł.

W 2021 r. w ramach PO PŻ 2014–2020 KOWR odzyskała zaległą kwotę w wysokości 371,2 tys. zł.

Administrowanie mechanizmami Wspólnej Polityki Rolnej, w tym realizacja działania PROW 2014–2020, oraz inne zadania KOWR

Ponadto w 2021 r. KOWR realizował zadania w ramach Wspólnej Polityki Rolnej (dalej: WPR) finansowane z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji i Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, delegowane z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. W związku z tym Krajowy Ośrodek wystawił ARiMR dokumenty płatnicze na łączną kwotę 196 593,3 tys. zł, z tego 139 135,6 tys. zł dotyczyło płatności z budżetu środków europejskich i 57 457,7 tys. zł – z budżetu państwa.

W ramach „Programu dla szkół”, na rzecz dostarczania dzieciom w placówkach oświatowych świeżych i przetworzonych owoców i warzyw oraz mleka i przetworów mlecznych³⁶, Krajowy Ośrodek wystawił dla ARiMR zlecenia płatności i faktury na kwotę ogółem 137 258,7 tys. zł (100 854,1 tys. zł płatne z budżetu środków europejskich i 36 404,6 tys. zł ze środków z budżetu państwa), z tego z tytułu:

- dostaw produktów – 134 633,2 tys. zł (98 576,5 tys. zł płatne z budżetu środków europejskich oraz 36 056,7 tys. zł z budżetu państwa),
- działań promocyjnych – 1 794 tys. zł (1601,6 tys. zł z budżetu środków europejskich oraz 192,4 tys. zł z budżetu państwa),
- realizacji zadań towarzyszących o charakterze edukacyjnymi i dotyczących oceny programu – 831,5 tys. zł (676 tys. zł z budżetu środków europejskich i 155,5 tys. zł z budżetu krajowego).

W roku szkolnym 2020/2021 w „Programie dla szkół” uczestniczyło około 1,4 mln uczniów szkół podstawowych. Ponadto w związku z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 stycznia 2021 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu zadań realizowanych przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa związanych z wdrożeniem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej programu dla szkół³⁷ produkty oferowane w ramach programu mogły być udostępniane dzieciom w dwóch okresach bez względu na województwo.

W 2021 r. w ramach „Wsparcia działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych” realizowano siedem kampanii informacyjno-promocyjnych prowadzonych przez organizacje branżowe i międzybranżowe oraz organizacje producentów lub ich zrzeszenia na rynkach państw Unii Europejskiej (dalej: UE) i w krajach spoza UE. W ramach pięciu programów informacyjnych i/lub promocyjnych Krajowy Ośrodek wystawił ARiMR zlecenia płatności w wysokości 14 997,5 tys. zł dotyczące budżetu środków europejskich.

W 2021 r. w zakresie administrowania mechanizmami dopłat do prywatnego przechowywania produktów rolno-spożywczych (tj. masła i odtłuszczonego mleka w proszku) na podstawie dokumentów płatniczych wystawionych przez KOWR w 2020 r. agencja płatnicza (ARiMR) wypłaciła przedsiębiorcom kwotę 53 tys. zł dotyczących budżetu środków europejskich.

Realizując mechanizm WPR „Wsparcie rynku produktów pszczelich” w oparciu o „Krajowy Program Wsparcia Pszczelarstwa w Polsce na lata 2020–2022” Krajowy Ośrodek wystawił dla ARiMR zlecenia

³⁶ Pomocy udzielano zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/791 z dnia 11 maja 2016 r. zmieniającym rozporządzenia (UE) nr 1308/2013 i (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do programu pomocy dotyczącej dostarczania owoców i warzyw, bananów oraz mleka w placówkach oświatowych (Dz. Urz. UE L 135 z 24.05.2016, str. 1).

³⁷ Dz. U. poz. 88.

płatności na kwotę 36 294,6 tys. zł (18 147,3 tys. zł dotyczące budżetu środków europejskich i 18 147,3 tys. zł – budżetu państwa). W sezonie 2020/2021 złożono do KOWR 444 projekty od 99 podmiotów uprawnionych. Przyjęto 440 projektów od 98 podmiotów uprawnionych. Do 31 grudnia 2021 r. rozliczono 384 umowy złożone przez 96 uprawnionych podmiotów. Wsparcia udzielono na zakup sprzętu pszczelarskiego i przeprowadzenie szkoleń, zakup leków do zwalczania warrozy oraz urządzeń do prowadzenia gospodarki wędrowniej, wykonanie analiz jakości miodu, a także zakup matek, pakietów i odkładów pszczelich.

W ramach działania 3. „Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 wspierano producentów rolnych przystępujących do systemów jakości oraz grupy producentów realizujące inicjatywy informacyjne i promocyjne na rynku wewnętrznym w zakresie certyfikowanych produktów żywnościowych wysokiej jakości. W ramach poddziałania „Wsparcie na przystępowanie do systemów jakości” KOWR wydał ogółem 1077 decyzji przyznających 7989,5 tys. zł (5083,7 tys. zł – budżet środków europejskich i 2905,8 tys. zł – budżet państwa). W ramach poddziałania 3.1. „Wsparcie na przystępowanie do systemów jakości” KOWR wydał 1055 decyzji skutkujących płatnością na kwotę 1267,6 tys. zł (z tego: 806,6 tys. zł z budżetu środków europejskich i 461 tys. zł z budżetu państwa), z kolei w ramach poddziałania 3.2. „Wsparcie działań informacyjnych i promocyjnych realizowanych przez grupy producentów na rynku wewnętrznym” KOWR wydał 22 decyzje skutkujące płatnością na kwotę 6721,9 tys. zł, z tego: 4277,1 tys. zł z budżetu środków europejskich i 2444,8 tys. zł z budżetu państwa.

W 2021 r. KOWR wydał łącznie 781 pozwoleń i wyciągów z pozwoleń na przywóz i wywóz produktów rolno-spożywczych z lub do krajów pozaunijnych (z tego: 690 na przywóz i 91 na wywóz) oraz 275 zaświadczeń P2 na wywóz 827 ton netto makaronów do Stanów Zjednoczonych. W 2021 r. KOWR administrował 17 mechanizmami WPR w ramach regulacji handlu zagranicznego z krajami spoza UE. Według stanu na 31 grudnia 2021 r. KOWR administrował przywozem preferencyjnym na rynku ryżu i kontyngentami taryfowymi na rynkach: zbóż, ryżu, cukru, olejów i tłuszczów, lnu i konopi, alkoholu etylowego pochodzenia rolniczego, świeżych owoców i warzyw, przetworzonych owoców i warzyw, mleka i przetworów mlecznych, wołowiny i cielęciny, wieprzowiny oraz drobiu, jaj i albumin.

Krajowy Ośrodek również przyjmował i rozpatrywał oferty na świadczenie usług przechowalniczych, przyznawał autoryzację oraz przeprowadzał kontrole spełniania warunków autoryzacji przez magazyny, chłodnie i zakłady produkcyjne świadczące usługi przechowalnicze. Podtrzymywanie zaktualizowanej i gotowej bazy przechowalniczej związane jest z coroczną dostępnością mechanizmów zakupów interwencyjnych masła, OMP i pszenicy zwyczajnej.

Krajowy Ośrodek realizował także inne zadania WPR (delegowane z ARiMR oraz tzw. zadania własne) w zakresie: prowadzenia rejestru pierwszych podmiotów skupujących i monitorowania wielkości skupu mleka, monitorowania obowiązku zawierania umów na dostarczanie produktów rolnych, administrowania potencjałem produkcyjnym winorośli i wina oraz monitorowania produkcji na rynku cukru.

W 2021 r. KOWR kontynuował działania na rynku mleka i przetworów mlecznych związane z końcowym rozliczeniem roku kwotowego 2013/2014 i 2014/2015. W związku z rozliczeniem roku kwotowego 2014/2015 KOWR przekazał na rachunek dochodów budżetowych MRiRW kwotę 116 tys. zł. Na koniec 2021 r. kwota zaległości w ramach mechanizmu „Kwotowanie produkcji mleka” wyniosła 28 748,4 tys. zł. W 2021 r. w ramach mechanizmu „Kwotowanie produkcji mleka” KOWR odzyskał zaległą kwotę w wysokości 72,2 tys. zł.

Zadania w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014–2020

Krajowy Ośrodek był partnerem Ministerstwa Rozwoju, Pracy i Technologii w realizacji w latach 2016–2019 i 2020–2022 branżowych programów promocji polskich specjalności żywnościowych w ramach podzadania 3.3.2. „Promocja gospodarki w oparciu o polskie marki produktowe – Marka Polskiej Gospodarki – Brand” finansowanych ze środków Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014–2020 z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i z budżetu krajowego (tj. funduszy będących w dyspozycji Ministerstwa Rozwoju i Technologii). W 2021 r. KOWR wydatkował na realizację tego programu 391 tys. zł. Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa wspierał mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa w działaniach promocyjnych prowadzonych na wybranych ośmiu pozaunijnych rynkach perspektywicznych (w: Chinach, Indiach, Wietnamie, Republice Południowej Afryki, Zjednoczonych Emiratach Arabskich, Singapurze oraz na Tajwanie i Białorusi), a także w czterech krajach unijnych (we Francji, w Niemczech, w Niderlandach i w Szwecji).

Obsługa funduszy promocji produktów rolno-spożywczych

Tworzenie, zadania, zasady finansowania oraz organizację i funkcjonowanie funduszy promocji produktów rolno-spożywczych regulowała ustawa z dnia 22 maja 2009 r. o funduszach promocji

produktów rolno-spożywczych³⁸. Źródłami finansowania funduszy promocji produktów rolno-spożywczych były wpłaty dokonywane przez zobowiązane podmioty z poszczególnych branż oraz odsetki bankowe naliczane od środków pieniężnych gromadzonych na rachunkach bieżących funduszy. Do zadań KOWR należało wyłącznie administrowanie funduszami promocji oraz obsługa rachunków bankowych poszczególnych funduszy. Każdy fundusz był zarządzany przez komisję zarządzającą składającą się z dziewięciu członków – przedstawiciele przetwórców produktów rolnych, producentów oraz izb rolniczych.

Na wsparcie marketingu rolnego, wzrostu spożycia i promocji produktów rolno-spożywczych ze środków finansowych dziesięciu funduszy promocji produktów rolno-spożywczych w 2021 r. wypłacono 53 083,1 tys. zł. Koszty obsługi funduszy w 2021 r. wyniosły 2557,2 tys. zł.

Wsparcie działań innowacyjnych i rozwojowych w sektorze rolno-spożywczych

1. Projekt „Platforma Żywnościowa” (SELLFOOD)

W 2021 r. KOWR kontynuował projekt, który był realizowany w ramach programu „Społeczny i gospodarczy rozwój Polski w warunkach globalizujących się rynków” Narodowego Centrum Badań i Rozwoju (dalej NCBR) „Gospostrateg”. Od 1 września 2020 r. handel w ramach projektu „Platforma Żywnościowa” prowadzony jest na Giełdowym Rynku Rolnym uruchomionym na Towarowej Giełdzie Energii S.A. (dalej TGE S.A.) na podstawie udzielonej przez KOWR licencji wyłącznej. Przedmiotem obrotu na Giełdowym Rynku Rolnym w 2021 r. była pszenica, żyto, kukurydza oraz rzepak.

W 2021 r. działania KOWR związane z Giełdowym Rynkiem Rolnym dotyczyły m.in.: współpracy z TGE S.A. w celu dalszego rozwoju giełdy (w tym wprowadzania nowych produktów rolnych) oraz realizacji działań informacyjno-promocyjnych mających na celu rozpowszechnianie informacji o tym rynku.

2. Opracowanie systemu monitorowania marnowanej żywności i efektywnego programu racjonalizacji strat i ograniczania marnotrawstwa żywności (PROM)

W listopadzie 2021 r. KOWR zakończył realizację projektu realizowanego w ramach programu Narodowego Centrum Badań i Rozwoju „Gospostrateg”, którego celem było wzmocnienie instytucji publicznych w zakresie zarządzania polityką dotyczącą ograniczania strat i marnotrawstwa żywności oraz opracowanie planu przeciwdziałania stratom i marnotrawstwu żywności. W 2021 r. działania KOWR związane z realizacją projektu dotyczyły m.in.: prowadzenia prac związanych z opracowaniem „Strategii racjonalizacji strat i ograniczania marnotrawstwa żywności”. W grudniu 2021 r. KOWR przekazał liderowi projektu wkład do raportu końcowego dla NCBR. W 2021 r. na realizację tego projektu KOWR wydatkował ze środków Narodowego Centrum Badań i Rozwoju kwotę 172,30 tys. zł.

3. System Satelitarnego Monitorowania Upraw Rolnych (S2MUR)

W 2021 r. KOWR rozpoczął realizację Systemu Satelitarnego Monitorowania Upraw Rolnych w Polsce, wykorzystującego synergię danych satelitarnych, meteorologicznych, glebowych, *in-situ* (na miejscu) i statystycznych do monitorowania upraw rolnych na działkach będących w zasobie własności rolnej Skarbu Państwa na terenie całego kraju. W dniu 25 listopada 2021 r. została podpisana umowa na świadczenie usług doradcy technicznego dotycząca przygotowania postępowań o udzielenie zamówień publicznych oraz prowadzenia nadzoru nad wykonaniem przedmiotu zawartych umów. Projekt S2MUR jest komponentem programu „Geomatyka dla rolnictwa” zgłoszonego do Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO). W 2021 r. na realizację projektu KOWR wydatkował 202,9 tys. zł.

Pożyczki na wsparcie przedsięwzięć mających na celu rozwój obszarów wiejskich z przeznaczeniem środków na finansowanie działań innowacyjnych lub rozwojowych

W 2021 r. KOWR kontynuował możliwość zaciągania pożyczek przez rolników ze środków uzyskanych z gospodarowania mieniem Zasobu WRSP. Zgodnie z art. 24 ust. 10 i 11 ugrn wnioskodawcami byli rolnicy indywidualni prowadzący gospodarstwa rodzinne, w których łączna powierzchnia użytków rolnych nie przekraczała 300 ha. Pożyczki udzielone przez KOWR stanowiły wsparcie przedsięwzięć mających na celu rozwój obszarów wiejskich, z przeznaczeniem środków na finansowanie działań innowacyjnych lub rozwojowych związanych z produkcją roślinną, zwierzęcą, hodowlą oraz przetwórstwem rolno-spożywczym.

³⁸ Dz. U. z 2021 r. poz. 1496, ze zm.

Łącznie w 2021 r. KOWR przyznał ze środków uzyskanych z gospodarowania mieniem Zasobu WRSP trzy pożyczki na łączną kwotę 621 tys. zł.

Gospodarowanie nieruchomościami Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz realizacja zadań wynikających z ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego

Krajowy Ośrodek realizując zadania określone w ustawie o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz w ustawie o kształtowaniu ustroju rolnego, w procesie rozdysponowania mienia Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa m.in. umożliwiał rolnikom indywidualnym powiększanie gospodarstw rodzinnych. Proces pozyskiwania i udostępniania przez KOWR gruntów na powiększanie gospodarstw odbywał się poprzez: przetargi na sprzedaż i dzierżawę gruntów, korzystania z prawa nabycia przysługującego dzierżawcom nieruchomości, realizację wyłączeń gruntów z większych obszarowo nieruchomości objętych umowami dzierżawy oraz nabywanie gruntów na rynku na podstawie ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego.

Według stanu na 1 stycznia 2021 r. w Zasobie WRSP znajdowało się 1 359 763 ha gruntów. W trakcie 2021 r. powierzchnia gruntów przejętych do Zasobu zmniejszyła się o 5186 ha, w wyniku trwałego rozdysponowania (m.in. sprzedaż, nieodpłatne przekazanie), przejęcia do Zasobu WRSP areału o powierzchni 4178 ha (głównie z przejęcia gruntów w ramach realizacji zadań wynikających z ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego) oraz wprowadzenia do Zintegrowanego Systemu Informatycznego z danych związanych ze zmianami geodezyjno-prawnymi, korektami dotyczącymi przejęcia z innych systemów ewidencji.

W 2021 r. rozdysponowano grunty o powierzchni 9286 ha, z tego 4872 ha sprzedano³⁹, a 4391 ha przekazano m.in. jednostkom samorządu terytorialnego, Lasom Państwowym, regionalnym zarządom gospodarki wodnej (grunty pod wodami) oraz kościelnym osobom prawnym.

W 2021 r. sprzedaż gruntów wyniosła 4872 ha (z tego 3570 ha dotyczyło gruntów rolnych, a 1302 ha gruntów nierolnych) i stanowiła 91,9% wielkości zaplanowanej do sprzedaży (5300 ha). Powierzchnia gruntów sprzedanych w 2021 r. stanowiła 93% powierzchni sprzedanej w 2020 r. (5,2 tys. ha). Przeciętna cena sprzedaży jednego hektara gruntów rolnych wyniosła 41,8 tys. zł i była o 18,8% wyższa od uzyskanej w 2020 r. (35,2 tys. zł).

Na koniec 2021 r. powierzchnia gruntów pozostających w Zasobie WRSP (1 354 577 ha) była mniejsza o 5186 ha, tj. o 0,4%, od powierzchni Zasobu WRSP wykazanej na koniec 2020 r., z tego:

- w dzierżawie pozostawało 1 062 006 ha,
- w wieczystym użytkowaniu pozostawało 52 559 ha,
- w trwałym zarządzie było 17 683 ha,
- w innym zagospodarowaniu (w dożywotnim użytkowaniu, w bezumownym użytkowaniu, w użyczeniu) –10 765 ha,
- obce grunty (głównie grunty pod wodami) stanowiły 32 809 ha,
- do rozdysponowania pozostawało 178 755 ha, z których, według szacunków, ponad 50% nadawało się do zagospodarowania na cele rolnicze.

W 2021 r. wdzierżawiono około 35,8 tys. ha gruntów. Średnioroczny czynsz dzierżawny za grunty we wszystkich trwających w 2021 r. umowach dzierżawy wyniósł 5,5 dt pszenicy za 1 ha, natomiast przeciętna wysokość czynszu dzierżawnego za grunty rolne w zawieranych w 2021 r. umowach wyniosła równowartość 13,3 dt pszenicy.

W 2021 r. sprzedano 175 mieszkań, tj. 78,5% planowanych (223) oraz nieodpłatnie przekazano 25 mieszkań.

Średnia powierzchnia gruntów sprzedanych w 2021 r. na rzecz dotychczasowych dzierżawców wyniosła 2,85 ha, a średnia powierzchnia sprzedana na rzecz osób fizycznych wyniosła 0,95 ha.

W 2021 r. przeprowadzono ogółem 1180 przetargów ograniczonych⁴⁰ na sprzedaż 1850 ha oraz 2825 przetargów na dzierżawę 28 789 ha gruntów Zasobu WRSP. W wyniku przetargów wyłoniono nabywców dla 650 ha oraz dzierżawców dla 25 057 ha.

³⁹ Zaewidencjonowano anulowanie i korekty na sprzedaży (in minus 23 ha).

⁴⁰ Przetargi ograniczone w 2021 r. były przeznaczone wyłącznie dla rolników indywidualnych.

Nadzór właścicielski nad spółkami

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. KOWR wykonywał prawa z udziałów i akcji w stosunku do 38 spółek hodowli roślin uprawnych oraz hodowli zwierząt gospodarskich o szczególnym znaczeniu dla gospodarki narodowej, wymienionych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 lipca 2018 r. w sprawie wykazu jednoosobowych spółek hodowli roślin uprawnych lub hodowli zwierząt gospodarskich o szczególnym znaczeniu dla gospodarki narodowej⁴¹, z tego w:

- sześciu spółkach hodowli roślin,
- 13 spółkach hodowli koni,
- 19 spółkach hodowli zwierząt.

W 2021 r. KOWR nie podwyższał kapitału zakładowego w tych spółkach.

Według danych za IV kwartał 2021 r. wykazanych w sprawozdaniach F-01, spółki uzyskały za 2021 r. łącznie zysk netto w wysokości 109 943,3 tys. zł, z tego:

- spółki hodowli roślin – 13 931,1 tys. zł,
- spółki hodowli koni – 19 791,5 tys. zł,
- spółki hodowli zwierząt – 76 220,7 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2021 r. KOWR wykonywał prawa z udziałów i akcji na podstawie ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego w ośmiu spółkach:

- Stacja Hodowli i Unasienienia Zwierząt sp. z o.o.,
- Widawa sp. z o.o.,
- Gospodarstwo Agro – Turystyczne KUTY sp. z o.o.,
- Wielkopolskie Centrum Hodowli i Rozrodu Zwierząt w Poznaniu z/s w Tulcach sp. z o.o.,
- Vitra Trade sp. z o.o.,
- Krajowa Spółka Cukrowa S.A.,
- Przedsiębiorstwo Przemysłu Ziemiaczanego „Trzemeszno” sp. z o.o.,
- „Wesoła” sp. z o.o.,

Krajowy Ośrodek w trzech spółkach posiadał pakiety większościowe (100%), natomiast w pozostałych pięciu spółkach posiadał pakiety mniejszościowe (od 0,014% do 46%). Dwie spółki z 100% udziałem KOWR (Widawa sp. z o.o. oraz "Wesoła" sp. z o.o.) uzyskały dodatni wynik finansowy netto, odpowiednio w wysokości 428,5 tys. zł i 642,8 tys. zł. Spółka Vitra Trade sp. z o.o. w likwidacji (100% udziałów KOWR) nie prowadziła działalności. Dla pozostałych spółek z mniejszościowym udziałem KOWR nie dysponuje wstępnymi wynikami finansowymi na koniec 2021 r.

Na podstawie art. 17 ust. 1 ustawy o KOWR oraz art. 32a ugnr, 3 września 2021 r. KOWR nabył nieodpłatnie 100% akcji spółki TDM „Arrtrans” S.A. w likwidacji⁴² od spółki Elewarr sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie.

Ponadto KOWR na dzień 31 grudnia 2021 r. na podstawie art. 17 ustawy o KOWR wykonywał prawa w spółkach: Terminal Intermodalny Bydgoszcz Emilianowo sp. z o.o. (88% udziałów w kapitale zakładowym) oraz Jurajski AGRO FRESH Park S.A. (67% udziałów). Zgodnie z formularzem F-01 przekazany przez Spółkę Terminal Intermodalny Bydgoszcz Emilianowo sp. z o.o., spółka uzyskała wynik finansowy netto na koniec IV kwartału 2021 r. w wysokości 0 zł, a Spółka Jurajski AGRO FRESH Park S.A. poniosła stratę netto w wysokości 1016 tys. zł.

Ponadto, na podstawie art. 5 ust. 5 ugnr, KOWR wykonywał prawa z udziałów spółki Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna „Invest-Park” sp. z o.o., w której na dzień 31 grudnia 2021 r. posiadał 19% udziałów.

Krajowy Ośrodek, w oparciu o zmiany wprowadzone ustawą z dnia 26 kwietnia 2019 r. o zmianie ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego oraz niektórych innych ustaw⁴³, wprowadził zarządzeniem nr 103/2021/W z dnia 24 września 2021 r. wytyczne w zakresie obejmowania i nabywania odpłatnie albo

⁴¹ Dz. U. poz. 1525, ze zm.

⁴² Spółka nie prowadziła działalności.

⁴³ Dz. U. 2019 poz. 1080.

nieodpłatnie przez KOWR udziałów/akcji w spółkach prawa handlowego na własność Skarbu Państwa oraz tworzenia spółek.

Szczegółowe dane dotyczące wykonania zadań przez KOWR w 2020 r. przedstawiają tabele w załączniki nr 7.4. do niniejszej Informacji.

4.5. SPRAWOZDANIA

Kontroli poddano prawidłowość sporządzania następujących sprawozdań⁴⁴, za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 r., KOWR oraz Zasobu WRSP:

- z wykonania, określonego w ustawie budżetowej na 2021 rok, planu finansowego agencji wykonawczej (Rb-40) dla KOWR, za IV kwartał 2021 r.;
- z wykonania, określonego w ustawie budżetowej na 2021 rok, planu finansowego agencji wykonawczej (Rb-40) dla Zasobu WRSP, za IV kwartał 2021 r.;
- z wykonania planu dochodów i wydatków agencji wykonawczej (Rb-35) dla KOWR, za IV kwartał 2021 r.;
- z wykonania planu dochodów i wydatków agencji wykonawczej (Rb-35) dla Zasobu WRSP, za IV kwartał 2021 r.;
- z wykonania planu finansowego w układzie zadaniowym (Rb-BZ2), za 2021 r. dla KOWR;
- z wykonania planu finansowego w układzie zadaniowym (Rb-BZ2), za 2021 r. dla Zasobu WRSP;
- o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N), za IV kwartał 2021 r.;
- o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z), za IV kwartał 2021 r.;
- uzupełniające o stanie zobowiązań (Rb-UZ), za IV kwartał 2021 r.

Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych Centrali KOWR były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. W wyniku analizy procedur kontroli zarządczej stosowanych w KOWR ustalono, że w sposób racjonalny zapewniono prawidłowe sporządzenie sprawozdań. Skontrolowane sprawozdania zostały sporządzone w terminie i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

⁴⁴ W Centrali KOWR badaniom podlegały: sprawozdania budżetowe Rb-40 za IV kwartał 2021 r. dla KOWR i Zasobu WRSP z dnia 22 lutego 2022 r., sprawozdania budżetowe Rb-35 za IV kwartał 2021 r. dla KOWR i Zasobu WRSP z dnia 22 lutego 2022 r., sprawozdania roczne Rb-BZ2 dla KOWR i Zasobu WRSP z dnia 11 marca 2022 r., sprawozdanie Rb-N za IV kwartał 2021 r., sprawozdanie Rb-UZ za IV kwartał 2021 r. i sprawozdanie Rb-Z za IV kwartał 2021 r. – z dnia 21 lutego 2022 r.

5. USTALENIA INNYCH KONTROLI

Kontrola doraźna I/20/003 Najem pomieszczeń biurowych przy ul. Inflanckiej 4 w Warszawie przez Centralę Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa⁴⁵

Celem kontroli było ustalenie czy umowa najmu pomieszczeń dla Centrali Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa przy ul. Inflanckiej 4 w Warszawie była przygotowana i realizowana celowo, legalnie, gospodarnie i rzetelnie

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie oceniła niepodjęcie skutecznych działań przez KOWR w celu renegotjacji warunków umowy najmu powierzchni przy ul. Inflanckiej 4 w Warszawie bądź jej rozwiązania oraz negatywnie oceniła działalność Krajowego Ośrodka wobec nieefektywnego zagospodarowania najmowanej powierzchni w budynku przy ul. Inflanckiej 4, pomimo podejmowanych prób w tym zakresie.

Szacowana wartość świadczeń najemcy z tytułu najmu powierzchni za okres od 1 kwietnia 2015 r. do 31 marca 2022 r. wyniosła ok. 48 mln 176,7 tys. zł. Średniomiesięczne koszty najmu powierzchni przy ul. Inflanckiej 4 wyniosły od 526,4 tys. zł w 2015 r. do 598,4 tys. zł w 2020 r.⁴⁶

Pomimo postanowień umowy najmu powierzchni przy ul. Inflanckiej 4 w Warszawie z 22 lipca 2014 r.⁴⁷ niezabezpieczających interesów najemcy, jako jednostki sektora finansów publicznych oraz dysponowania powierzchnią przekraczającą potrzeby lokalowe centrali KOWR, nie podjęto skutecznych działań zmierzających do renegotjacji warunków tej umowy.

Zdaniem NIK, zakres niekorzystnych dla najemcy postanowień umowy najmu z 22 lipca 2014 r. odnosił się w szczególności do: braku zastrzeżenia w umowie prawa do jej wypowiedzenia przez najemcę przed upływem okresu na jaki została zawarta; ustanowienia depozytu gwarancyjnego w stosunku do jednostki sektora finansów publicznych; pozostawienia do wyłącznej decyzji wynajmującego prawa wyboru rachunku, na którym miał być ten depozyt przechowywany; uzależnienia od wyłącznej zgody wynajmującego prawa do podnajmu oraz cesji praw i obowiązków wynikających z umowy najmu; zastrzeżenia kary umownej w wysokości czynszu pozostałego do końca okresu najmu oraz zwrotu wszystkich kosztów poniesionych przez wynajmującego w związku z adaptacją pomieszczeń, w przypadku rozwiązania umowy przez wynajmującego przed dniem jej zakończenia, w sytuacji naruszenia postanowień umowy przez najemcę w zakresie wskazanym w umowie, nie wyłączając możliwości dochodzenia przez wynajmującego odszkodowania „za szkody, straty lub inne podobne w pełnej wysokości”. Najwyższa Izba Kontroli zauważa ponadto, że zobowiązania finansowe najemcy m.in. z tytułu czynszu zostały określone w umowie najmu w walucie euro, co potencjalnie, zdaniem NIK, mogło narażać na ryzyko ujemnych różnic kursowych, zwłaszcza biorąc pod uwagę długoterminowość i wysokość zobowiązania wynikającego z umowy najmu.

W ocenie NIK, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa działał niegospodarnie w sytuacji, gdy nie mając zapewnienia co do zagospodarowania najmowanej powierzchni w budynku przy ul. Inflanckiej 4, podjął decyzję o zwolnieniu tej powierzchni i przeniesieniu pracowników do budynku na ul. Karolkową 30.

Przyjęcie takiego rozwiązania spowodowało, że od 1 kwietnia 2019 r. powierzchnia najmowana przy ul. Inflanckiej 4 pozostawała pusta lub składowano na niej meble, aparaty telefoniczne i materiały biurowe, przy nieznacznym stopniu wykorzystania tej powierzchni na cele administracyjno-biurowe. Łączny koszt poniesiony przez KOWR na jej utrzymanie – do czasu zakończenia kontroli – wyniósł 12 mln 728,2 tys. zł. Na dzień 17 grudnia 2020 r. – na cele administracyjno-biurowe – wykorzystano jedynie 3% najmowanej powierzchni. Ponadto z posiadanych 30 miejsc parkingowych, a 20 było pustych. Jednocześnie NIK zwraca uwagę, że od lutego 2020 r. w budynku przy ul. Inflanckiej 4

⁴⁵ Informacja o wynikach kontroli „Najem pomieszczeń biurowych przy ul. Inflanckiej 4 w Warszawie przez Centralę Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa” KRR.430.006.2021 (nr ewid. 25/2021/I/20/003/KRR).

⁴⁶ Szacunkowe koszty umowy najmu za cały okres jej obowiązywania, tj. do 31 marca 2022 r. (siedem lat) stanowiły kwotę 48 mln 176,7 tys. zł, która może ulec zmianie w zależności od kształtowania się kursu euro do złotego. Wszystkie kwoty podawane w wystąpieniu pokontrolnym są kwotami brutto, za wyjątkiem miejsc gdzie zaznaczono, że kwota stanowi kwotę netto.

⁴⁷ Z dniem 1 września 2017 r. w prawa i obowiązki Agencji Nieruchomości Rolnych wstąpił KOWR. Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, z siedzibą w Warszawie w budynku przy ul. Karolkowej 30, na potrzeby centrali dysponował powierzchnią biurową w Warszawie przy ul. Karolkowej 30 i ul. Inflanckiej 4.

pozostawały niezagospodarowane pomieszczenia, dostosowane do przechowywania dokumentacji archiwalnej, podczas gdy KOWR zlecił przechowywanie tej dokumentacji firmie zewnętrznej.

Działaniem niegospodarnym, w ocenie NIK, była również rezygnacja z podnajmu w budynku przy ul. Karolkowej 30 – przed zagospodarowaniem powierzchni przy ul. Inflanckiej 4. W wyniku tego utracono szacunkowe przychody w wysokości około 8 mln 489,5 tys. zł oraz wydatkowano 170,2 tys. zł na remont pomieszczeń w budynku przy ul. Inflanckiej 4, które nie zostały wykorzystane. Z powyższego wynika, że na dzień zakończenia kontroli, działania dotyczące przeniesienia pracowników centrali KOWR do siedziby na ul. Karolkową 30, związane były z kosztami: najmu powierzchni przy ul. Inflanckiej 4 w wysokości 12 mln 728,2 tys. zł, utraconymi szacunkowymi przychodami w wysokości około 8 mln 489,5 tys. zł z tytułu rozwiązania umowy podnajmu oraz kosztem remontu w wysokości 170,2 tys. zł.

Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że pomimo posiadania wolnych powierzchni w budynku przy ul. Inflanckiej 4, oferta podnajmu nie została skierowana do spółki Elewarr, której KOWR był wyłącznym udziałowcem, a która zmieniała lokalizację swojej siedziby w 2020 r. i podpisała pięcioletnią umowę najmu w innej lokalizacji. Za niekorzystne NIK uznaje również niepodjęcie działań w celu podjęcia powierzchni przy ul. Inflanckiej 4, nawet po stawkach niższych niż w umowie najmu z 22 lipca 2014 r. i nieprzedłożenie takiej oferty m.in. Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji, która była takim podnajem zainteresowana

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa terminowo i zgodnie umową najmu z 22 lipca 2014 r. regulował zobowiązania z tytułu czynszu i wszelkich opłat z tym związanych. W przypadku podnajmu każdorazowo występowano o zgodę wynajmującego. Naliczono i zaewidencjonowano odsetki od nieterminowej płatności czynszu z tytułu podnajmowanych powierzchni w budynku przy ul. Inflanckiej 4. Stwierdzona nieprawidłowość dotyczyła zaniechania dochodzenia należności z tytułu odsetek od depozytu gwarancyjnego.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli w wystąpieniu pokontrolnym, przekazanym KOWR 9 czerwca 2022 r. przedstawiła wnioski

1. Podjęcie działań w celu renegocjacji warunków umowy najmu z 22 lipca 2014 r. bądź jej rozwiązania, przy jednoczesnym efektywnym gospodarowaniu najmowaną powierzchnią w budynku przy ul. Inflanckiej 4.
2. Podjęcie działań w celu dochodzenia należności z tytułu odsetek od depozytu gwarancyjnego.

Pełniący obowiązki Dyrektor Generalny KOWR podjęła działania celem wykonania pierwszego wniosku oraz zrealizowała drugi z wniosków pokontrolnych NIK. W celu realizacji wniosku dotyczącego dochodzenia należności z tytułu odsetek od depozytu gwarancyjnego Krajowy Ośrodek wystąpił 31 grudnia 2021 r. do Sądu Okręgowego w Warszawie I Wydział Cywilny z pozwem o zapłatę pożytków uzyskanych przez wynajmującego od depozytu gwarancyjnego w kwocie 103 tys. zł. W dniu 25 lutego 2022 r. wynajmujący dokonał wpłaty 132,8 tys. zł obejmującej całkowitą kwotę dochodzonego roszczenia wraz z kosztami zastępstwa procesowego i kosztami procesu. W związku ze spełnieniem świadczenia w całości przez wynajmującego, KOWR wycofał pozew.

Stwierdzone w wyniku kontroli nieprawidłowości skutkowały ustaleniem finansowych rezultatów kontroli na łączną kwotę 21 387,9 tys. zł, z tego 12 898,4 tys. zł kwota wydatkowana z naruszeniem zasad należytego zarządzania finansami w efekcie działań niegospodarnych oraz 8489,5 tys. zł kwota utraconych przychodów z podnajmu.

NIK skierowała zawiadomienia o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstw niegospodarności oraz działania na szkodę interesu publicznego, tj. czynów z art. 296 Kodeksu karnego⁴⁸, zawiadomienie o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych z art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych⁴⁹. Ponadto, NIK zleciła organom kontroli skarbowej przeprowadzenie kontroli doraźnej w związku z poniesieniem przez wynajmującego kosztów na adaptację pomieszczeń przy ul. Inflanckiej 4 przed wydaniem nieruchomości będącej przedmiotem najmu.

⁴⁸ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1138).

⁴⁹ Dz. U. z 2021 r. poz. 289, ze zm.

Kontrola doraźna I/22/001 Zagospodarowanie przejętego przedmiotu zastawu rejestrowego przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa stanowiącego zabezpieczenie udzielonego poręczenia spółce Eskimos S.A.

Działania Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa związane z udzieleniem gwarancji spółce Eskimos S.A. i zagospodarowaniem przejętego przedmiotu zastawu rejestrowego, stanowiącego zabezpieczenie udzielonej gwarancji zostały przez NIK ocenione negatywnie.

W latach 2018-2019, KOWR udzielił spółce Eskimos S.A. gwarancji w kwocie 20 mln zł, a Bank Gospodarstwa Krajowego udzielił gwarancji Eskimos S.A. w wysokości 80 mln zł z poręczeniem KOWR na zabezpieczenie spłaty kredytu bankowego zaciągniętego przez spółkę mimo jej złej kondycji finansowej. Pomimo upływu terminu na ustanowienie przez spółkę Eskimos zabezpieczenia w postaci zastawu rejestrowego na akcjach imiennych spółki oraz wystąpienia już w pierwszym miesiącu realizacji umowy poważnych nieprawidłowości, które polegały m.in. na wykorzystaniu kredytu niezgodnie z jego przeznaczeniem, KOWR nie skorzystał z zastrzeżonego w umowie prawa do jej rozwiązania. Wobec nieustanowienia przez spółkę Eskimos wszystkich zabezpieczeń umowy, w grudniu 2018 r., KOWR wyraził zgodę na zabezpieczenie udzielanej spółce Eskimos S.A. gwarancji spłaty kredytu zastawem rejestrowym na należących do spółki towarach oraz środkach trwałych.

W dniu 10 grudnia 2019 r. KOWR przejął od Eskimos S.A. towary i środki trwałe stanowiące zabezpieczenie zastawu rejestrowego. Przejęty towar stanowiły: sok jabłkowy 314 207 kg o wartości 449,3 tys. zł, przecier jabłkowy 6 529 619 kg, o wartości 13 999,5 tys. zł, koncentrat soku jabłkowego 7 249 635 kg o wartości 36 211 tys. zł, alkohol odwodniony 9626 litrów o wartości 43,3 tys. zł, destylat rolniczy 441 892 litry o wartości 2872,3 tys. zł oraz środki trwałe: optyczny system sortowniczy Buhler Sortex o wartości 713,1 tys. zł i amoniakalna instalacja chłodnicza o wartości 2379,4 tys. zł.

Zdaniem NIK, zastaw na towarach nie stanowił optymalnego zabezpieczenia m.in. ze względu na krótkie terminy ważności przejętych produktów, a także ze względu na zmienny skład zbioru rzeczy objętych zastawem. Ponadto po przejęciu przez KOWR przedmiotu zastawu stwierdzono, że część przedmiotu zastawu o wartości 1712,9 tys. zł jest obciążona roszczeniami osób trzecich, które mogły istnieć już w dacie ustanowienia zastawu. Jednocześnie KOWR nie dochował staranności przy weryfikowaniu skuteczności ustanowienia zastawu na amoniakalnej instalacji chłodniczej, co wpłynęło na ograniczenie możliwości podjęcia działań zmierzających do wydzierżawienia bądź sprzedaży ww. instalacji.

W rezultacie na zasadach określonych ugodą, zawartą 9 czerwca 2021 r. pomiędzy KOWR, a spółką Eskimos S.A. w restrukturyzacji, spółka bezumownie korzysta z ww. środków trwałych. KOWR wystawia z tego tytułu faktury i na bieżąco egzekwuje należności z tych faktur. W latach 2020–2021 z udzielonego poręczenia w wysokości 100 mln zł, w wyniku sprzedaży przejętych towarów, których wartość oszacowano na kwotę 56,7 mln zł netto, KOWR odzyskał jedynie 17 148,9 tys. zł. Kwota stanowiąca różnicę pomiędzy wartością zastawu, a wypłaconą kwotą gwarancji w wysokości 45,2 mln zł, jest dochodzona przez KOWR w toczącym się w stosunku do Eskimos S.A. w restrukturyzacji – postępowaniu sanacyjnym. Z przejętego koncentratu soku jabłkowego, KOWR wyprodukował 2 026 320 litrów alkoholu etylowego całkowicie skażonego, który to przekazał nieodpłatnie Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych z przeznaczeniem na produkcję środków biobójczych. Przejęty przedmiot zastawu rejestrowego został zagospodarowany, z wyjątkiem 348 810 kg koncentratu jabłkowego (do którego po przejęciu zastawu ujawniły się roszczenia osób trzecich) o wartości 1712,9 tys. zł.

Na potrzeby zagospodarowania przejętego mienia, utworzona została przez KOWR, Krajowa Spółka Owocowo-Warzywna Polowoc sp. z o.o., na funkcjonowanie której poniesione zostały koszty w wysokości 568,8 tys. zł. Spółka, wobec niespełnienia celu do którego została powołana, została postawiona w stan likwidacji po dziesięciu miesiącach działalności. W ocenie NIK, główną przyczyną niespełnienia celu, do którego osiągnięcia została powołana spółka Polowoc sp. z o.o., był fakt, że spółka nie nabyła własności przedmiotu zastawu przejętego przez KOWR. Ponieważ spółka nie spełniła swojego celu, koszty poniesione na jej funkcjonowanie były niegospodarne. Przerobem zajął się KOWR, zlecając podmiotom zewnętrznym produkcję alkoholu etylowego (spirytusu) z towarów pochodzących z zastawu rejestrowego, tj. z koncentratu jabłkowego i soku jabłkowego ponosząc na

ten cel wielomilionowe wydatki. Wydatki te stanowiły 29 411,2 tys. zł. Krajowy Ośrodek poniósł także koszty związane z windykacją należności w ramach przejętego zastawu rejestrowego, w wysokości 398,3 tys. zł.

Efekty działań KOWR dotyczące realizacji zadań zagospodarowania przejętego przedmiotu zastawu rejestrowego były niewspółmiernie niskie w stosunku do udzielonego poręczenia spółce Eskimos S.A. w wysokości 100 mln zł.

Ponadto, w związku ze sprzedażą przecieru jabłkowego w trybie przetargu publicznego, KOWR poniósł koszty jego przechowywania od momentu nabycia do czasu odbioru z magazynu w wysokości 76,7 tys. zł, podczas gdy te koszty zgodnie z warunkami ogłoszenia o przetargu powinien ponieść nabywca towaru. Poniesienie wydatku za przechowywanie towaru będącego własnością nabywcy, zdaniem NIK było działaniem niegospodarnym. W związku natomiast ze sprzedażą koncentratu jabłkowego, KOWR nie wystawił faktur w łącznej wysokości 14,5 tys. zł za koszty magazynowania towaru do momentu jego całkowitego odebrania przez nabywcę, mimo że obowiązek poniesienia ww. kosztów obciążał nabywcę i wynikał bezpośrednio z treści ogłoszenia o przeprowadzeniu aukcji elektronicznej. W toku kontroli, KOWR wystawił zaległe faktury, spośród których dwie, w łącznej wysokości 4,3 tys. zł, nie zostały zapłacone.

W pięciu przypadkach, KOWR nierzetelnie weryfikował wystawiane przez przechowawcę faktury za usługi magazynowe, wskutek czego dokonane na ich podstawie wyliczenia wartości usług magazynowych były błędne.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła, że wniosek pokontrolny wynikający ze stwierdzonych w latach ubiegłych nieprawidłowości powstałych wskutek udzielenia przez KOWR gwarancji spółce Eskimos S.A., dotyczący realizacji zadań związanych z udzieleniem pomocy w formie poręczeń i gwarancji w dostosowaniu do wytycznych standardów kontroli zarządczej został zrealizowany dopiero w marcu 2022 r. poprzez wprowadzenie do stosowania zarządzenia wewnętrznego określającego zasady i tryb udzielania przez KOWR poręczeń i gwarancji.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli w wystąpieniu pokontrolnym z dnia 15 kwietnia 2022 r. przedstawiła KOWR poniższe wnioski:

1. Gospodarne i celowe realizowanie działań dotyczących mienia Skarbu Państwa, w tym w zakresie udzielania poręczeń i gwarancji.
2. Dokonanie korekt faktur VAT nr NSU/0001/05/2021/Z/CE z dnia 14 maja 2021 r. i nr NSU/0001/04/2021/Z/CE z dnia 15 kwietnia 2021 r., zgodnie z rzeczywistym przebiegiem operacji gospodarczej, którą dokumentują.
3. Dochodzenie należności z tytułu nieopłaconych przez nabywcę koncentratu jabłkowego faktur nr RUS/0002/02/2022/Z/CE oraz RUS/0006/02/2022/Z/CE z dnia 25 lutego 2022 r. za magazynowanie nabytego w 2021 r. towaru do momentu jego całkowitego odbioru z magazynu.

Najwyższa Izba Kontroli skieruje zawiadomienie o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa niegospodarności, tj. czynu z art. 296 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny.

6. INFORMACJE DODATKOWE

Do Dyrektora Generalnego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa po kontroli wykonania w 2021 r. planów finansowych KOWR i Zasobu WRSP oraz realizacji zadań finansowanych z udziałem środków z budżetu Unii Europejskiej zostało skierowane wystąpienie pokontrolne z 21 kwietnia 2021 r. W wystąpieniu pokontrolnym NIK wniosła o: poprzedzanie zlecenia usług podmiotom zewnętrznym rzetelną i udokumentowaną analizą potrzeb i korzyści; dochowanie rzetelności przy zawieraniu umów zleceń, poprzez szczegółowe określanie warunków realizacji przedmiotu umowy; dokonywanie wydatków w wysokości określonej planem finansowym KOWR i Zasobu WRSP oraz udzielanie pomocy bezzwrotnej z zachowaniem obowiązujących w tym zakresie i zasad wydatkowania środków.

Dyrektor Generalny Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa pismem z 11 maja 2022 r. zgłosił dziewięć zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego dotyczących stwierdzonych nieprawidłowości polegających na przekroczeniu planu finansowego wydatków KOWR i ZWRSP, przekazaniu bez podstawy prawnej PKWK łącznej kwoty 2509,6 tys. zł w ramach pomocy bezzwrotnej na sfinansowanie 42. i 43. Narodowego Czempionatu Czystej Krwi oraz wniosku pokontrolnego w tym zakresie, a także fragmentu opisu stanu faktycznego.

Zespół Orzekający Komisji Rozstrzygającej uchwałą z dnia 31 maja 2022 r. oddalił zastrzeżenia w zakresie stwierdzonych nieprawidłowości polegających na przekroczeniu planu finansowego wydatków KOWR i ZWRSP, przekazaniu bez podstawy prawnej PKWK łącznej kwoty 2509,6 tys. zł w ramach pomocy bezzwrotnej na sfinansowanie 42. i 43. Narodowego Czempionatu Czystej Krwi oraz wniosku pokontrolnego w tym zakresie oraz uwzględnił w całości zastrzeżenie dotyczące fragmentu opisu stanu faktycznego.

7. ZAŁĄCZNIKI

7.1. KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ

Oceny wykonania planu finansowego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa i Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa dokonano stosując kryteria⁵⁰ oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2021 roku⁵¹.

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa

Przychody (P):	816 259 tys. zł
Koszty (K) (łącznie z wydatkami majątkowymi):	754 158,7 tys. zł
Łączna kwota (G = P + K):	1 570 417,7 tys. zł
Waga przychodów w łącznej kwocie:	(Wp = P : G) 0,5198
Waga kosztów (łącznie z wydatkami majątkowymi) w łącznej kwocie:	(Wk = K : G) 0,4802
Nieprawidłowości w przychodach:	0 zł
Ocena cząstkowa przychodów (Op):	(5) pozytywna

Nieprawidłowości w kosztach (łącznie z wydatkami majątkowymi): 164 485,8 tys. zł Stwierdzone nieprawidłowości, dotyczyły: przekroczenia planu wydatków po zmianach na 2021 r. w pozycji B. III. 3.8 – PO PŻ Operacja I i II na koniec II kwartału 2021 r. łącznie o kwotę 164 443,2 tys. zł, niecelowych wydatków na kwotę 42,6 tys. zł w związku ze zleceniem podmiotom zewnętrznym zadań określonych w regulaminie organizacyjnym KOWR oraz niedochowania rzetelności przy zawieraniu trzech spośród pięciu ww. umów, wobec nieokreślenia w nich szczegółowych warunków wykonania zlecenia.

Ocena cząstkowa kosztów (Ok) (łącznie z wydatkami majątkowymi):	(1) ocena negatywna
Łączna ocena przychodów i kosztów ŁO ⁵² :	$\text{ŁO} = 5 \times 0,5198 + 1 \times 0,4802 = 3,0792$
Opinia o sprawozdaniach:	pozytywna
Ocena ogólna:	opisowa

⁵⁰ <http://www.nik.gov.pl/kontrolle/standardy-kontroli-nik/>

⁵¹ Porównaj: <http://www.nik.gov.pl/kontrolle/analiza-budzetu-panstwa/>.

⁵² $\text{ŁO} = \text{Op} \times \text{Wp} + \text{Ok} \times \text{Wk}$

Zasób Własności Rolnej Skarbu Państwa

Przychody (P):	1 748 105,3 tys. zł
Koszty (K) (łącznie z wydatkami majątkowymi):	1 781 775,4 tys. zł
Łączna kwota (G = P + K):	3 529 880,7 tys. zł
Waga przychodów w łącznej kwocie:	(Wp = P:G) 0,4952
Waga kosztów (łącznie z wydatkami majątkowymi) w łącznej kwocie:	(Wk = K : G) 0,5048
Ocena cząstkowa przychodów (Op):	(5) pozytywna
Nieprawidłowości w kosztach łącznie z wydatkami majątkowymi):	175 465 tys. zł
<p>Nieprawidłowości dotyczyły: kosztów i odpowiadających im wydatkom w kwocie 2 09,6 tys. zł dotyczącej bezzwrotnej pomocy finansowej udzielonej przez KOWR bez podstawy prawnej oraz przekroczenia ustalonego planu finansowego ZWRSP po zmianach w poz. wpłata za rok poprzedni – na koniec II kwartału 2021 r. i na koniec III kwartału 2021 r. o kwotę 158 709,3 tys. zł oraz w poz. wpłaty do US z tytułu VAT – na koniec III kwartału 2021 r. o kwotę 9415 tys. zł i na koniec IV kwartału 2021 r. o kwotę 4831,1 tys. zł.</p>	
Ocena cząstkowa kosztów (Ok) (łącznie z wydatkami majątkowymi):	(1) negatywna
Łączna ocena przychodów i kosztów:	$\text{ŁO} = 5 \times 0,4952 + 1 \times 0,5048 = 2,9808$
Opinia o sprawozdaniach:	pozytywna
Ocena ogólna:	opisowa

7.2. WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO KOWR

Lp.	Wyszczególnienie	2020		2021		4:3	6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Plan wg ustawy budżetowej ¹⁾	Plan po zmianach	Wykonanie				
		tys. zł							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Zadania wynikające z ustawy tworzącej agencję wykonawczą									
1	Wydatki na realizację zadań, z tego:	392 478,1	232 866,0	405 600,0	392 525,6	59,3	100,0	168,6	96,8
1.1	Środki przyznane innym podmiotom	-	-	-	-	-	-	-	-
1.2	działania w zakresie promocji produktów rolnych i rolno-spożywczych	5 140,2	7 000,0	7 000,0	6 905,1	136,2	134,3	98,6	98,6
1.3	wspieranie rozwoju współpracy handlowej sektora rolno-spożywczego z zagranicą	6 489,4	15 000,0	9 215,0	7 005,8	231,2	108,0	46,7	76,0
1.4	wsparcie działań na rzecz odnawialnych źródeł energii, w szczególności w rolnictwie	-	1 500,0	1 000,0	496,1	-	-	33,1	49,6
1.5	wsparcie działań rozwojowych i inwestycyjnych w zakresie innowacyjności w sektorze rolno-spożywczym	-	15 000,0	-	-	-	-	-	-
1.6	restrukturyzacja zadłużenia podmiotów prowadzących gospodarstwa rolne	21 356,8	50 000,0	50 000,0	39 786,1	234,1	186,3	79,6	79,6
1.7	dopłaty krajowe do materiału siewnego	-	30,0	30,0	-	-	0,0	-	-
1.9	PO PŻ Operacja I i II	359 491,7	144 336,0	338 355,0	338 332,5	40,1	94,1	234,4	100,0
I	STAN NA POCZĄTEK ROKU	-	-	-	-	-	-	-	-
1	Środki obrotowe, w tym:	273 599,9	8 125,0	173 788,0	175 182,2	3,0	64,0	2 156,1	100,8
1.1	Środki pieniężne	268 276,1	8 117,0	173 780,0	170 113,4	3,0	63,4	2 095,8	97,9
1.2	Należności krótkoterminowe, w tym:	705,1	0,0	-	2 701,6	-	666,9	-	-
1.2.1	z tytułu udzielonych pożyczek	-	0,0	-	-	-	-	-	-
1.2.2	od jednostek sektora finansów publicznych	-	0,0	-	-	-	-	-	-
1.3	Zapasy	204,1	8,0	8,0	183,9	3,9	90,1	2 298,8	2 298,8
2	Należności długoterminowe, w tym:	2 011,8	1 932,0	1 932,0	2 008,4	96,0	99,8	104,0	104,0
2.1	z tytułu udzielonych pożyczek	-	0,0	-	-	-	-	-	-
2.2	od jednostek sektora finansów publicznych	-	0,0	-	-	-	-	-	-
3	Zobowiązania, w tym:	268 439,8	57 433,0	57 433,0	172 711,8	21,4	64,3	300,7	300,7
3.1	z tytułu zaciągniętych pożyczek i kredytów	-	0,0	-	-	-	-	-	-
3.2	wymagalne	0,4	-	-	-	-	-	-	-

Lp.	Wyszczególnienie	2020		2021		4:3	6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Plan wg ustawy budżetowej ¹⁾	Plan po zmianach	Wykonanie				
		tys. zł							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
II	PRZYCHODY OGÓŁEM	890 733,3	617 700,0	819 577,0	816 259	69,3	91,6	132,1	99,6
1	Przychody z prowadzonej działalności, z tego:	5 465,9	3 551,0	13 051,0	14 876,5	65,0	272,2	418,9	114,0
1.1	Pozostałe	5 465,9	3 551,0	13 051,0	14 876,5	65,0	272,2	418,9	114,0
2	Dotacje z budżetu państwa	368 581,2	158 138,0	350 515,0	347 063,2	42,9	94,2	219,5	99,0
3	Środki otrzymane z Unii Europejskiej	-	0,0	-	-	-	-	-	-
4	Środki od innych jednostek sektora finansów publicznych	4 067,0	187,0	187,0	16,0	4,6	0,4	8,6	8,6
5	Pozostałe przychody, z tego:	512 617,2	455 824,0	455 824,0	454 303,3	88,9	88,6	99,7	99,7
5.1	Odsetki (np. z tytułu udzielonych pożyczek), w tym:	778,0	43,0	43,0	371,0	5,5	47,7	862,8	862,8
5.1.1	Odsetki od depozytów u Ministra Finansów lub z tytułu skarbowych papierów wartościowych	593,0	39,0	39,0	86,4	6,6	14,6	221,5	221,5
5.2	Środki otrzymane od jednostek spoza sektora finansów publicznych	-	0,0	-	-	-	-	-	-
5.3	Równowartość odpisów amortyzacyjnych	2 658,7	1 015,0	1 015,0	731,6	38,2	27,5	72,1	72,1
5.4	Środki na koszty funkcjonowania KOWR	507 400,0	452 488,0	452 488,0	452 488,0	89,2	89,2	100,0	100,0
5.5	Pozostałe	1 780,6	2 278,0	2 278,0	712,7	128,0	40,0	31,3	31,3
III	KOSZTY OGÓŁEM	699 708,6	609 966,0	788 828,0	738 444,4	87,2	105,5	121,1	93,6
1	Koszty funkcjonowania	307 087,3	374 706,0	381 434,0	344 169,8	122,0	112,1	91,9	90,2
1.1	Amortyzacja	11 915,7	15 800,0	15 800,0	9 647,2	132,6	81,0	61,1	61,1
1.2	Materiały i energia	10 377,4	17 160,0	15 136,0	11 489,5	165,3	110,7	67,0	75,9
1.3	Usługi obce	61 670,3	72 775,0	69 588,0	62 323,0	118,0	101,1	85,6	89,6
1.4	Wynagrodzenia, z tego:	174 291,9	204 768,0	203 825,0	197 134,2	117,5	113,1	96,3	96,7
1.4.1	osobowe	172 094,7	200 799,0	199 856,0	194 839,8	116,7	113,2	97,0	97,5
1.4.2	bezosobowe	2 197,2	3 969,0	3 969,0	2 294,4	180,6	104,4	57,8	57,8
1.4.3	pozostałe	-	0,0	-	-	-	-	-	-
1.5	Świadczenia na rzecz osób fizycznych	3 655,1	5 000,0	5 000,0	997,8	136,8	27,3	20,0	20,0
1.6	Składki, z tego na:	32 460,5	44 041,0	44 041,0	37 206,8	135,7	114,6	84,5	84,5
1.6.1	ubezpieczenie społeczne	29 062,8	34 962,0	34 962,0	32 357,1	120,3	111,3	92,5	92,5
1.6.2	Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy	3 397,8	4 984,0	4 984,0	3 836,6	146,7	112,9	77,0	77,0
1.6.3	Fundusz Emerytur Pomostowych	-	0,0	-	-	-	-	-	-
1.6.4	pozostałe	-	4 095,0	4 095,0	1 013,1	-	-	24,7	24,7
1.7	Płatności odsetkowe wynikające z zaciągniętych zobowiązań	-	0,0	-	-	-	-	-	-
1.8	Podatki i opłaty, w tym:	1 994,2	1 212,0	2 155,0	1 997,6	60,8	100,2	164,8	92,7
1.8.1	podatek akcyzowy	-	0,0	-	-	-	-	-	-
1.8.2	podatek od towarów i usług (VAT)	41,0	316,0	316,0	71,7	770,7	174,9	22,7	22,7

Lp.	Wyszczególnienie	2020	2021			4:3	6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Plan wg ustawy budżetowej ¹⁾	Plan po zmianach	Wykonanie				
		tys. zł							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.8.3	opłaty na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego	169,9	256,0	256,0	111,3	150,7	65,5	43,5	43,5
1.8.4	podatki stanowiące źródło dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego	484,0	492,0	492,0	459,0	101,6	94,8	93,3	93,3
1.8.5	opłaty na rzecz budżetu państwa	-	1,0	1,0	-	-	-	-	-
1.9	Pozostałe koszty funkcjonowania	10 722,2	13 950,0	25 889,0	23 373,7	130,1	218,0	167,6	90,3
2	Koszty realizacji zadań, w tym:	391 531,9	233 184,0	405 318,0	394 245,6	59,5	100,7	169,1	97,3
2.1	środki przekazane innym podmiotom	-	0,0	-	-	-	-	-	-
3	Pozostałe koszty, w tym:	1 089,4	2 076,0	2 076,0	29,0	190,6	2,7	1,4	1,4
3.1	Środki na wydatki majątkowe	-	0,0	-	-	-	-	-	-
3.2	Pozostałe koszty	1 089,4	2 076,0	2 076,0	29,0	190,6	2,7	1,4	1,4
IV	WYNIK BRUTTO (II-III)	191 024,7	7 734,0	30 749,0	77 814,6	4,0	40,7	1006,1	253,1
V	OBOWIĄZKOWE OBCIĄŻENIA WYNIKU FINANSOWEGO	165 662,5	0,0	23 015,0	80 456,7	-	48,6	-	349,6
1	Podatek dochodowy od osób prawnych	-	0,0	-	-	-	-	-	-
2	Pozostałe obciążenia wyniku finansowego, w tym:	165 662,5	0,0	23 015,0	80 456,7	-	48,6	-	349,6
2.1	Wpłata do budżetu państwa (np. z zysku, nadwyżki środków finansowych)	165 662,5	0,0	23 015,0	80 456,7	-	48,6	-	349,6
VI	WYNIK NETTO (IV-V)	25 362,2	7 734,0	7 734,0	-2 642,1	30,5	-10,4	-34,2	-34,2
VII	DOTACJE Z BUDŻETU PAŃSTWA	-	0,0	-	-	-	-	-	-
1	Dotacje ogółem, z tego:	368 581,3	158 138,0	350 515,0	347 063,2	42,9	94,2	219,5	99,0
1.1	podmiotowa	-	0,0	-	-	-	-	-	-
1.2	przedmiotowa	-	0,0	-	-	-	-	-	-
1.3	celowa	-	0,0	-	-	-	-	-	-
1.4	celowa na finansowanie projektów z udziałem środków UE - bieżące	368 581,3	158 138,0	350 515,0	347 063,2	42,9	94,2	219,5	99,0
1.4.1	w tym: na współfinansowanie	55 762,0	24 636,0	53 048,0	52 672,4	44,2	94,5	213,8	99,3
1.5	celowa na finansowanie projektów z udziałem środków UE - majątkowe	-	0,0	-	-	-	-	-	-
1.5.1	w tym: na współfinansowanie	-	0,0	-	-	-	-	-	-
1.6	subwencje	-	0,0	-	-	-	-	-	-
1.7	na inwestycje i zakupy inwestycyjne	-	0,0	-	-	-	-	-	-
VIII	ŚRODKI NA WYDATKI MAJĄTKOWE	33 898,8	23 620,0	16 861,0	15 714,3	69,7	46,4	66,5	93,2

Lp.	Wyszczególnienie	2020		2021		4:3	6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Plan wg ustawy budżetowej ¹⁾	Plan po zmianach	Wykonanie				
		tys. zł							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
IX	ŚRODKI PRZYZNANE INNYM PODMIOTOM	-	0,0	-	-	-	-	-	-
X	STAN NA KONIEC ROKU	-	0,0	-	-	-	-	-	-
1	Środki obrotowe, w tym:	175 182,2	8 126,0	47 300,0	90 414,3	4,6	51,6	1 112,7	191,2
1.1	Środki pieniężne	170 113,4	8 117,0	47 291,0	83 524,5	4,7	49,1	1 029,0	176,6
1.2	Należności krótkoterminowe, w tym:	2 701,6	0,0	-	3 917,0	-	145,1	-	-
1.2.1.	z tytułu udzielonych pożyczek	-	0,0	-	-	-	-	-	-
1.2.2.	od jednostek sektora finansów publicznych	-	0,0	-	-	-	-	-	-
1.3	Zapasy	183,9	9,0	9,0	78,7	4,9	42,8	874,4	874,4
2	Należności długoterminowe, w tym:	2 008,4	71,0	71,0	2 012,8	3,5	100,2	2 834,9	2 834,9
2.1	z tytułu udzielonych pożyczek	-	0,0	-	-	-	-	-	-
2.2	od jednostek sektora finansów publicznych	-	0,0	-	-	-	-	-	-
3	Zobowiązania, w tym:	172 711,8	55 910,0	55 910,0	88 297,4	32,4	51,1	157,9	157,9
3.1	z tytułu zaciągniętych pożyczek i kredytów	-	0,0	-	-	-	-	-	-
3.2	wymagalne	-	0,0	-	-	-	-	-	-
I	STAN ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NA POCZĄTEK ROKU	268 276,1	8 117,0	173 780,0	170 113,4	3,0	63,4	2 095,8	97,9
II	DOCHODY	886 145,8	614 407,0	816 284,0	814 867,0	69,3	92,0	132,6	99,8
1	Dotacje z budżetu państwa ogółem, z tego:	368 590,0	158 138,0	350 515,0	347 063,2	42,9	94,2	219,5	99,0
1.1	podmiotowa	-	0,0	-	-	-	-	-	-
1.2	przedmiotowa	-	0,0	-	-	-	-	-	-
1.3	celowa	-	0,0	-	-	-	-	-	-
1.4	celowa na finansowanie projektów z udziałem środków UE - bieżące,	368 590,0	158 138,0	350 515,0	347 063,2	42,9	94,2	219,5	99,0
	w tym na współfinansowanie	55 763,6	24 636,0	53 048,0	52 672,4	44,2	94,5	213,8	99,3
1.5	celowa na finansowanie projektów z udziałem środków UE - majątkowe,	-	0,0	-	-	-	-	-	-
	w tym na współfinansowanie	-	0,0	-	-	-	-	-	-
1.6	subwencje	-	0,0	-	-	-	-	-	-
1.7	na inwestycje i zakupy inwestycyjne	-	0,0	-	-	-	-	-	-
2	Środki otrzymane z Unii Europejskiej	-	0,0	-	-	-	-	-	-
3	Środki otrzymane od innych jednostek sektora finansów publicznych	4 142,2	187,0	187,0	16,0	4,5	0,4	8,6	8,6
4	Pozostałe dochody, z tego:	513 413,5	456 082,0	465 582,0	467 787,8	88,8	91,1	102,6	100,5

Lp.	Wyszczególnienie	2020	2021			4:3	6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Plan wg ustawy budżetowej ¹⁾	Plan po zmianach	Wykonanie				
		tys. zł							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
4.1	Odsetki (np. z tytułu udzielonych pożyczek), w tym:	822,7	43,0	43,0	587,1	5,2	71,4	1 365,3	1 365,3
4.1.1	Odsetki od depozytów u Ministra Finansów lub z tytułu skarbowych papierów wartościowych	593,1	39,0	39,0	86,4	6,6	14,6	221,5	221,5
4.2	Środki otrzymane od jednostek spoza sektora finansów publicznych	-	0,0	-	-	-	-	-	-
4.3	Środki na koszty funkcjonowania KOWR	507 400	452 488,0	452 488,0	452 488,0	89,2	89,2	100,0	100,0
4.4	Pozostałe	5 190,8	3 551,0	13 051,0	14 712,7	68,4	283,4	414,3	112,7
III	WYDATKI	984 308,4	614 407,0	942 773,0	901 455,9	62,4	91,6	146,7	95,6
1	Wydatki na funkcjonowanie, z tego:	295 033,5	357 921,0	354 649,0	327 553,6	121,3	111,0	91,5	92,4
1.1	Materiały i energia	12 946,2	17 000,0	14 976,0	13 151,0	131,3	101,6	77,4	87,8
1.2	Usługi obce	61 873,4	73 000,0	69 813,0	63 544,6	118,0	102,7	87,0	91,0
1.3	Wynagrodzenia	174 510,5	204 768,0	203 825,0	197 140,4	117,3	113,0	96,3	96,7
1.3.1	- osobowe	172 303,9	200 799,0	199 856,0	194 843,5	116,5	113,1	97,0	97,5
1.3.2	- bezosobowe	2 206,6	3 969,0	3 969,0	2 296,9	179,9	104,1	57,9	57,9
1.3.3	- pozostałe	-	0,0	-	-	-	-	-	-
1.4	Świadczenia na rzecz osób fizycznych	2 207,1	5 000,0	5 000,0	4 063,5	226,5	200,5	81,3	81,3
1.5	Składki, z tego:	32 438,2	44 041,0	44 041,0	37 209,1	135,8	114,7	84,5	84,5
1.5.1	- na ubezpieczenie społeczne	29 066,7	34 962,0	34 962,0	32 359,2	120,3	111,3	92,6	92,6
1.5.2	- na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy	3 371,5	4 984,0	4 984,0	3 836,8	147,8	113,8	77,0	77,0
1.5.3	- na Fundusz Emerytur Pomostowych	-	0,0	-	-	-	-	-	-
1.5.4	- pozostałe	-	4 095,0	4 095,0	1 013,1	-	-	24,7	24,7
1.6	Płatności odsetkowe wynikające z zaciągniętych zobowiązań	-	0,0	-	-	-	-	-	-
1.7	Podatki i opłaty, w tym:	2 200,5	1 412,0	2 355,0	2 289,8	64,2	104,1	162,2	97,2
1.7.1	podatek akcyzowy	-	0,0	-	-	-	-	-	-
1.7.2	podatek od towarów i usług (VAT)	247,9	500,0	500,0	381,4	201,7	153,9	76,3	76,3
1.7.3	podatek CIT	-	0,0	-	-	-	-	-	-
1.7.4	opłaty na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego	170,5	260,0	260,0	113,3	152,5	66,5	43,6	43,6
1.7.5	podatki stanowiące źródło dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego	484,6	514,0	514,0	459,0	106,1	94,7	89,3	89,3
1.7.6	opłaty na rzecz budżetu państwa	-	1,0	1,0	-	-	-	0,0	0,0
1.8	Pozostałe wydatki na funkcjonowanie	9 037,5	12 700,0	14 639,0	10 155,2	140,5	112,4	80,0	69,4
2	Wydatki majątkowe	33 898,8	23 620,0	16 861,0	15 714,2	69,7	46,4	66,5	93,2

Lp.	Wyszczególnienie	2020	2021			4:3	6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Plan wg ustawy budżetowej ¹⁾	Plan po zmianach	Wykonanie				
		tys. zł							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3	Wydatki na realizację zadań, z tego:	392 478,1	232 868,0	405 600,0	392 525,6	59,3	100,0	168,6	96,8
3.1	środki przyznane innym podmiotom	-	0,0	-	-	-	-	-	-
3.2	działania w zakresie promocji produktów rolnych i rolno-spożywczych	5 140,2	7 000,0	7 000,0	6 905,1	136,2	134,3	98,6	98,6
3.3	wspieranie rozwoju współpracy handlowej sektora rolno-spożywczego z zagranicą	6 489,4	15 000,0	9 215,0	7 005,8	231,1	108,0	46,7	76,0
3.4	wsparcie działań na rzecz odnawialnych źródeł energii, w szczególności w rolnictwie	-	1 500,0	1 000,0	496,1	-	-	33,1	49,6
3.5	wsparcie działań rozwojowych i inwestycyjnych w zakresie innowacyjności w sektorze rolno-spożywczym	-	15 000,0	-	-	-	-	-	-
3.6	restrukturyzacja zadłużenia podmiotów prowadzących gospodarstwa rolne	21 356,8	50 000,0	50 000,0	39 786,1	234,1	186,3	79,6	79,6
3.7	dopłaty krajowe do materiału siewnego	-	30,0	30,0	-	-	-	-	-
3.8	PO PŻ Operacja I i II	359 491,7	144 336,0	338 355,0	338 332,5	40,1	94,1	234,4	100,0
4	Wpłata do budżetu państwa (np. z zysku, nadwyżki środków finansowych)	262 898,0	0,0	165 663,0	165 662,5	-	313,8	-	100,0
5	Pozostałe wydatki	-	0,0	-	-	-	-	-	-
6	Wpłata do innych jednostek sektora finansów publicznych	-	0,0	-	-	-	-	-	-
IV	Kasowo zrealizowane przychody	-	0,0	-	-	-	-	-	-
1.	Zaciągnięte kredyty i pożyczki	-	0,0	-	-	-	-	-	-
2.	Przychody z prywatyzacji	-	0,0	-	-	-	-	-	-
V	Kasowo zrealizowane rozchody	-	0,0	-	-	-	-	-	-
1.	Splata kredytów i pożyczek	-	0,0	-	-	-	-	-	-
VI	STAN ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NA KONIEC ROKU (I+II-III+IV-V)	170 113,4	8 117,0	47 291,0	83 524,5	4,7	49,1	1 029,0	176,6
VII	Zatrudnienie w przeliczeniu na pełne etaty	1 974,0	2 110	2 110	1 993,0	0,1	0,1	95,2	95,2
Część C	Dane uzupełniające								
1	Wolne środki finansowe przekazane w zarządzenie lub	168 868,6	8 117,0	47 291,0	82 854,0	4,8	49,1	1 020,7	175,2

Lp.	Wyszczególnienie	2020	2021			4:3	6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Plan wg ustawy budżetowej ¹⁾	Plan po zmianach	Wykonanie				
		tys. zł							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	depozyt u Ministra Finansów								
1.1	depozyty <i>overnight</i> (O/N)	168 868,6	8 117,0	47 291,0	82 854,0	4,8	49,1	1 020,7	175,2
1.2	depozyty terminowe	-	0,0	-	-	-	-	-	-

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-40 z wykonania określonego w ustawie budżetowej na 2021 r. planu finansowego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, z dnia 23 lutego 2022 r., zweryfikowanego przez NIK.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2021 z dnia 20 stycznia 2021 r. (Dz. U. poz. 190, ze zm.).

7.3. WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO ZASOBU WRSP

Lp.	Wyszczególnienie	2020	2021			4:3	6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Plan wg ustawy budżetowej ¹⁾	Plan po zmianach	Wykonanie				
		tys. zł							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Zadania wynikające z ustawy tworzącej agencję wykonawczą									
1	Wydatki w zakresie gospodarowania mieniem Zasobu, z tego:	847 928,9	625 000,0	598 000,0	384 151,8	73,7	45,3	61,5	64,2
1.1	inwestycje i remonty	158 603,0	345 000,0	335 000,0	153 382,0	217,5	96,7	44,5	45,8
1.1.1	inwestycje i remonty dotyczące mienia Zasobu	80 122,4	75 000,0	115 000,0	40 939,2	93,6	51,1	54,6	35,6
1.1.2	realizacja ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego	78 480,6	270 000,0	220 000,0	112 442,8	344,0	143,3	41,6	51,1
1.2	bezwrotna pomoc finansowa	19 617,6	35 000,00	28 000,0	19 539,4	178,4	99,6	55,8	69,8
1.3	utrzymanie mienia niezagospodarowanego	49 687,1	65 000,0	55 000,0	45 383,5	130,8	91,3	69,8	82,5
1.4	wydatki związane z rozdysonowaniem mienia	13 391,8	25 000,0	20 000,0	12 864,5	186,7	96,1	51,5	64,3
1.5	pozostałe wydatki	606 629,5	155 000,0	160 000,0	152 982,6	25,5	25,2	98,7	95,6
Część A – Plan finansowy w układzie memoriałowym									
I	PRZYCHODY OGÓŁEM	1 323 043,0	1 185 200,0	1 382 850,0	1 748 105,3	89,6	132,1	147,5	126,4
1	Przychody własne	1 323 043,0	1 185 200,0	1 382 850,0	1 748 105,3	89,6	132,1	147,5	126,4
1.1	przychody ze sprzedaży mienia Zasobu	439 569,9	394 000,0	578 341,0	751 412,5	89,6	170,9	190,7	129,9
1.2	przychody z odpłatnego korzystania z mienia Zasobu	587 412,5	577 700,0	583 390,0	777 938,5	98,3	132,4	134,7	133,3
1.3	przychody finansowe	183 619,3	198 000,0	198 000,0	173 135,8	107,8	94,3	87,4	87,4
1.3.1	odsetki	146 405,8	193 000,0	159 438,0	119 131,1	131,8	81,4	61,7	74,7
1.3.2	dywidendy	8,5	-	-	4,2	-	49,4	-	-
1.3.3	inne	37 205,0	5 000,0	38 562,0	54 000,4	13,4	145,1	1 080,0	140,0
1.4	inne przychody z gospodarowania mieniem Zasobu	112 441,3	15 500,0	23 119,0	45 618,5	13,8	40,6	294,3	197,3
II	KOSZTY OGÓŁEM	1 562 378,9	1 307 388,0	1 411 588,0	1 644 987,9	83,7	105,3	125,8	116,5
1	Zasilenie Funduszu Rekompensacyjnego	103 457,1	391 900,0	391 900,0	663 563,2	378,8	641,4	169,3	169,3
2	Środki na koszty funkcjonowania KOWR	507 400,0	452 488,0	452 488,0	452 488,0	91,2	89,2	100,0	100,0
3	Koszty gospodarowania mieniem Zasobu, z tego:	951 521,8	463 000,0	567 200,0	528 936,6	48,6	55,6	114,2	93,3
3.1	amortyzacja	41 111,2	45 000,0	42 000,0	38 034,9	109,5	92,5	84,5	90,6
3.2	materiały i energia	2 531,8	4 500,0	4 200,0	2 273,6	177,7	89,8	50,5	54,1
3.3	usługi obce	67 319,4	105 000,0	96 000,0	66 502,1	156,0	98,8	63,3	67,9
3.4	bezwrotna pomoc finansowa	19 534,9	35 000,0	28 000,0	19 549,5	179,2	100,1	55,9	69,8
3.5	podatki i opłaty	34 439,8	45 000,0	40 000,0	34 601,1	130,6	100,5	76,9	86,5
3.6	pozostałe koszty finansowe, z tego:	786 584,7	228 500,0	355 000,0	367 975,7	29,0	46,8	161,0	103,7
3.6.1	pozostałe koszty rodzajowe	10 967,1	-	-	-	-	-	-	-
3.6.2	pozostałe koszty operacyjne	709 440,5	-	-	-	-	-	-	-
3.6.3	koszty finansowe	-	-	-	-	-	-	-	-

Lp.	Wyszczególnienie	2020	2021			4:3	6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Plan wg ustawy budżetowej ¹⁾	Plan po zmianach	Wykonanie				
		tys. zł							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3.7	Płatności odsetkowe wynikające z zaciągniętych zobowiązań	-	-	-	-	-	-	-	-
III	WYNIK (I - II)	-239 335,9	-122 188,0	-28 738,0	103 117,4	-51,0	-43,1	-84,4	-358,8
IV	OBOWIĄZKOWE OBCIĄŻENIA WYNIKU FINANSOWEGO	196 173,2	30 000,0	120 889,0	584 295,1	15,3	297,8	1 947,7	483,3
1	Nadwyżka środków finansowych	196 173,2	30 000,0	120 889,0	584 295,1	15,3	297,8	1 947,7	483,3
V	LIMIT PORĘCZEŃ I GWARANCJI KREDYTOWYCH	-	20 000,0	20 000,0	-	-	-	-	-
IV	ŚRODKI NA WYDATKI MAJĄTKOWE (realizacja ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego)	78 480,6	270 000,0	220 000,0	112 442,8	344,0	143,3	41,6	51,1
Część B – Plan finansowy w układzie kasowym									
I	STAN ŚRODKÓW NA POZĄTEK ROKU	599 490,2	273 095,0	431 804,0	320 899,1	45,5	53,5	117,5	74,3
II	WPLYWY Z ZAGOSPODAROWANIA MIENIA ZASOBU	1 636 584,4	1 408 400,0	1 537 396,0	2 143 298,3	86,1	131,0	152,2	139,4
1	Ze sprzedaży mienia Zasobu	1 166 597,1	913 000,0	1 042 396,0	1 555 523,5	78,3	133,3	170,3	149,2
2	Z odpłatnego korzystania z mienia Zasobu	453 547,8	470 000,0	470 000,0	569 914,1	103,6	125,7	121,3	121,3
3	Inne z działalności w zakresie gospodarowania i rozporządzania mieniem Zasobu, w tym:	16 439,5	25 000,0	25 000,0	17 860,7	152,1	108,6	71,4	71,4
3.1	- odsetki	1 830,0	8 000,0	8 000,0	1 859,9	437,1	101,6	23,2	32,2
III	WYDATKI OGÓŁEM	1 914 285,6	1 382 408,0	1 579 224,0	1 360 376,2	72,2	71,1	98,4	86,1
1	Przekazy zewnętrzne, z tego:	558 956,7	304 920,0	528 736,0	523 736,4	54,5	93,7	171,8	99,1
1.1	wpłata do budżetu państwa	432 514,6	30 000,0	188 709,0	188 709,3	6,9	43,6	629,0	100,0
1.1.1	wpłata za rok poprzedni	412 514,6	10 000,0	168 709,0	168 709,3	2,4	40,9	1687,1	100,0
1.1.2	zaliczki za rok bieżący	20 000,0	20 000,0	20 000,0	20 000,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1.2	zasilenie Funduszu Rekompensacyjnego	126 442,1	274 920,0	270 027,0	270 027,1	217,4	213,6	98,2	100,0
1.3	Zasilenie Funduszu Składkowego Ubezpieczenia Społecznego Rolników	-	-	70 000,0	65 000,0	-	-	-	92,9
2	Środki na koszty funkcjonowania KOWR	507 400,0	542 488,0	452 488,0	452 488,0	106,9	89,2	100,0	100,0
3	Wydatki w zakresie gospodarowania mieniem Zasobu, z tego:	847 928,9	625 000,0	598 000,0	384 151,9	73,7	45,3	61,5	64,2
3.1	inwestycje i remonty	158 603,0	345 000,0	335 000,0	153 382,0	217,5	96,7	44,5	45,8
3.1.1	inwestycje i remonty dotyczące mienia Zasobu	80 122,4	75 000,0	115 000,0	40 939,2	93,6	51,1	54,6	35,6
3.1.2	realizacja ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego	78 480,6	270 000,0	220 000,0	112 442,8	344,0	143,3	41,6	51,1
3.2	bezzwrotna pomoc finansowa	19 617,6	35 000,00	28 000,0	19 539,3	178,4	99,6	55,8	69,8
3.3	utrzymanie mienia niezagospodarowanego	49 687,1	65 000,0	55 000,0	45 383,5	130,8	91,3	69,8	82,5

Lp.	Wyszczególnienie	2020	2021			4:3	6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Plan wg ustawy budżetowej ¹⁾	Plan po zmianach	Wykonanie				
		tys. zł							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3.4	wydatki związane z rozdysonowaniem mienia	13 391,7	25 000,0	20 000,0	12 864,5	186,7	96,1	51,5	64,3
3.5	pozostałe wydatki, z tego:	606 629,5	155 000,0	160 000,0	152 982,6	25,5	25,2	98,7	95,6
3.5.1	wsparcie programu restrukturyzacji strategicznych spółek hodowlanych	-	-	-	-	-	-	-	-
3.5.2	wpłaty do US z tytułu VAT	79 491,3	70 000,0	115 000,0	119 831,1	88,1	150,7	171,2	104,2
3.5.3	inne wydatki	527 138,2	85 000,0	45 000,0	33 151,4	16,12	6,3	39,0	73,7
IV	RÓŻNICA WPŁYWÓW I WYDATKÓW (poz. II - III)	-277 701,2	25 992,0	-41 828,0	782 922,1	-9,4	-281,9	3 012,2	-1 871,8
	Rozliczenie nadwyżki środków finansowych do przekazania w roku następnym	168 709,3	10 000,0	100 889,0	564 295,1	5,9	334,5	5 643,0	559,3
V	POZOSTAŁE PRZEPIŁY	-889,9	-9 600,0	-9 600,0	-221,7	-	24,9	2,3	2,3
1	Spłata pożyczek	362,7	400,0	400,0	399,3	110,3	110,1	99,8	99,8
2	Udzielanie pożyczek	-1 252,6	-10 000,0	-10 000,0	-621,0	798,3	49,6	6,2	6,2
3	Pozostałe rozrachunki	-	-	-	-	-	-	-	-
VI	STAN ŚRODKÓW NA KONIEC OKRESU	320 899,1	289 487,0	380 376,0	1 103 599,5	90,2	343,9	381,2	290,1
Część C – Dane uzupełniające									
1	Wolne środki finansowe przekazane w zarządzanie lub depozyt u Ministra Finansów	319 954,6	289 487,0	380 376,0	1 102 956,2	90,5	344,7	381,0	290,0
1.1	depozyty <i>overnight</i> (O/N)	319 954,6	289 487,0	380 376,0	1 102 956,2	90,5	344,7	381,0	290,0
1.2	depozyty terminowe	-	-	-	-	-	-	-	-

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-40 z wykonania określonego w ustawie budżetowej na 2021 r. planu finansowego Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, z dnia 21 lutego 2022 r., zweryfikowanego przez NIK.

1) Ustawa budżetowa na rok 2021 z dnia 20 stycznia 2021 r. (Dz. U. poz. 190, ze zm.)

7.4. REALIZACJA NIEKTÓRYCH ZADAŃ KOWR

Fundusze promocji produktów rolno-spożywczych

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2020 r.	Plan wydatków po zmianach 2021 r.*	Wykonanie 2021 r.	5:4 %
			w tys. zł		
1	2	3	4	5	6
	Fundusze promocji - razem	57 670,9	63 446,04	27 247,2	42,9
1	Fundusze Promocji - obsługa	2 469,4	2 006,07	1 346,5	67,1
2	Fundusze Promocji - wsparcie	55 201,5	61 439,97	25 900,7	42,2
2.1	Fundusz Promocji Mleka	10 926,2	14 830,98	4 364,9	29,4
2.2	Fundusz Promocji Mięsa Wieprzowego	14 023,7	11 861,08	5 119,2	43,2
2.3	Fundusz Promocji Mięsa Wołowego	5 420,4	5 347,36	1 715,6	32,08
2.4	Fundusz Promocji Mięsa Końskiego	97,9	132,00	36,7	27,80
2.5	Fundusz Promocji Mięsa Owczego	16,4	14,98	0,0	0,00
2.6	Fundusz Promocji Ziarna Zbóż i Przetworów Zbożowych	2 174,0	2 517,22	842,6	33,47
2.7	Fundusz Promocji Owoców i Warzyw	8 358,2	13 393,32	5 022,0	37,5
2.8	Fundusz Promocji Mięsa Drobiowego	12 696,5	9 267,89	6 110,2	65,9
2.9	Fundusz Promocji Ryb	267,5	339,80	83,1	24,5
2.10	Fundusz Promocji Roślin Oleistych	1 220,7	3 735,36	2 606,4	69,8

*Plan wydatków po zmianach 2021 r. opracowano na podstawie Planów Finansowych uchwalonych przez Komisję Zarządzającą poszczególnych funduszy promocji. Uchwały Komisji Zarządzających dot. Planów Finansowych na rok 2021 są dostępne na stronie internetowej KOWR: <http://bip.kowr.gov.pl/fundusze-promocji/wyplaty-z-funduszy-promocji>.

Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014–2020

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2020 r.	Plan wydatków po zmianach 2021 r.			Wykonanie 2021 r.			9:3 %	9:6 %
			Budżet państwa	Budżet środków europejskich	Ogółem	Budżet państwa	Budżet środków europejskich	Ogółem		
			w tys. zł							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Pomoc Techniczna PO PŻ 2014–2020	5 244,8	7 897,0	-	7 897,0	5 862,8	-	5 862,8	112	74
2.	PO PŻ 2014–2020	359 397,8	50 754,0	287 601,0	338 355,0	50 749,9	287 582,6	338 332,5	94	100
2.1.	Podprogram 2019	359 397,8	-	-	-	-	-	-	0	0
2.2.	Podprogram 2020	-	50 754,0	287 601,0	338 355,0	50 749,9	287 582,6	338 332,5	-	100

Zadania delegowane przez ARiMR (kwoty wynikające z dokumentów płatniczych wystawionych przez KOWR)

Lp.	Wyszczególnienie	Budżet środków europejskich	Budżet państwa	Razem
		w tys. zł		
1	2	3	4	5
1.	Program dla szkół (brutto)	100 854,1	36 404,6	137 258,7
2.	Wsparcie rynku produktów pszczelich	18 147,3	18 147,3	36 294,6
3.	Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych	14 997,5	-	14 997,5
4.	Dopłaty do prywatnego przechowywania masła	8,4	-	8,4
5.	Dopłaty do prywatnego przechowywania odtuszczonego mleka w proszku	44,6	-	44,6
6.	Poddziałanie „Wsparcie na przystępowanie do systemów jakości” w ramach działania „Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych” PROW 2014–2020	806,6	461,0	1 267,6
7.	Poddziałanie „Wsparcie działań informacyjnych i promocyjnych realizowanych przez grupy producentów na rynku wewnętrznym” w ramach działania „Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych” PROW 2014–2020	2 444,7	2 44,7	6 721,9
Ogółem		139 135,6	57 457,7	196 593,3

Główne efekty rzeczowe działań Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa w 2021 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostka miary	Wykonanie w 2020 r.	Plan na 2021 r.*	Wykonanie w 2021 r.**	6/4 (%)	6/5 (%)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWANA Z BUDŻETU KRAJOWEGO (w tym ze środków uzyskanych z gospodarowania Zasobem WRSP i na koszty funkcjonowania KOWR)						
1.	Działania promocyjne i informacyjne mające na celu promowanie produktów rolnych i żywnościowych, metod ich produkcji, a także systemów jakości produktów rolnych i żywnościowych	Liczba wydanych decyzji w zakresie administrowanych mechanizmów (liczba przedsięwzięć promocyjnych i informacyjnych) (szt.) ¹	99	220	213	215,2	96,8
2.	Wspieranie rozwoju współpracy handlowej sektora rolno-spożywczego z zagranicą	Liczba wydanych decyzji w zakresie administrowanych mechanizmów (szt.) ¹	59	220	65	110,2	29,5
		Liczba przedsięwzięć promocyjnych i informacyjnych (szt.) ¹	196	-	202	103,1	-
3.	Dopłaty do materiału siewnego	Liczba wydanych decyzji w zakresie administrowanych mechanizmów (szt.) ¹	0	10,0	-	-	-
4.	Wsparcie działań innowacyjnych i rozwojowych w sektorze rolno-spożywczym***	Liczba wydanych decyzji w zakresie administrowanych mechanizmów (szt.) ¹	278	-	233	83,8	-

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostka miary	Wykonanie w 2020 r.	Plan na 2021 r.*	Wykonanie w 2021 r.**	6/4 (%)	6/5 (%)
1	2	3	4	5	6	7	8
5.	Wsparcie działań na rzecz odnawialnych źródeł energii, w szczególności w rolnictwie***	Liczba wydanych decyzji w zakresie administrowanych mechanizmów (szt.) ¹	0	35	50	-	142,9
6.	Restrukturyzacja zadłużenia podmiotów prowadzących gospodarstwo rolne (przejęcie długu podmiotu prowadzącego gospodarstwo rolne powstałego w związku z prowadzeniem działalności rolniczej pod warunkiem przeniesienia własności całości albo części nieruchomości rolnej na rzecz Skarbu Państwa)	Liczba wydanych decyzji w zakresie administrowanych mechanizmów (szt.) ¹	65	90	35	53,8	38,9
		Nabycie nieruchomości do Zasobu WRSP (ha) ⁸	391,2292	nd	653,6280	161,1	-
7.	Pożyczki na wsparcie przedsięwzięć mających na celu rozwój obszarów wiejskich i działań innowacyjnych	Liczba wydanych decyzji w zakresie administrowanych mechanizmów (szt.) ¹	95	100	150	157,9	150,0
8.	Bezwrotna pomoc finansowa	Liczba wydanych decyzji o przyznaniu bezzwrotnej pomocy finansowej (szt.)	138	nd	187	135,5	-
9.	Gospodarowanie Zasobem Własności Rolnej Skarbu Państwa, w tym:						
	grunty w dzierżawie na koniec roku	tys. ha	1 055,1	1 074,9	1 062,0	100,7	98,8
	sprzedaż gruntów	tys. ha	5,2	5,3	4,9	92,8	91,9
	udział powierzchni rozdysponowanej w powierzchni gruntów pozostających w Zasobie WRSP	%	86,3	86,8	86,8	0,5	-0,05
10.	Realizacja zadań wynikających z ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego****, w tym:	Udział wydanych decyzji* do złożonych wniosków/ powiadomień/ zawiadomień itd. (w %)	92,5	92,0	91,9	99,3	99,9
	decyzje administracyjne dotyczące zgody na nabycie nieruchomości rolnych wydane na podstawie art. 2a ust. 4 ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego (ukur)	Liczba wydanych decyzji administracyjnych (tys. szt.)	8,8	nd	10,8	122,7	-
		Powierzchnia wynikająca z wydanych decyzji (tys. ha)	44,9	nd	52,9	117,8	-
	nabycie przez KOWR nieruchomości rolnych na pisemne żądanie zbywcy określonego w art. 2a ust. 6 ukur	Liczba aktów notarialnych (szt.)	6	nd	0	-	-
		Powierzchnia nieruchomości (tys. ha)	44,9	nd	52,9	117,8	-
	wnioski o wyrażenie zgody na wcześniejsze zbycie lub oddanie w posiadanie innym podmiotom nieruchomości rolnych oraz decyzje administracyjne wydawane na podstawie art. 2b ust. 3 ukur	Liczba wydanych rozstrzygnięć (tys. szt.)	2,5	nd	3,3	132,0	-
	prawo pierwokupu oraz prawo nabycia nieruchomości rolnych przysługujące KOWR na podstawie art. 3 ust. 4 i art. 4 ust. 1 ukur	Akty notarialne, w których KOWR oświadczył wolę skorzystania z prawa pierwokupu lub	112	nd	184	164,3	-

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostka miary	Wykonanie w 2020 r.	Plan na 2021 r.*	Wykonanie w 2021 r.**	6/4 (%)	6/5 (%)
1	2	3	4	5	6	7	8
		prawa nabycia (szt.)					
		Powierzchnia nieruchomości (tys. ha)	1,515	nd	2,888	190.6	-
	nabycie przez KOWR nieruchomości rolnych na podstawie art. 4b ust. 1 ukur	Akty notarialne, na podstawie których KOWR kupił nieruchomości rolne (szt.)	3	nd	4	-	-
		Powierzchnia nieruchomości (tys. ha)	0,041	nd	0,034		-
	prawo pierwokupu oraz prawo nabycia udziałów/akcji w spółce prawa handlowego, która jest właścicielem nieruchomości rolnej, przysługujące na podstawie art. 3a ust. 1 i art. 4 ust. 6 ukur	Liczba oświadczeń o skorzystaniu z prawa pierwokupu i prawa nabycia udziałów/akcji złożonych przez KOWR (szt.)	1	nd	6	600,0	-
		Liczba udziałów objętych oświadczeniami (szt.)	44	nd	488	-	-
		Liczba akcji objętych oświadczeniami (szt.)	0	nd	0	-	-
	sprawowanie nadzoru nad spełnianiem przez nabywców nieruchomości rolnych zobowiązań określonych w ustawie (art. 8a ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego)	Liczba przeprowadzonych kontroli	1 686	984	817	-	-
11.	Nadzór właścicielski nad spółkami						
	nadzór właścicielki nad spółkami hodowlanymi i Elewarr sp. z o.o. (stan na koniec roku)	Liczba spółek	39	nd	38	-	-
	liczba spółek, w których KOWR posiada udziały nabyte w ramach realizacji przepisów ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego (stan na koniec roku)	Liczba spółek	10	nd	8	-	-
	kontrole	Liczba przeprowadzonych kontroli	8	38	16		
II.	DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWANA W RAMACH WPR (zadania delegowane)						
12.	Interwencyjny zakup i sprzedaż zbóż	Liczba wydanych decyzji w zakresie administrowanych mechanizmów (szt.) ¹	0	100	0	-	-
	zakup	tys. ton	0,0	50	0,0	-	-
	przechowywanie	tys. ton	0,0	100,0	0,0	-	-
	sprzedaż	tys. ton	0,0	50	0,0	-	-
13.	Interwencyjny zakup masła	Liczba wydanych decyzji w zakresie administrowanych mechanizmów (szt.) ¹	0	70	0	-	-

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostka miary	Wykonanie w 2020 r.	Plan na 2021 r.*	Wykonanie w 2021 r.**	6/4 (%)	6/5 (%)
1	2	3	4	5	6	7	8
	zakup	tys. ton	0	1	0	-	-
	przechowywanie	tys. ton	-	2	-	-	-
	sprzedaż	tys. ton	-	1	-	-	-
14.	Interwencyjny zakup odtłuszczonego mleka w proszku ⁴	Liczba wydanych decyzji w zakresie administrowanych mechanizmów (szt.) ¹	-	335	-	-	-
	zakup	tys. ton	-	7	-	-	-
	przechowywanie	tys. ton	-	14	-	-	-
	sprzedaż	tys. ton	-	7	-	-	-
15.	Dopłaty do prywatnego przechowywania masła ³	Liczba wydanych decyzji w zakresie administrowanych mechanizmów (szt.) ¹	20	20	0	-	-
		tys. ton	0,431	0,5	0,0	-	-
16.	Dopłaty do prywatnego przechowywania odtłuszczonego mleka w proszku	Liczba wydanych decyzji w zakresie administrowanych mechanizmów (szt.) ¹	16	20	-	-	-
		tys. ton	0,354	0,5	-	-	-
17.	Dopłaty do prywatnego przechowywania serów	Liczba wydanych decyzji w zakresie administrowanych mechanizmów (szt.) ¹	1	10	0	-	-
		tys. ton	0,039	0,1	0,0	-	-
18.	Dopłaty do prywatnego przechowywania wieprzowiny ³	Liczba wydanych decyzji w zakresie administrowanych mechanizmów (szt.) ¹	0	55	0	-	-
		tys. ton	0	7	0	-	-
19.	Dopłaty do prywatnego przechowywania cukru białego ³	Liczba wydanych decyzji w zakresie administrowanych mechanizmów (szt.) ¹	0	10	0	-	-
		tys. ton	0	25	0	-	-
20.	Wsparcie rynku produktów pszczelich ³	Liczba wydanych decyzji w zakresie administrowanych mechanizmów (szt.) ¹	409	390	389	95,1	99,7
		Rozliczone umowy/projekty (szt.)	402	390	384	95,5	99,7
21.	Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych ³	Liczba wydanych decyzji w zakresie administrowanych mechanizmów (szt.) ¹	6	8	6	100,0	75,0
		Programy informacyjne i/lub promocyjne, których realizację wspierał KOWR	7	nd	7	100,0	-

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostka miary	Wykonanie w 2020 r.	Plan na 2021 r.*	Wykonanie w 2021 r.**	6/4 (%)	6/5 (%)
1	2	3	4	5	6	7	8
22.	"Program dla szkół" ³	Liczba wydanych decyzji w zakresie administrowanych mechanizmów (szt.) ¹	2 483	3 506	4 022	162,0	114,7
		Liczba korzystających dzieci (w mln)	1,704	nd	1,390	81,6	-
23.	Działanie „Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych” w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (wdrażanie dwóch poddziałań) ⁴	Liczba decyzji skutkujących płatnością (szt.) ¹	1 511	1 590	1 077	71,3	67,7
	Poddziałanie „Wsparcie na przystępowanie do systemów jakości” (w ramach PROW 2014-2020)	jw.	1 502	1 550	1 055	70,2	68,1
	Poddziałanie „Wsparcie działań informacyjnych i promocyjnych realizowanych przez grupy producentów na rynku wewnętrznym” (w ramach PROW 2014-2020)	jw.	9	40	22	244,4	55,0
III.	MECHANIZMY NIESKUTKUJĄCE WYDATKAMI (w tym zadania krajowej polityki rolnej oraz zadania WPR własne KOWR i delegowane z ARiMR)						
24.	Rejestr pierwszych podmiotów skupujących i monitorowanie wielkości skupu mleka	Liczba wydanych decyzji w zakresie administrowanych mechanizmów (szt.) ¹	4 482	4 200	4 222	94,2	100,5
25.	Rozliczenie roku kwotowego 2013/2014 i 2014/2015 na rynku mleka	jw.	160	50	70	43,8	140,0
26.	Monitorowanie rynku biokomponentów i biopaliw ciekłych	jw.	1 008	1 160	1 013	100,5	87,3
27.	Monitorowanie produkcji biopłynów	jw.	2	5	1	50,0	20,0
28.	Monitorowanie produkcji biogazu rolniczego	jw.	880	1 350	1 003	114,0	74,3
29.	Ewidencja mikroinstalacji biogazu rolniczego	jw.	40,0	120,0	32,0	80,0	26,7
30.	Monitorowanie działalności spółdzielni energetycznych	jw.	10	20	9	90,0	45,0
31.	Monitorowanie obowiązku zawierania umów na dostarczanie produktów rolnych	jw.	163	180	214	131,3	118,9
32.	Monitorowanie i nadzór nad uprawą tytoniu oraz produkcją i zbytem surowca tytoniowego	jw.	7 580	8 500	6 255	82,5	73,6
33.	Monitorowanie produkcji na rynku cukru	jw.	330	225	428	129,7	190,2
34.	Rafinacja cukru przywiezionego spoza UE ³	jw.	-	-	-	-	-
35.	Handel zagraniczny na rynku ryżu ³	jw.	751,0	730,0	587,0	78,2	80,4
36.	Handel zagraniczny na rynku świeżych owoców i warzyw ³	jw.	36	40	50	138,9	125,0

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostka miary	Wykonanie w 2020 r.	Plan na 2021 r.*	Wykonanie w 2021 r.**	6/4 (%)	6/5 (%)
1	2	3	4	5	6	7	8
37.	Handel zagraniczny na rynku lnu i konopi ³	jw.	10	15	17	170,0	113,3
38.	Handel zagraniczny na rynku cukru	jw.	1	5	2	200,0	40,0
39.	Handel zagraniczny na rynku zbóż	jw.	55	45	21	38,2	46,7
40.	Handel zagraniczny na rynku mleka ³	jw.	53	50	33	62,3	66,0
41.	Handel zagraniczny na rynku drobiu i jaj ³	jw.	12	20	45	375,0	225,0
42.	Handel zagraniczny na rynku wołowiny i cielęciny	jw.	0	0	16	-	-
43.	Handel zagraniczny na rynku alkoholu etylowego pochodzenia rolniczego ³	jw.	95	80	69	72,6	86,3
44.	Handel zagraniczny w zakresie produktów przetworzonych z grupy non-aneks I (wydawanie zaświadczeń P2, przedłużanie receptur, kontrole weryfikacji receptur) ³	jw.	324	250	275	84,9	110,0
45.	Administrowanie potencjałem produkcyjnym winorośli i wina ⁴	jw.	324	250	275	84,9	110,0
46.	Prowadzenie rejestru przedsiębiorców wykonujących działalność w zakresie wyrobu lub rozlewu wyrobów winiarskich	jw.	-	200	-	-	-
47.	Wystawianie certyfikatów dla masła przeznaczonego do interwencyjnego zakupu w innych państwach członkowskich UE	jw.	0	50	0	-	-
48.	Wystawianie certyfikatów dla odtłuszczonego mleka w proszku przeznaczonego do interwencyjnego zakupu w innych państwach członkowskich UE ⁴	jw.	0	50	0	-	-
IV.	INNE ZADANIA KOWR						
49.	Branżowy program promocji polskich specjalności żywnościowych	Liczba wydanych decyzji w zakresie administrowanych mechanizmów (szt.) ¹	5	11	4	80,0	36,4
50.	Obsługa funduszy promocji produktów rolno-spożywczych ⁴	jw.	4 390	4 500	3 955	90,1	87,9
51.	Kontrole na miejscu (w ramach administrowanych mechanizmów WPR i krajowych oraz POPŻ)	Liczba przeprowadzonych kontroli	2 208	3 608	3 243	146,9	89,9
52.	Realizacja zadań w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014–2020, w tym:						
	Ilość artykułów spożywczych zakupionych i dostarczonych do magazynów organizacji partnerskich (w ramach podprogramów)	tys. ton	71,7	63,1	62,6	87,2	99,1
		Podprogram	2019	2020	2020	-	-

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostka miary	Wykonanie w 2020 r.	Plan na 2021 r.*	Wykonanie w 2021 r.**	6/4 (%)	6/5 (%)
1	2	3	4	5	6	7	8
	Rozliczone ilości artykułów spożywczych w roku kalendarzowym	tys. ton	69,8		62,6	89,6	
		Podprogram	2019	-	2020	-	-

* W przypadku mechanizmów WPR i krajowych (ujętych m.in. w planie finansowym KOWR) wykazano dane planistyczne przekazane przez Biuro Analiz i Strategii do Biura Finansowo-Księgowego KOWR w 2020 i 2021 roku. W marcu 2022 r. Biuro Analiz i Strategii uzyskało z komórek organizacyjnych KOWR dane dotyczące: planowanych na 2021 r. kontroli na miejscu (z Biura Audytu i Kontroli), pochodzące z "Planu kontroli na miejscu na 2021 r." zatwierdzonego przez Dyrektora Generalnego KOWR), ilości artykułów w ramach PO PŻ 2014-2020 (z Departamentu Wspierania Konsumpcji), Zasobu WRSP (z Departamentu Gospodarowania Zasobem), bezzwrotnej pomocy finansowej (z Biura Finansowo-Księgowego), nadzoru właścicielskiego nad spółkami (z Departamentu Nadzoru nad Spółkami), realizacji zadań określonych w ustawie o kształtowaniu ustroju rolnego (z Departamentu Kształtowania Ustroju Rolnego).

** W zestawieniu zaprezentowano dane wstępne za 2021 r. Ostateczne dane zostaną zawarte w „Sprawozdaniu z działalności Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa w 2021 roku”, które zgodnie z art. 9 ust. 4 ustawy z dnia 10 lutego 2017 r. o Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 481), Dyrektor Generalny Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa złoży ministrowi właściwemu do spraw rozwoju wsi do 15 maja 2022 r.

*** Poza działaniami/mechanizmami skutkującymi płatnościami, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa realizuje również szereg mechanizmów/zadań nieskutkujących wydatkami dla beneficjentów (wymaganych przepisami unijnymi i krajowymi w odniesieniu do niektórych rynków) w ramach: monitorowania i kontroli procesu produkcji na rynku mleka, cukru, tytoniu i wina, monitorowania umów na dostarczanie produktów rolnych, administrowania mechanizmami WPR w zakresie regulacji handlu zagranicznego z krajami spoza Unii Europejskiej oraz w zakresie monitorowania i nadzorowania działań na rzecz odnawialnych źródeł energii. Planowanie mierników i ich realizacji odbywa się w momencie sporządzania planów finansowych KOWR i ARiMR w układzie zadaniowym.

**** Mechanizmy finansowane ze środków na koszty funkcjonowania KOWR. W przypadku "Wsparcia działań innowacyjnych i rozwojowych w sektorze rolno-spożywczym" środki finansowe mogą także pochodzić z innych źródeł (np. Narodowego Centrum Badań i Rozwoju).

***** Działalność finansowana ze środków uzyskanych z gospodarowania Zasobem WRSP.

¹ Mierniki służące do sporządzania planu finansowego KOWR i ARiMR w układzie zadaniowym. W przypadku: "Liczby przedsięwzięć promocyjnych i informacyjnych" zliczane są ww. przedsięwzięcia, "Liczby wydanych decyzji w zakresie administrowanych mechanizmów" zliczane są decyzje rozumiane jako dokumenty finalne w ramach administrowania procesem/mechanizmem/programem/zadaniem (np. decyzja pozytywna, decyzja odmowna, pozwolenie, umowa, deklaracja, przedsięwzięcie, wniosek, projekt, rozstrzygnięcie itp.), a w przypadku "Liczby decyzji skutkujących płatnością" zliczane są ww. decyzje (tj. w poddziałaniu 3.1. PROW decyzje o przyznaniu płatności, a w poddziałaniu 3.2. PROW - wystawione zlecenia płatności).

² Od stycznia 2018 r. organem właściwym w sprawach dotyczących przyznania dopłat z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany jest Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Jednak KOWR wypłaca dopłaty, do których prawo do udzielenia posiadała w 2017 r. z tytułu postępowań spadkowych.

³ Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa administruje wymienionymi mechanizmami, jako zadaniami delegowanymi z ARiMR, na podstawie zawartych umów. W przypadku mechanizmów skutkujących płatnościami ARiMR, jako unijna agencja płatnicza, dokonuje płatności beneficjentom oraz dochodzi zwrotu nienależnie pobranych kwot pomocy.

⁴ Źródłami finansowania funduszy promocji produktów rolno-spożywczych są wpłaty dokonywane przez zobowiązane podmioty z poszczególnych branż oraz odsetki bankowe naliczane od środków pieniężnych gromadzonych na rachunkach bieżących funduszy. Do zadań KOWR należy wyłącznie administrowanie funduszami promocji oraz obsługa rachunków bankowych poszczególnych funduszy. Każdy fundusz jest zarządzany przez komisję zarządzającą składającą się z dziewięciu członków (przedstawicieli: producentów rolnych, przetwórców produktów rolno-spożywczych właściwych dla danego funduszu oraz izb rolniczych).

7.5. WYKAZ PODMIOTÓW, KTÓRYM PRZEKAZANO INFORMACJĘ O WYNIKACH KONTROLI

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
6. Rzecznik Praw Obywatelskich
7. Minister Finansów
8. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
9. Minister Rodziny i Polityki Społecznej
10. Minister Rozwoju i Technologii
11. Komisja Finansów Publicznych Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
12. Komisja do Spraw Kontroli Państwowej Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
13. Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
14. Dyrektor Generalny Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa